Ч. 14 (15.105). Львів, неділя 22. січня 1939. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ВИДАННЯ: А. Б. В.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА“ В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

З великих роковин — роковини найбільші.

Львів, 21. січня 1939.

Ця стаття разом з її наголовком є буквальним передруком несконфіскованої передової статті, яка появилась у 16. числі „Діла“ з 22. січня 1935 року. Єдина зміна, на яку ми дозволили собі, це вписати в одному місці замість „події зперед 16 і 17 років“ — „20 і 21 років“, замість „1935 рік“ — рік 1939! Ш. Читачі зрозуміють, чому обмежуємось тільки до передруку і вибачать нам.

Редакція.

„...В трудну годину народилася воля України...“ У таку трудну годину, що під тягарем тої години, і тих труднощів, що наросли у психіці народній впродовж трудних попередніх двох століть, — загинула воля. Чи можна було її вдержати й оборонити та хто і що тут завинило, що вона не збереглась, — це сьогодні тема для міркувань істориків, історіософів, політиків, соціольогів. Для народу залишилося гнітуче почування диспропорції поміж тим, що було, і тим, що є, залишились спомини, дати, документи. Все віби речі нереальні, абстрактні, архівальні, а проте вони мають достаточну силу, щоби перетворювати національну душу та бути джерелом вахнення поколінь. У трудній годині родилася воля, — залишилась традиція боротьби за волю, могутня підвалина свідомости своєї вартости і своєї остаточної цілі, цілі кожної нормальної нації.

Наведені вгорі слова взяті із тексту IV. Універсалу Української Центральної Ради, що проголошував далі: „...Від нині Українська Народня Республика стає самостійною, від нікого незалежною, суверенною Державою Українського Народу...“ Це було 22. січня 1918 року, а словам про вbelieve хвилину народин волі і про початок державної суверенности і про одночасно вставлені конституційні постанови нової держави — товаришили поважні згуки дзвонів Софійського храму.

Три дні пізніше одною вулицею покидали Київ оборонці молодої української волі, другою вступали у нього її грабарі. А рівно в рік пізніше, на тому самому історичному майдані, під згук тих самих Софійських дзвонів, лунали інші слова: „...Від нині во єдино зливаються століттями відірвані одна від одної частини...“ А щоб прорічисто пригадати, що історія повторюється, в сім днів після того другого урочистого акту відбулася знову евакуація Києва, при чому державні централні установи ніколи вже до столиці України не вернулися...

Залишилася знову дата. З усієї тисячелітньої історії українського народу дата мабуть найбільша. Бо справді важко було б віднайти другу дату, яка так само свідчила б і про свідомість національної спільноти всіх українців, і про свідомість спільноти їх інтересів, і про таку свідомість своєї національної особовости, яка виявляється у змаганні до повної незалежности. Дві дати — 22. січня 1918 р. і 22. січня 1919 р. — це проголошення реалізаційного акту двох частин національних ідеалів. Сила тих дат у тому, що незалежно від успіху реалізаційних спроб, незалежно від обставин в якомунебудь часі, ідеал залишається таким самим живим і найвищим ідеалом. Можна би ще хіба додати, що проголошення принципу права самоозначення народів — було легалізацією права народів мати свій національний ідеал, якого теж сьогодні ніхто у культурному світі нікому не квестіонує.

Коли нині згадуємо роковини подій зперед 20 і 21 років, то у ще яскравішому світлі стають події з 1939 року. Замість згуку дзвонів і всієї революційно-романтичної декорації, з якою відбувалися тодішні величні акти волі, лунають у пивницях московських експозитур на Україні стріли, від яких гинуть українські культурні діячі. Самої згадки про тодішні часи й події досить, щоб наразитися на розстріл. Поворот хвилі воюючого комунізму, поворот хвилі терору проти всього українського, глум над національним ідеалом, — це політична дійсність у двацятиліття тих величних актів. Хто не знав би всесвітньої історії і самої історії України — міг би справді попасти в розпуку: як страшенне змарновано велику історичну нагоду і до якого ступня дійшла наша програна. Коли на Софійському майдані відбувалася святочна церемонія у 1918. і 1919. році, то до Києва доходили вже відгуки гарматніх вистрілів і на вулицях міста царила вже атмосфера непевности: тому й серед учасників тодішнього свята було чимало одиниць, які з найбільшою журбою гляділи у будучність. А проте напевне не було нікого, хто припускав би, на дно якого провалля докотиться у такому короткому часі доля народу. Єдиною розвагою може бути пригадка, що на кілька літ перед проклямуванням соборности й суверенности не було ніодного українця, який вірив би у таке чудо.

Історія не признає поняття чуда, а навіть теорія історичного фаталізму вимагає необхідних „імпондерабілій“, без яких не можуть наче „деус екс махіна“ явитися переломові події. Був у 1917/18 рр. пригожий зовнішній момент, але не було необхідної внутрішньої підготови. Тому провалилися акти, навіть наймудріші і найсвятніші, що свідчать про мудрість тодішніх керманичів чи про здоровий інстинкт, — та яких проте не піддтримали маси, бо ті акти не ввійшли ще в психіку мас, не стали нерозривною частиною їх світогляду. Колесо історії відвернуло ситуацію: сьогодні найбільш некорисна конюнктура на українських землях, уніфікованих та централізованих з чужонаціональними територіями у чужонаціональних державах, — зате стомилевими кроками вперед пішов процес оформлювання національної психіки згідно з модерним розумінням нації. Було це на Україні у 1917/18 рр., ба навіть у 1919. і 20. безліч „невтральних“. Адже злобні пісеньки кружляли про тую Директорію, якої влада простягалася над клаптиком землі, що лежала під вагонами евакуаційного потягу. І були випадки, коли здорові парубки з села виходили дивитися, як на цікаве видовище, як жменя вірних верховній владі героїв кервавилася за волю рідного краю, за волю тих „невтральних“ сел і їхніх „невтральних“ мешканців.

Коли згадуємо величні моменти українського визвольницького здвигу, то одночасна пригадка таких сумних проявів тодішніх відносин у нічому тих великих дат не обезцінює. Навпаки: вона вивищує їх та спонукує до оптимізму супроти будучини: бо ті негативні явища тодішнього внутрішньо-національного недорозвою — безповоротно минулися! Перейшов нарід крізь чистилище мук і досі з нього не вийшов, але в його вогні викристалізувалася Ідея.

І при спогаді тих великих роковин — віддаємо поклін Ідеї.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛЯН ГОСПОДАРСЬКОЇ РОЗБУДОВИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Господарська рада Карпатської України працює над генеральним пляном господарської розбудови краю. Підготова частинних плянів уже покінчена при помочі відповідних ресортів адміністрації та господарських кол.

ВСЕ НАСЕЛЕННЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ХОЧЕ, ЩОБ УКРАЇНСЬКА МОВА БУЛА МОВОЮ НАВЧАННЯ.

Міністерство культів та освіти Карпатської України перевело анкету, щоб провірити волю населення, щодо мови навчання у народніх школах.

Усе населення спонтанно висловилося за українською літературною мовою.

РОЗБУДОВА ШКІЛЬНОЇ МЕРЕЖІ.

У Брагові відбулося святочне відкриття нової народньої школи; взяли в ньому участь великі маси населення. Промовляв начальник міністерства культів і освіти А. Штефан.

РАДА ЛІГИ РІШИЛА...

Рада Ліги Націй відбула в пятницю засідання, на якому осудило летунські бомбардування в Еспанії, висловила свої симпатії для Китаю та звернулася до своїх членів зі закликом, стриматися від усякої акції, шкідливої для Китаю. На цьому сесію Ради закінчено.

———o———

ФУЗІЯ ВІДЕНСЬКИХ ЩОДЕННИКІВ.

Як подає ПАТ, „Наєс Вінер Журнал“, „Наєс Фрає Прессе“ та „Наєс Вінер Тагеблят“ получено, так, що вони будуть виходити як один щоденник. В Австрії вони будуть ще деякий час появлятись окремо.

———o———

Чому все ще „руські“.

Львів, 21. січня 1939.

Одним із перших внесків у формі законопроекту, що його внесла Українська Парляментарна Репрезентація у каденції 1928-30 рр., був внесок про зміну обовязуючої офіціяльної національної термінольоґії щодо автохтонного непольського населення, яке компактною кількаміліоновою масою заселює пять східних і південно-східних воєвідств Польщі. Одним із 14 меморіялів, що його вніс провід УНДО до уряду у 1935 році у тих справах, що творили підставу українсько-польських розмов та мінімум негайних українських вимог, був меморіял у справі необхідности змінити ту офіціяльну національну термінольоґію, яка обовязує від часу т. зв. мовних законів Ст. Грабського з 1924 року. А проте ця справа досі ще „висить“, досі ще не зліквідована.

У звязку з рішучою вимогою українців вирішити цю справу міністр внутрішніх справ видав був у 1935 році обіжник до підчинених собі органів, щоб у рубрику національности вписувати термін „український“, якщо собі цього забажає клієнт-громадянин. Ми відразу назвали тоді той обіжник „неполадненою справою“. Бо річ не в тім, чого собі бажає окремий громадянин, річ у тім, як **держава, як уряд і всі державні установи самі називають кілька міліонів своїх громадян.** Очевидно, коли державний урядовець, покликуючись на закон відмовляє права громадянинові реєструвати свою національність так, як він її розуміє і хоче, — то це вже повний дивогляд, на який саме звернув увагу згаданий міністеріяльний обіжник. Але справа неполаднана так довго, як довго істнує той закон, наскрізь анахронічний, такий закон, що його новелізації в усіх точках домагається від кільканацяти літ українське громадянство, та який вокрема своєю національною термінольоґією стоїть у різкій суперечности з нинішньою дійсністю і її льоґікою.

Коли кільканацять літ тому Ст. Ґрабський та його однодумці могли ще сподіватися, що вдасться відмежувати термін „руський“ від терміну „український“, надаючи першому з них етнічне значіння, другому — політичне, то за той час з отих надій нічого, крім гіркого розчарування, не залишилось. Сьогодні вже сам Ст. Ґрабський, автор того закону, не відмежовує української інтеліґенції від „руського“ народу і сам уже перейшов на термінольоґію „український“, коли каже не про українізм, як якийсь буцім-то штучно-політичний доктринальний твір, а про проблему найбільшої меншини у Польщі, про „квестію руску“. Тільки каботинізм деяких старо-ендецьких ґазетярів каже їм писати слово український завжди ще у „лапках“ — на велике здивування всіх чужинців та на глум зі здорового розуму. Ніодин поважний політик у Польщі, ніодин міністр у своїй промові не вживає іншого терміну, як лише український. Останні тижні й місяці остаточно теж провалили штудерну теорію про „руський“ нарід у Галичині та український поза нею. Стихійний характер маніфестації спільноти національних почувань може і став для декого з поляків революцією та відкриттям Америки, в якої істнування вони не вірили, а проте сьогодні і вони вже в неї повірили. Нема теж на земній кулі поважного часопису і політика, який неґував би термін український як назви для народу, що живе нині як територіяльна автохтонна етнічна частина у межах чотирьох европейських держав та якої політична і поселенча еміґрація розкинена у пяти частинах світа.

Ми мали в останньому часі кілька характеристичних прикладів, як до цієї справи підходять чужинці, які вперше з нею стрічаються. Ось фляманський журналіст Германс в одному з репортажів із своєї подорожі до Хусту і Львова описує в одній з найбільших брюсельських ґазет свої враження з подорожі залізницею лінією Ворохенка-Львів. Коли потяг їхав долиною Прута — оповідає він — він звернувся до приявних польських товаришів подорожі з запитом, якою мовою говорить автохтонне гуцульське населення. Один із них відповів „українською“, але другий накинувся, що це неправда, бо „російською“. І дивується чужинецький журналіст, пощо поляки всупереч бажанню українців називають їх „росіянами“, коли це чейже з погляду польських закордонно-політичних інтересів річ страшенне шкідлива викликувати враження, що в Польщі живе кілька міліонів автохтонів росіян. Річ ясна, що слово „руські“ — „русін“, якого напевне вживав той польський подорожний, мусіло бути інтерпретоване чужинцем тільки як „російський“, бо ніодин інтеліґент-чужинець не повірить чейже, що крім українського та російського істнує ще якийсь третій славянський нарід — „руський“! Другий приклад: коли у відповідь на дуже гарну статтю про українців у відомому париському журналі „Іллістрасіон“ появилася інспірована видно стаття якогось француза, який впевняв, що нема українського народу, тільки нарід російський, бо „він сам“ бачив у Києві російську пресу та чув скрізь російську мову, то редакція журналу від себе помістила таки зараз поруч етнічну мапу розселення українців, зазначуючи „ад окульос“, яке ґеоґрафічне розмежування народів Сходу Европи. Третій приклад: коли один із гумористичних кандидатів не то на московський, але вже і на український престіл — Димитрій Романов — недавно заявив, що „властиво“ українського народу нема, — то та частина його інтервю послужила для іронічних дотинків чужинецькій пресі, яка слушно зазначила, що саме той вислів дискваліфікує „претендента“ до престолу. І таких прикладів можна б наводити чимало, включно до пригадки обурення пос. Косковського (ендека) у „Курієрі Варшавскім“, коли то ґен. Денікін покликався на 8 міліонів „русскихъ“ у Польщі.

Ми безліч разів казали і нині це повторюємо, що нам та термінольоґічна саламаха, зокрема офіціяльна національна термінольоґія щодо нас, якої самі ми не признаємо, — практично нам не шкодить. Але це річ престіжу, щоб ніхто нікого не називав так, як він сам собі цього не бажає. Ми казали і кажемо, що терміну Русь-руський, як тої назви історичної, що ми її колись вживали і то саме для відріжнення і від польського і московського (російського) народу, тої назви ми не стидаємось. Але вона належить до історії, а в устах польської народової демократії та всієї україножерної польської преси прийняла специфічне політичне протиукраїнське значіння. І в такій інтерпретації ми той термін мусимо поборювати. Хто себе хоче „русином“ і нині називати — хай себе на здоровля називає, — це справа його національного самовизначення. Його національної свідомости чи може просто конюнктуральної калькуляції. В усякому разі — це його річ. Річ держави та її відповідальних керманицьких орґанів звсувати собі, з ким властиво держава має до діла, ... це той кількаміліоновий національний масив, я... кого назва не залежить від особистого погляду п. Ікс чи п. Ипсильон, лише від стверджено... наукою та підтвердженого життям поділу сло... вян на народи.

Сьогодні українці пішли у своїй національно-політичній емансипації, у своїх змаганнях і амбіціях ген далеко поза боротьбу за рідну назву! Смішно й казати, щоб ми аж потребували признання нашої національної екзистенції через признання нам нашої національної назви! А проте саме тому, що українська проблема ставить вже у такій площині, в якій взагалі нема місця на такі анахронічні спори, саме тому не розуміємо, чому вічно зберігати силу припису, ... ввів термін „руські“, чому ніхто з польських компетентних чинників досі сам цієї справи не залагодив: декретом, законом, який не викликав би в соймі ніякої дискусії та якого ввесь текст мав би одно речення. Самі не маємо ясного погляду, чи до цієї справи встрявати Українській Парляментарній Репрезентації, чи знижуватись нам сьогодні до такого власного внеску у формі законопроекту. Чи може краще залишатися у цій справі у ролі обсерваторів та дальше ще — дивуватися.

Дивуємося і зі здивуванням запитуємо: чому, пощо і в чию користь польська сторона зберігає все ще той термін „руські“ — „русін“?! І не чекаємо навіть відповіди: бо яка відповідь ... можлива?!

k.

Гайле Селясіє процесується з дирекцією залізниці Джібуті-Адіс Абеба.

ПРОЦЕС ВІДЛОЖЕНО.

Перед париським апеляційним судом іде процес б. неґуса проти „Франко-етіопського залізничого товариства“, що експльоатує залізницю Джібуті—Адіс Абеба. Неґус домагається, щоб товариство виплатило йому купони, які він мав як володар Абісинії, товариство ... бо він тепер цих купонів не має. Суд ... голосити нині присуд, але відложив його, ... ще раз подрібно розглянути цілу справу.

—o—

Чи Канада стане по боці Великої Британії на випадок війни?

У канадійському парляменті від двох днів іде жива дискусія на тему становища, яке заняла б Канада на випадок збройного конфлікту в Европі, в який буда б замішана Анґлія. У відношенні до цього питання виявилася велика ріжниця поглядів між консерватистами й ліберилами. Прем'єр заявив, що колиб Анґлія ... повіла війну, Канада мала б обовязок ... по її боці.

Шлюб італійської королівни.

В понеділок, 23. ц. м. відбудеться в каплиці квіринальської палати шлюб італійської королівни Марії з князем де Бурбон Парма.

Цей шлюб мав відбутися ще 15. ... його відложили з огляду на недугу ... лійської королівни.

Прикра ситуація Озон-у.

Львів, 21. січня 1939.

ОЗОН попав у ситуацію „губернаторську“: самоуправні вибори не тільки у Варшаві, Кра- кові чи Познані, але у величезній більшости міст і містечок, розкинених по всій території держави, виказують — найделікатніше кажучи — нехіть признати цю партію провідною, а вже рішучий спротив проти того, щоб призна- ти її монополістичною. Скрізь — по містах — вибори йдуть або під гаслом польського між- партійного порозуміння або боротьби партій- них лист, — мабуть не було досі ніодного ви- падку підпорядкування загалу польських ви- борців ~~ОЗОН-овому проводові у даному мі-~~ сті. Навіть у Сх. Галичині, де ОЗОН пішов по лі- нії найменшого спротиву, прийняв ендецьку програму в національних справах і шкутильгає за вулицею, стосуючи супроти неї тактику цькування або підлещування, навіть тут бачи- мо бльокування польських партійно-політич- них груп в одному протиукраїнському фронті ~~з супрематією радше ендеків, ніж ОЗОН-у.~~ (Тільки мимоходом згадаємо про надзвичайно характеристичну подробицю, що у численних східно-галицьких містечках до такого одно- стайного антиукраїнського польського вибор- чого фронту приступають також — жиди! Страшенне цікавий причинок до характеристи- ки жидівської психіки і політики!). Отже на нашому краєвому терені ОЗОН, не витворив- ши власної конкретної конструктивної націо- нально-політичної програми та не маючи від- ваги протиставитись панівним настроям, що їх від 20-ти літ формує ендецька преса, опинився в ролі навпів суперника навпів контрагента ен- деції, яка одночасно веде завзяту політичну боротьбу проти уряду, використовуючи саме ті шовіністичні гасла, що цементують тутеш- ній польський фронт, — для своєї тактики проти уряду (атаки на уряд за вдогадне поту- рання українцям, свідоме ширення панічних по- голосок серед польського населення, щоб лек- ше його мобілізувати для своїх потреб і т. п.). На терені, де нема тієї протиукраїнської пси- хози, — ситуація ОЗОН-у на тлі виборчих ви- слідів ще далеко гірша.

~~І тому щораз яскравіший парадокс поміж дійсними настроями польського громадянства, дійсним його політичним обличчям, та обра- зом нинішнього сойму і сенату.~~ Зусилля, що його виказували ОЗОН-ові ґазети зараз після варшавських виборів, щоб самоуправні вибори легковажити собі, відбирати їм всяке політич- не значіння та щоб мірилом політичних на- строїв громадянства признавати дальше тільки останні вибори до парляментарних установ, те зусилля щораз безрадійніше. Занадто корот- кий час між останніми виборами парляментар- ними й оцими самоуправними, щоб можна бу- ло пояснювати висліди цих останніх якимись коньюнктурально-епізодичними причинами. І то- му майже монополістична ситуація ОЗОН-у у соймі і сенаті, навіть приблизно не відповідає дійсному укладові політичних сил польського громадянства.

~~З другого боку нема не тільки ніяких~~ зверхніх познак, що провід ОЗОН-у признає свою поразку, але — навпаки — бачимо даль- ше монополістичні нахили серед частини тих озонівців, ~~яким проводить шеф штабу ОЗОН-у полк. Вендa.~~ Нема ніякого сумніву, що ті люди вважають тільки питанням часу (в їх розумінні дуже короткого), щоб перейняти і формально владу в державі. По тактиці ОЗОН-у у соймі видно теж наглядно, що нема в ньому наймен- шої охоти з кимнебудь ділитися своїми впли- вами, владою (тимчасом у соймі) і можливо- стями.

І саме в отій відсутности почуття політич- ного реалізму та в диспропорції між самозако- ханням та своєю дійсною позицією у польсько- му громадянстві, лежить скрутна ситуація ОЗОН-у. Себто, щоб не було непорозумінь, і ми не сумніваємось, що нинішні амбітні пляни ОЗОН-у формально можуть здійснитись. А проте воно зовсім не значить, щоб воно дава- ло перемогу ОЗОН-у у тому сенсі, що та партія стабілізувала б себе на становищі провідної (як- що не монополістичної) партії у державі. Бо так само, як факт нинішнього ОЗОН-івського мо- нополю у соймі не вирішив проблеми польсько- го парляментаризму, так само евент. прихід ОЗОН-у до влади не вирішить проблеми у- строю і режіму. Що проблему лише загострить та ускладнить. Бо чейже годі уявити собі, що польське громадянство змінить тоді ті свої по- гляди і настрої, що їх проявило в самоуправних виборах, та що польські опозиційні партії, які дістали тепер таку величезну моральну під- тримку, стануть смирніші і тихіші...

Єдиною льоґічною відповіддю ОЗОН-у на вислід самоуправних виборів повинно бути при- спішення **реформи соймової ординації.** Коли посли ОЗОН-у саме під впливом тих виборів ставляться до справи реформи виборчої орди- нації більш неохоче, ніж раніш, вважаючи, що в політиці ніхто сам собі петлі на шию не за- кладає, то їх калькуляція цілком фальшива. Бо зберігаючи неприродний стан, на якого непри- родність вказав і сам президент республики, — ОЗОН не врятує свого стану посідання. Навпа- ки, єдиною його шансою перед поляками було б хіба показати жест самовідречення та дока- зати своїм землякам, що він не думає катего- ріями партійного інтересу та шанує настрої, виявлені у самоуправних виборах, і **радикально змінює виборчу ординацію до сойму.**

~~Надзвичайно загальникова й обережна за-~~ ява у цій справі шефа ОЗОН-у на самому всту- пі соймової каденції, повна пізніша мовчанка у цій справі ОЗОН-ової преси та озонових дія- чів у соймі, врешті надзвичайно дипльоматична й вимиральна відповідь у цій справі премієра Складковського на сенатській комісії — все во- но каже грубо сумніватись, чи ОЗОН піде на демократизацію виборчої ординації. **Якщо-ж знову ОЗОН не виконає своєї ролі реформатора виборчої ординації по лінії її рішучої демокра- тизації — тоді він утратить у польському гро-** ~~мадянстві решту своїх впливів і свого престіжу.~~

Несподіванки самоуправних виборів на польському відтинку мають ту політичну мову, що вони так чи інакше причиняються до при- спішення **процесу кристалізації обличчя поль- ського політичного світа.** Ці самоуправні вибо- ри мусять приспішити вирішення боротьби між двома течіями — демократичною та тоталістич- ною — і коли навіть не рішать радикально на- нічию сторону, то внесуть бодай дещо світла у теперішні відносини, такі, серед яких уже і не всі польські патріоти самі добре орієнтуються.

Це безумовно і для нас цікаве. Добре було б остаточно довідатися, **хто у державі є вирі- шним у національній політиці чинником** та чи є взагалі якийсь один осередок диспозиції, а не безліч. І тому в нашому інтересі лежить стежи- ти за цими внутрішньо-польськими справами та в них орієнтуватись.

k.

Телеґрама міністра Ревая до міністра Рібентропа з протестом проти іменування генерала Прхали.

ЧЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РАДА В ХУСТІ ПРОТИ ПОЛІТИКИ ПРАГИ.

„Ессенер Національ Цайтунг“ подає текст телеграми міністра Ю. Ревая до міністра Рібентропа:

„Наших протестів з приводу іменуван- ня чеського ґенерала Прхали на стано- вище третього міністра Карпатської У- країни Прага не приняла до відома. Не зважаючи на наші протести, през. Гаха відібрав присягу від ґен. Прхали.

В Хусті ситуація напружена, населення дуже розярене. Вчора відбулись у Хусті спонтанні партійні збори. Чеські уря- довці та скарбова сторожа погрожують страйком. Чеські військові самоходи спинили рух, прохарчування населення може стрінути перешкоди.

Чеська національна рада в Хусті осу- джує поведінку праського уряду, але не може зробити ніяких кроків. Ситуація могла б стати грізна, коли б ґен. Прха- ла пробував обняти урядування в Хусті.

Почуваюсь до обовязку повідомити про це міністра закордонних справ.

У Празі конфіскують усі наші урядові інформації.“

—o—

Чи Канада стане по боці Великої Британії на випадок війни?

У канадійському парляменті від двох днів іде жива дискусія на тему становища, яке заня- ла б Канада на випадок збройного конфлікту в Европі, в який була б замішана Анґлія. У від- ношенні до цього питання виявилася велика ріжниця поглядів між консервативними й лібе- ралами. Премієр заявив, що колиб Анґлія ви- повіла війну, Канада мала б обовязок стати по її боці.

Шлюб італійської королівни.

В понеділок, 23. ц. м. відбудеться в капли- ці квіринальської палати шлюб італійської ко- ролівни Марії з князем де Бурбон Парма.

Цей шлюб мав відбутися ще 15. ц. м., але його відложили з огляду на недугу другої іта- лійської королівни.

Сотник Відеман ґенеральним консулем.

Сотника Відемана заіменували ґенеральним консулем у Сан Франціско. Берлінські офіційні кола заявляють, що він уже здавна хотів всту- пити до дипльоматичної служби.

Як відомо, сотн. Відеман, особистий адю- тант Гітлера, нераз виїздив за кордон — вкінці ма до Анґлії — з тайними дипльоматичними місіями.

Німці підготовляють перебрання африканських кольоній.

Фляманський щоденник „Gazet van Antwerpen" з 10. І. н. р. пише про кольоніяльні підготовчі заходи в Німеччині ось що:

„Щорічно сотки юнаків і молодих жінок перебуває вишкіл з метою стати кольоністами і власниками плянтацій у хвилині, коли Німеччина здійснить своє домагання у справі колишніх кольоній. Крім цього німецькі лікарі проходять спеціяльні курси в **гамбурськім інституті для тропікальної медицини.**

Коли ще урухомлять державну школу для кольоніяльної адміністрації, то Німеччина матиме ввесь потрібний, теоретично вишколений і практично загартований персонал для кольоній. Але вже й тепер є в **Ренсбурзі** (Гольштайн) **кольоніяльна школа для молодих жінок,** меншебільше в літах між 18. і 22., де німецькі дівчата приготовляються стати добрими господинями німецьких кольоністів. Школа стоїть під безпосереднім наглядом кольоніяльно-політичного відділу національ-соціялістичної партії.

Курс, що є переважно практичний, триває один рік. Програма його така: домашня декорація, печиво, різництво, садівництво, шиття, перша поміч у нещасливих випадках, тропікальна гігієна та плекання дітей. Рівночасно молоді жінки можуть придбати знання у спеюванні, фарбуванні, прикрасі й покриванні меблів і т. і. Звичайно, в цій школі не забувають навчати також націонал-соціялістичну ідеольогію, кладучи головний натиск на теорію рас і спадковість. Це все доповнюють ще чужими мовами та книговодством. Дальші доповнення для молодих дівчат це наука їзди на коні, їзда автом, веслування, стріляння — це все потрібні відомости для життя у кольоніях. Шкільні оплати й інші видатки незначні, а прийняття на курс не утруднене.

Подібну школу основували саме тепер для молодих мужчин, від 17—26 літ, у Віценгавзен над Верою. Тут учать науково управи ріллі у всіх порах року та спеціялізують учнів у тропікальних питаннях. Курс для молодих мужчин триває три роки. Крім вище названого вчать хемії і механіки, завідування домом і т. і. З кінцем курсу учень може дістати дипльом, до якого в Німеччині привязують чималу вагу. „Батьки, приготовляйте своїх синів на кольоністів" — каже бюлетин, — „тому, що прийдешні **заморські маєтности запевнять їм їхню будучність!"**

До цих шкіл вишукують молодих мужчин і жінок. При цім виборі мають на увазі передусім фізичну справжність майбутніх учнів.

Державний кольоніяльний союз, що розсіяний по усій Німеччині, вчить кольоніяльної політики й адміністраційної теорії. Ця установа організує місячні курси для цивільних і партійних урядовців. На цих курсах обмірковують ріжні питання, які мають звязок з кольоніяльною політикою, як наприклад: середземноморське питання, Далекий Схід, структура британської імперії та кольоніяльні адміністративні питання. Крім цього один активний урядовець цього кольоніяльного союзу є у звязку з якимсь окружним або провінціональним штабом партії. Він дає короткі курси, видає виклади в обемистих брошурах.

Леопольд Рек, секретар для кольоніяльного питання у державній організації цивільних урядовців, є тієї думки, що слід кольоніями так правити, „щоб вони були спроможні дати відповідь на дві цілі: на економічні потреби держави й на забезпеку їхнього власного існування".

З майором **Шрекелем,** давнім кольоніяльним офіциром, ми обговорювали політичне питання.

„Значіння кольоній для нас" — сказав майор — „майже виключно економічне. Не можна переводити ніякої безоглядної експльоатації в користь матірнього краю. Адміністрацію треба побудувати на анґлійський зразок; у противенстві до французької системи треба, щоб тубильці дістали достатню змогу брати в ній (адміністрації) участь. Ми не маємо пляну „мілітаризувати" тубильців або „европеїзувати". Треба зберегти й охоронити расові властивости та звичаї окремих племен. Завдяки вищости білого над тубильцем у науковім знанні, гіґієні та управі ріллі ми повинні його (тубильця) зробити здоровшим і заможнішим."

На питання як мається пристосовувати в кольоніях нац.-соціялістичну расову теорію, відповів майор: „ми повинні як найбільше відраджувати подружжя між двома ріжними расами, отже також між білими та тубильцями."

„Не повинно бути ніякої масової еміґрації кольоністів з рідного краю. Ми повинні посилати до кольоній ґеольоґів, інжинірів, учених, але їх функції мають бути обмежені тільки до нагляду над експльоатацією і розвитком природних засобів.

„Крім того, що кольоніяльне питання — економічне питання", казав далі майор, „є воно питанням чести. Ми домагаємось повернення усіх кольоній, що їх нам забрали по світовій війні. Вийнятком має бути Кіяв Чав, тому, що фірер заявив, що не має ніяких територіяльних домагань на Далекім Сході. Що торкається інших німецьких посілостей, що їх перейняла Японія, то можливо, що дійде до порозуміння."

На питання щодо пристосування права самовизначування у звязку з кольоніяльним питанням майор відповів: „повернення кольоній мусить відбутись за посередництвом чисто політичної процедури. З відомих причин, не було б можливе перевести плебісцит."

За зорею свят-вечірнього щастя.

Поліська Глуша—Варшава, Свят-Вечір 1939.

Чуже місто не може пахнути так як рідне свят-вечірнє сіно, що ним струджені руки українських жінок притрусили ясенові столи. Сьогодні — на українську розспівану, розмріяну, своєю традицією споконвічної народньої сили сильну, снігами засипану, морозом підковану, засидену метелицями, дзвінку, онімілу від дива, святу Коляду.

Тому й покидаю чуже місто, задивлене темною брил у зимовий сутінок, щоб бодай на один вечір вирватися з його неспокійного виру і в незнаній, непляннованій дорозі без мети — знайти клапоть свят-вечірнього щастя. Щоб почути струженим вухом буревійну гармонію української коляди, що перевертає людські душі; щоб у білому чистому полі глянути на свят-вечірню зорю, що розмиготілася над нами повна сайвом майбутніх, трівожних, нерозгаданих днів.

Куди їхати? Галичина — за далеко, на Холмщину — не встигну. Хіба Підляшша? Вже знаю, поїду на Полісся. Купив білет насунув рукавиці. Мороз. На перонах двірця засвічують перші лямпи. На горі міська вулиця лунає порізноженим криком ґазетних хлопців. Яке там знов лихо скоїлося?

Кондуктор із зацікавленням проглочує через моє плече друковані вістки: Чеські війська і відділи „Карп. Січі" пішли на Мукачів. На сам свят-вечір, у гості...

Перед відходом поїзду на двірці загомоніло. Прийшов куріер Москва—Варшава. Більшість ваґонів — пуста. Але ось біля одного з них юрба, квіти, блиск маґнезії, знайомі журналісти. Це що?

СВЯТ-ВЕЧІР ОЛЕНИ ПЕТРОВНИ ГОЛІЮС.

З московського експресу висіла пара щасливо усміхнених і дещо заскочених несподіваною стрічою людей. Він — молодий, сильний бльондин у кавовому костюмі, в розстібнутій шкіряній нагортці, вона — трицятилітня прегарна брунетка з сиво-голубими очима, в зеленій суконці та невибагливому, баранчиками обшитому плащику. Миттю орієнтуюсь, у чому річ. Один погляд на годинник: 10 хвилин часу, треба поспішитись, може вхопимо ще інтервю.

На щастя, серед журналістів, що юрбою облягали купе берлінського експресу, мало знайшлося знавців російської мови. Тому всіх їх інформував містер Гровер — його чарівна дружина з чарівно-несміливою усмішкою заходилася коло своїх чудових, живих квітів. Використовую нагоду, перепихаюсь і на ввесь голос:

— Здраствуйте!

Піднесла очі, усміхнулась. І так почалася наша розмова.

— Ось, бачите, ви до Берліна, а я до кордону, зза якого вертаєтесь; буду колядувати між своїми.

Здивувалася.

— Ідете туди?

— Не за далеко. До Совітів не поспішаю. Але маємо лише сім хвилин часу і ви і я. Ви, пані, з півдня?

— Всі так думають і всі так питають. Я сама є Ленінграду.

— І як вас, модерна царівно, знайшов ваш геройський анґлієць?

— Не зраджу цього. Це наша тайна.

— Навіть у свят вечір?

— Еґеж.

— А не боїтесь Анґлії, не будете тужити за Москвою, не будете мріяти про свою маму, про близьких, що хіба залишились там у непривітній холодній Москві?

— Буду за них молитися, так як тайком молилась у Москві за поворот свого чоловіка. Про його поворот з Льондону нічого я не знала аж до тої хвилини, коли сказали мені, що можу свобідно їхати за кордон. Щоб ви знали, яка я щаслива, хоч ні словечка не знаю по анґлійськи, я така щаслива!...

До відїзду мого поїзду лишилися ще три хвилини, берлінський експрес мав уже відходити. Затріскотіли обективи апаратів. Я встиг стиснути руку флеґматичному містерові Гроверові і з правдивою приємністю поцілував ручку його вимріяної, геройськи з пекла видобутої пані.

— Будьте здорові, щасливої дороги, прощавайте! Христос раждається, сьогодні наша коляда.

В блакитно-сірих очах сучасної царівни з леґенди заблестіли сльози.

— Веселих свят!

— Ґуд бай!

— Ґуд бай!

Поїхали. На пероні лишилося кілька самітних, притоптаних квіток. За дві хвилини рушив і наш поїзд. Я закурив папіроску. За вікнами ваґону зникало місто...

А одначе доля Олени Петровни цікава. Вона — вбога московська дівчина-фармацевтка, він анґлійський інжинір. Він поїхав у 1933 р. до Совітів та одружився з Оленою Петровною. Жили щасливо рік, а коли він виїздив до Анґлії — влада не дозволила йому забрати дружину. Ґровер поїхав сам, писав, старався — нічого не помогло. Тоді купив старий літак і без візи погнав ним у Москву. Там його арештували і хотіли виселити, але тут правдива любов знайшла приятельку в дипльоматії. Анґлійська амбасада подбала за дозвіл і Олена Петровна несподівано на сам православний Свят-вечір опинилась у Варшаві. Вся історія має дивний чар далекої казки, такої іскристої та мінливої, як свят-вечірні сльози в очах Олени Петровни.

КОЛЯДА У ЗАСНІЖЕНИХ ВАҐОНАХ

Десь під північ, серед якогось глухого поля, у якомусь ваґоні натрапив я на дивну сцену. Перш за все почув нашу коляду.

Перескакую місток між ваґонами, входжу, а там сцена: в загальному купе стоять посередині три автентичні гуцули і колядують. Четвертий сидить у ролі ґазди та приймає колядників. Знаменито, значить, я також до чогось здамся.

— Дай Боже здоровля, ґречні ґазди, з колядою!

Відрубали, як один, аж ваґоном підкинуло:

— Дай Боже разом поколядувати!

І так у ваґоні третьої кляси далекобіжного виленського поїзду почалася дивна, урочиста містерія нашої коляди. Колядували всі, гуцули, я, вояки, що їхали до хати на свята, навіть кондуктор, навіть... жидок, що віз крикливі гуси у кошику, як одна родина в одній хаті.

На початку молоді гуцули їхали до Виль-

на з килимами) почали нас вінчувати. Але що це була за мельодія, слова? Не знайдете її у книжках, не почуєте її у такому тоні в Коломиї:

— Вінчуємо тебе, гречний газдо, з святками різдвяними, щоб ти діждав ще й на другий рік церковні гості в дім приймати, хреста Божого покривати! Покрий вас Боже многа літами... Даруй вам, Боже, найдовші літа!

— Дай Боже! — відповідав урочисто вагон.

— В голову розуму дай Боже! — гриміло звідусіль.

А потім заспівали вояки-поліщуки. Співали довго, урочисто, поважно.

Минали стації за стаціями, поїзд гудів, а пісня не вгавала. Нарешті гуцули затягнули стару пісню про три дівчини:

Одна любила: шипку купила,
Друга любила: пірце му дала,
Третя любила: коня дарувала.
Від тої шапки зорі зоріли,
Від того піря соңце сіяло,
Від коня віяв буйний вітер...

Вагон заслухався. Я вийшов. На червоному хіднику достойної першої кляси дотлівала біла папіроска, викинена білою рукою чорнокої красуні, що спершись на мягке поруччя темно-червоного купе, заніміла заслухана в таку українську пісню. В кутку коридору вовтузився старий кондуктор. Ніби щось робив, а руки йому тремтіли. Старий чомусь плакав і хотів, щоб люди не бачили. Видно з наших був...

Заблимали світла. Мала стація під лісом, побіч село. Відчинив двері, пара бухнула білими клубами. Я висів, сніг заскрипів під ногами. Поїзд рушив. Красуня з першої кляси підійшла до вікна. Мала такий сум в очах. Здалека від глухого поліського села приніс вітрець церковні дзвони.

Може в тій хвилині всім нам здавалося, що ми знайшли зорю свят-вечірнього щастя.

Р. Гучванович.

Портрет митрополита Шептицького у „Матені“.

НІМЦІ ТА УКРАЇНА.

Паризький „Матен“ приніс 15. ц. м. статтю свого спеціяльного кореспондента висланого до Львова. Кореспондент дістає відповідь від львівських українців, що в Галичині, починаючи від робітників аж до еліти інтелігенції, нема ніяких симпатій для Совітів за їх переслідування українців і за руїнницьку політику, яка у багатому краю доводить до нужди й голоду. Як уроджені демократи, українці не люблять диктатури. Гітлер розбуджує симпатію як провідник наміреного походу проти Комінтерну. Українці хотіли б, щоб не тільки Німеччина, але й уся Европа їх розуміла. Сотні тисяч членів кооператив завсіди бажали мати взаємини з Францією; твори Шарля Жіда та д-ра Фокета перекладають на українську мову...

Німців українці не бояться. Доказ — 1918 р. Зрештою Україна більша від Німеччини і вся німецька армія не могла б її тримати в окупації. Україна рискує тільки економічні користи; Німеччина стане покупцем її збіжжа, вугілля і нафти.

ПЕРШЕ ВРАЖІННЯ.

Від справи відкиненого внеску українських послів у варшавському соймі автор переходить до характеристики митрополита Шептицького такими словами: „Найбільше помірковані та найрозумніші слова, які я чув у Львові, спали з буйної бороди“. На першій сторінці „Матену“ поміщена фотографія митрополита. Кореспондент пише так: „Ці слова були висловом мудрости найвеличнішого старця, якого я бачив у свому житті. Я вже станув задубілий перед самою його фотографією, яку завішують побожно в усіх українських бюрах у місті: це зовсім Мікеляндżелевий „Мойсей“. Коли він зробив мені честь і прийняв мене, я тільки трошечки перебільшив залишене ним перше враження, заявляючи йому, що нагадує мені Бога-Отця.

— Велика шкода, — відповів він з усміхом — що це тільки схожість: Бог у своїй доброті напевне дав би вам інтервю, про яке я і не хочу чути“.

НЕЗВИЧАЙНИЙ ДОСТОЙНИК ЦЕРКВИ.

„Отже я не мав інтервю з митрополитом Шептицьким і ніхто не довідається ні слова з розмови, яку я вів більше як годину і якої він мені таки не відмовив. Але я не дав обітниці, що не змалюю портрету того незвичайного духовника Церкви. Граф Андрій Шептицький, львівський архиепископ і галицький митрополит, має два метри заввишки і я чув, що його чотири брати, з яких один генерал був військовим міністром Польщі, такого самого росту. Він має потрійний докторат, говорить плавно чи не даськома живими мовами, грецькою, гебрейською та латинською.

„Той 73-літній велитень не покидає свого шкіряного фотелю, зробленого на його міру, де дві особи пересічної величини могли б сидіти вигідно. Скромна лямпа електрична на стелі у великій салі, де він сидить як на престолі, освічує згори обличчя з чудовими рисами серед лавини білого волосся. Вже при вході стаєш як задубілий; ось думав ти про Мікеальанджела, і тепер тут увечір кажеш собі: „який Рембрандт!“ Чорна ряса охоплює це величаве тіло і спадає до землі широкими фалдами, що роблять враження статуйної краси. Коли він у розмові нахиляється до вас, то зпоза коміра подивугідної ряси відкривається на плечах Гераклева шия. Хоч як цікаво почути від митрополита Шептицького його погляди про Велику Україну, спершу подивляєш його і щойно потім його слухаєш: треба трохи часу, щоб звикнути.

„Зрештою маю враження, що львівський архиепископ і його мудрість воліють триматися осторонь політичної метушні, бодай національної, і що з чужинцем він таки воліє розмовляти про Туніс, ніж про Москву та Польщу. А проте знаю, що вплив такої великої індивідуальности мусить бути великий, головно у краю глибоко релігійнім, де люди здіймають шапку перед кожною церквою...

„Коли я виходив пізно ввечір з кабінету того визначного і такого цікавого духовника, і кинув мимохіть оком на ловецькі трофеї, які поруч святих образів, прикрашують сходи митрополичої палати, бо митр. Шептицький, кажуть, був колись славним мисливим. Усі великі европейські ловці знають його простори у Карпатах, де живуть медведі, олені та рисі“.

Траґедія Катальонії.

ОСТАННІЙ АКТ У БОРОТЬБІ АВТОНОМНОЇ КАТАЛЬОНІЇ ПРОТИ ЕСПАНСЬКОГО ЦЕНТРАЛІЗМУ.

За кілька чи кільканайцять днів еспанські національні війська ввійдуть до Барсельони. Еспанський червоний уряд перенесеться до іншого міста — бо під його владою ще досить велика частина південно-східної Еспанії. Покине Барсельону і другий уряд — катальонський; та він мусітиме покинути і катальонську територію. Він перейде до тої категорії урядів, що їх пишеться у лапках, що у них суверенну владу заступають аспірації — стане емігрантським урядом, подібно як баскійський уряд, що скитається у Барсельоні. Після нецілих 7-ох років істнування зникне з мапи автономна катальонська держава.

Бурхливе було істнування цієї держави, що становила вислід довголітніх визвольних змагань катальонського народу. Проголосили її 14. квітня 1931. р., себто того самого дня, коли Еспанія перестала бути монархією — навіть кілька годин скорше. Провідник катальонського визвольного руху, полк. Масія став головою катальонської влади. Нарід дав йому повну підтримку у виборах та у плебісциті заапробував проєкт „катальонського статуту“, що передбачував дуже широку автономію. Та ці катальонські змагання стрінули гостру реакцію еспанських централістів, які критикували двірську диктатуру за монархії, але виявилися повними реакціонерами у відношенні до меншин. Вони бажали, щоб еспанська республика зберегла унітарний устрій, як за давнього режиму.

Ці централістичні тенденції зросли у Мадриді, коли другі вибори дали в кортезах більшість правиці. Катальонський хенералідад — яким від смерти Масії проводить Компанис — зясував собі, що співпраця з Мадридом стає щораз важча — і що з нею треба покінчити, якщо катальонська автономія не має стати формою без змісту. У жовтні 1934 р. хенералідад перейшов до збройного опору, але без успіху. Після коротких змагань катальонська поліція та заімпровізована — слабо вишколена і озброєна — армія заломилася під ударом військової експедиції, що її вислав мадридський уряд під командою генерала Батета. Провідники катальонської держави опинилися за решіткою — владу в Барсельоні обняв еспанський генерал.

Щойно останні вибори до кортезів — які становили повну перемогу лівиці та початок червоної Еспанії — привернули автономію Катальонії, де знову обняв владу хенералідад з Компанисом. Цю відбудову автономної держави могли катальонці завдячувати не так ліберальності нового мадридського уряду, як його безсиллю. Ціла Еспанія стала тереном анархістичних страйків, атентатів, терору, тонула в безладі. Уряд „людового фронту“, що виплив на хвилях демаґоґії, не зумів опанувати ситуації — тим самим не мав він змоги наложити руки на Барсельону. Впливи Мадриду ще більше ослабли в Катальонії з хвилиною вибуху національного повстання. Національні війська опанували більшу частину сусідньої Араґонії та вбили клин у сторону Середземного Моря в околиці Теруелю. Лиш вузька прибережна смуга лучила Катальонію з рештою Еспанії. Така конфігурація фронту зовсім ослабила залежність Барсельони від Мадриду. Катальонська армія самостійно боронила араґонський фронт та [illegible] вала поміч еспанській армії лиш на [illegible]

на з килимами) почали нас вінчувати. Але що це була за мельодія, слова? Не знайдете її у книжках, не почуєте її у такому тоні в Коломиї:

— Вінчуємо тебе, гречний ґаздо, з святками рідзвяними, щоб ти діждав ще й на другий рік церковні гості в дім прийняти, хреста Божого покривати! Покрий вас Боже многа літами... Даруй вам, Боже, найдовші літа!

— Дай Боже! — відповідав урочисто вагон.

— В голову розуму дай Боже! — греміло звідусіль.

А потім заспівали вояки-поліщуки. Співали довго, урочисто, поважно.

Минали стації за стаціями, поїзд гудів, а пісня не вгавала. Нарешті гуцули затягнули стару пісню про три дівчини:

Одна любила: шапку купила,
Друга любила: пірце му дала,
Третя любила: коня дарувала.
Від тої шапки зорі зоріли,
Від того піря сонце сіяло,
Від коня віяв буйний вітер...

Вагон заслухався. Я вийшов. На червоному хідникові достойної першої кляси дотлівала біла папіроска, викинена білою рукою чорнокої красуні, що сперлись на мягке поруччя темно-червоного купе, заніміла заслухана в таку українську пісню. В кутку коридору вовтузився старий кондуктор. Ніби щось робив, а руки йому тремтіли. Старий чомусь плакав і хотів, щоб люди не бачили. Видно з наших був...

Заблимали світла. Мала стація під лісом, побіч село. Відчинив двері, пара бухнула білими клубами. Я висів, сніг заскрипів під ногами. Поїзд рушив. Красуня з першої кляси підійшла до вікна. Мала такий сум в очах. Здалека від глухого поліського села приніс вітрець церковні дзвони.

Може в тій хвилині всім нам здавалося, що ми знайшли зорю свят-вечірнього щастя.

Р. Гучванович.

Портрет митрополита Шептицького у „Матені".

НІМЦІ ТА УКРАЇНА.

Паризький „Матен" приніс 15. ц. м. статтю свого спеціяльного кореспондента висланого до Львова. Кореспондент дістає відповідь від львівських українців, що в Галичині, починаючи від робітників аж до еліти інтелігенції, нема ніяких симпатій для Совітів за їх переслідування українців і за руїнницьку політику, яка у багатому краю доводить до нужди й голоду. Як уроджені демократи, українці не люблять диктатури. Гітлер розбуджує симпатію як провідник наміреного походу проти Комінтерну. Українці хотіли б, щоб не тільки Німеччина, але й уся Европа їх розуміла. Сотні тисяч членів кооператив завсіди бажали мати взаємини з Францією; твори Шарля Жіда та д-ра Фокета перекладають на українську мову...

Німців українці не бояться. Доказ — 1918 р. Зрештою Україна більша від Німеччини і вся німецька армія не могла б її тримати в окупації. Україна рискує тільки економічні користи; Німеччина стане покупцем її збіжжа, вугілля і нафти.

ПЕРШЕ ВРАЖІННЯ.

Від справи відкиненого внеску українських послів у варшавському соймі автор переходить до характеристики митрополита Шептицького такими словами: „Найбільше помірковані та найрозумніші слова, які я чув у Львові, сплили з буйної бороди". На першій сторінці „Матену" поміщена фотографія митрополита. Кореспондент пише так: „Ці слова були висловом мудрости найвеличнішого старця, якого я бачив у своєму житті. Я вже станув задубілий перед самою його фотографією, яку завішують побожно в усіх українських бюрах у місті: це зовсім Мікеальанджелевий „Мойсей". Коли він зробив мені честь і прийняв мене, я тільки трошечки перебільшив залишене ним перше враження, заявляючи йому, що нагадує мені Бога-Отця.

— Велика шкода, — відповів він з усміхом — що це тільки схожість: Бог у своїй доброті напевне дав би вам інтервю, про яке я і не хочу чути".

НЕЗВИЧАЙНИЙ ДОСТОЙНИК ЦЕРКВИ.

„Отже я не мав інтервю з митрополитом Шептицьким і ніхто не довідається ні слова з розмови, яку я вів більше як годину і якої він мені таки не відмовив. Але я не дав обітниці, що не змалюю портрету того незвичайного духовника Церкви. Граф Андрій Шептицький, львівський архиепископ і галицький митрополит, має два метри зависшки і я чув, що його чотири брати, з яких один ґенерал був військовим міністром Польщі, такого самого росту. Він має потрійний докторат, говорить плавно чи не дванацятьма живими мовами, грецькою, гебрейською та латинською.

„Той 73-літній велитень не покидає свого шкіряного фотелю, зробленого на його міру, де дві особи пересічної величини могли б сидіти вигідно. Скромна лямпа електрична на стелі у великій салі, де він сидить як на престолі, освічує згори обличчя з чудовими рисами серед лявіни білого волосся. Вже при вході стаєш як задубілий; ось думав ти про Мікеальанджеля, а тепер тут увечір кажеш собі: „який Рембрандт!" Чорна ряса охоплює це величаве тіло і спадає до землі широкими фалдами, що роблять враження статуйної краси. Коли він у розмові нахиляється до вас, то зпоза коміра подивугідної ряси відкривається на плечах Гераклева шия. Хоч як цікаво почути від митрополита Шептицького його погляди про Велику Україну, спершу подивляєш його і щойно потім його слухаєш: треба трохи часу, щоб звикнути.

„Зрештою маю враження, що львівський архиепископ і його мудрість воліють триматися осторонь політичної метушні, бодай національної, і що з чужинцем він таки воліє розмовляти про Туніс, ніж про Москву та Польщу. А проте знаю, що вплив такої великої індивідуальности мусить бути великий, головно у краю глибоко релігійнім, де люди здіймають шапку перед кожною церквою...

„Коли я виходив пізно ввечір з кабінету того визначного і такого цікавого духовника, я кинув мимохіть оком на ловецькі трофеї, які поруч святих образів, прикрашують сходи митрополичої палати, бо митр. Шептицький, кажуть, був колись славним мисливим. Усі великі европейські ловці знають його простори у Карпатах, де живуть медведі, олені та рисі".

Траґедія Катальонії.

ОСТАННІЙ АКТ У БОРОТЬБІ АВТОНОМНОЇ КАТАЛЬОНІЇ ПРОТИ ЕСПАНСЬКОГО ЦЕНТРАЛІЗМУ.

За кілька чи кільканайцять днів еспанські національні війська ввійдуть до Барсельони. Еспанський червоний уряд перенесеться до іншого міста — бо під його владою ще досить велика частина південно-східної Еспанії. Покине Барсельону і другий уряд — катальонський; та він мусітиме покинути і катальонську територію. Він перейде до тої категорії урядів, що їх пишеться у лапках, що у них суверенну владу заступають аспірації — стане еміґрантським урядом, подібно як баскійський уряд, що скитається у Барсельоні. Після неціли 7-ох років існування зникне з мапи автономна катальонська держава.

Бурхливе було існування цієї держави, що становила вислід довголітніх визвольних змагань катальонського народу. Проголосили її 14. квітня 1931. р., себто того самого дня, коли Еспанія перестала бути монархією — навіть кілька годин скорше. Провідник катальонського визвольного руху, полк. Масія став головою катальонської влади. Нарід дав йому повну підтримку у виборах та у плєбісциті заапробував проєкт „катальонського статуту", що передбачував дуже широку автономію. Та ці катальонські змагання стрінули гостру реакцію еспанських централістів, які критикували двірську диктатуру за монархії, але виявилися повними реакціонерами у відношенні до меншин. Вони бажали, щоб еспанська республика зберегла унітарний устрій, як за давнього режіму.

Ці централістичні тенденції зросли у Мадриді, коли другі вибори дали в кортезах більшість правиці. Катальонський хенералідад — яким від смерти Масії проводить Компаніс — зясував собі, що співпраця з Мадридом стає щораз важча — і що з нею треба покінчити, коли катальонська автономія не має стати формою без змісту. У жовтні 1934 р. хенералідад перейшов до збройного опору, але без успіху. Після коротких змагань катальонська поліція та імпровізована — слабо вишколена і озброєна — армія заломилася під ударом військової експедиції, що її вислав мандридський уряд під командою ґенерала Батета. Провідники катальонської держави опинилися за решіткою — владу в Барсельоні обняв еспанський ґенерал.

Щойно останні вибори до кортезів — що принесли повну перемогу лівиці та почали становити — привернули автономію Катальонії червоної Еспанії — хенералідад у Катальонії, де знову обняв владу хенералідад з Компанісом. Цю відбудову автономної держави могли катальонці завдячувати не так ліберальній мові нового мадридського уряду, як його безсиллю. Ціла Еспанія стала тереном анархічних страйків, атентатів, терору, тонула в безладі. Уряд „людового фронту", що виявив хвилевих демаґогії, не зумів опанувати ситуації — тим самим не мав він змоги наложити руки на Барсельону. Впливи Мадриду ще більше ослабли в Катальонії з хвилиною вибуху національного повстання. Національні війська опанували більшу частину сусідньої Араґонії та сягнули клин у сторону Середземного Моря в околиці Теруелю. Лиш вузька прибережна смуга лучила Катальонію з рештою Еспанії. Така конфіґурація фронту зовсім ослабила залежність Барсельони від Мадриду. Катальонські війська самостійно боронила араґонський фронт та давала поміч еспанській армії лиш на прохання

тальонського уряду, який трактував мадридський уряд не як зверхника а як рівнорядного союзника.

Кожне ослаблення цього союзника скріплювало еманципацію. Коли надії на перемогу червоної армії розвіялися, коли виявилося, що Еспанія вже не стане доменою марксистів ні анархістів, серед протекторів червоної Еспанії зродилася концепція незалежної Катальонії, яка охоронена від завоювання, мала б залишитися базою совітських впливів на іберійському півострові. Це завдання доручено доброму специ ві від громадянської війни Антонову-Овсієнкові, що приїхав до Барсельони як генеральний консуль СССР та взявся зі штабом большевицьких старшин організувати оборону Катальонії.

Не було це легке завдання. Не зважаючи на високий рівень нинішньої военної техніки, людський чинник залишився вирішним у війні; найбільш модерна зброя та фортифікація безсила без добре зорганізованої, вишколеної та здисциплінованої армії. Тимчасом організація та дисципліна в катальонській армії була досить своєрідна; ця армія складалася з озброєних формацій поодиноких політичних та професійних організацій, непідпорядкованих державному командуванню. На домагання СССР хенералідад взявся організувати суцільне командування, та це викликало у травні 1937 р. збройну револьту анархістів. Ця найсильніша політична група в Катальонії робила чимало мороки хенералідадові з огляду на ворогування з марксистами та на принципово неґативне становище до держ. влади. Не диво, що історія відбудованої катальонської держави — це безперервний ланцюг кабінетних кріз. Колиж ці важкі до співпраці союзники підняли зброю, хенералідадові не залишилося нічого іншого, як просити збройної підмоги у Валенсії.

Еспанське військо прийшло і убрало в шори не лиш анархістів, але й автономну Катальонію. Катальонська армія дочекалася спільного командування — але еспанського і представники валенсійського уряду обняли провід служби безпеки та вплив на важніші ділянки адміністрації, практично редукуючи компетенції хенералідаду до вузенької льокальної автономії. Валенсійські „товариші з людового фронту" зробили 1937 р. в іншій формі те, що 1936 р. мадридські „праві реакціонери". З того часу ми рідко стрічали у пресі згадки про катальонський уряд — події котилися у скорому темпі понад його головами. Минулого року національні війська продерлися до моря, відділюючи Катальонію від червоної Еспанії — та в цьому часі Катальонія була вже лиш ґеографічним поняттям. Барсельона стала осідком червоного еспанського уряду, хенералідад зовсім пішов у тінь. Під „барсельонським урядом" ніхто тепер не розуміє катальонського уряду, лиш еспанський.

Тому недавній декрет ґен. Франка, який касує катальонську автономію, властиво лиш формально санкціонує фактичний стан. Не ґен. Франко ліквідує автономну Катальонію — зліквідував її еспанський червоний уряд, зліквідували анархісти, зліквідували самі катальонці, що не зуміли витворити досить сильного державнотворчого осередка, що допустили до першого голосу в державі елемент, який поборює всяку державну організацію. Не зважаючи на чисельну, культурну та господарську перевагу, катальонці проявили в цьому випадку менше державницької зрілости ніж баски, для яких спільний фронт з марксистами був лише зовнішнополітичним, конюнктуральним маневром, який не нарушував національно-християнського характеру їхньої держави.

Коли катальонські праві кола критикували Масію за т. зв. сан-севастіянський пакт із серпня 1930 р., яким дві найбільші катальонські партії злучили національні змагання з боротьбою еспанської республиканської лівниці, вони передбачили, чи вичули, до чого доведе співпраця з демо-ліберальним табором, який зрештою тоді ще навіть не приняв був комуністичної орієнтації.

Як публично-правний акт, декрет ґен. Франка лиш формально завершує процес ліквідації катальонської автономії — але як політична декларація він ще раз підкреслює підхід еспанського національного уряду до національних меншин. Щож — декрет змінить адміністраційний устрій Еспанії, але не змінить її національного складу. Знехтоване національне питання, яке було одною з причин розкладу й анархії, що огорнули Еспанію, залишається без розвязки. Національна політика становить прикрий дисонанс зі загальною політикою ґен. Франка, що в інших ділянках виявився зрілим політичним мужем, який при будові нової національної Еспанії бережеться похибок давнього феодального режіму.

(гал.).

З польської преси.

ППС-івська наука з бориславських виборів.

В попередньому числі „Діла" вмістили ми докладне звідомлення про самоврядні вибори в Бориславі, з якого наші читачі знають вислід і хід виборів. Велика перемога ППС-ів дала привід до великої радости серед партійної верхівки у Варшаві. Висловом тієї радости є стаття лідера Польської Партії Соціялістичної М. Недзялковського в „Роботнику" (ч. 19. з 19-го січня ц. р.) п. н. „Слово Борислава".

„Почину — пише п. Недзялковський — ствердженням одного факту, що має підставове значіння для Світа Праці. Отож наша листа була в Бориславі спільною листою ППС, клясових професійних союзів, державних службовиків, службовиків почт і телеграфів, польських нафтових техніків і комбатантів. Спільний комітет мав назву: „Виборчий комітет Польської Партії Соціялістичної, Умових працівників, Нафтових техніків, Комбатантів та Учителів вселюдних шкіл". Таким чином Борислав зреалізував у себе ідею одноцілого фронту Світа Праці. Радні — умові працівники — вибрані зі спільної з нами листи — це очевидно переконані демократи, а не прихильники „Озону", як поінформувала в першому моменті своїх читачів „Ілюстрована Польська".

Як другий факт п. Недзялковський стверджує, що з уваги на те, що жиди здобули 11 мандатів відпадає леґенда про те, що на листу ППС впали масово жидівські голоси. І третій факт: те, що голосувало 75 відс. виборців — на думку п. Недзялковського — опрокидує твердження ендецької преси, буцімто уневажнення ендецької листи вплинуло на зменшення числа учасників у голосуванні.

„І вкінці — читаємо далі — четвертий факт, на який я хотів би звернути особливу увагу. **Українська листа** здобула 6 мандатів і назагал відповідну (у відношенні до 40 мандатів) кількість голосів. Це була **загально-національна** листа, що охоплювала ундівців, фашистів Палієва, т. зв. радикалів-соціялістів (рівноважник нашого Стронництва Людового) і... деяких українських соціялістів. Сама можливість створення такої листи — це знак, як глибоко сягнув в українське громадянство Польщі напір тієї течії, яку я недавно назвав „орієнтацією на Третій Райх".

Отже знову „німецька інтрига". Вже при ріжних нагодах польська преса і польські політичні чинники винюшковували „німецький вплив" чи навіть „німецьку акцію" в українській національно-політичній діяльности. Чи треба наводити „статті" „Слова Народового" та всяких інших Ікаців. Аж ось п. Недзялковський переліцитував їх усіх: для нього обєднана українська листа до самоврядних виборів у Бориславі — це вислід „орієнтації на Третій Райх". Де кум, де коровай! Слабо визнаєтеся, пане Недзялковський в тому про що пишете. Даремно з простих справ робите складні. За тим напором, що спонукує всіх українців обєднуватися і творити спільні загально-національні листи, треба шукати багато ближче.

„Тут — пише п. Недзялковський далі — мусять добре поміркувати над власним історичним шляхом українські соціялісти й демократи, якщо... хочуть залишитися соціялістами й демократами. Мусить добре поміркувати й польська опінія, передовсім польська демократична опінія, як не хоче, щоб давні трагічні помилки з наслідками на міру століть не вернулись знову — в зміненій формі — на сцену історії. Належу до оптимістів: ще не за пізно. Але гадаю, що вже дуже пізно.

Жаль, що п. Недзялковський у тому заклику до польської опінії, щоб вона добре поміркувала, не здобувся на таку ясність думки і вислову, як у тому уступі про вплив „орієнтації на Третій Райх" на українське громадянство. З його слів — як і взагалі з цілої політики ППС в українській справі — не можемо збагнути, в якому напрямі повинні піти оті міркуваннуя польської опінії.

ПОВСТАННЯ У САН САЛЬВАДОРІ.

Як подає „Ню Йорк Таймс", у середньоамериканській республиці Сан Сальвадор заарештовано 75-ох старшин і 60 цивільних осіб, які намагалися викликати повстання.

Пресове Бюро Сан Сальвадору стверджує, що парлямент змінив конституцію, продовжуючи мандат теперішнього президента ґен. Мартінеза на 6 років. Сальвадор підтримує приязні взаємини з Німеччиною, Італією, Японією та національною Еспанією.

тальонського уряду, який трактував мадридський уряд не як зверхника а як рівнорядного союзника.

Кожне ослаблення цього союзника скріплювало еманципацію. Коли надії на перемогу червоної армії розвіялися, коли виявилося, що Еспанія вже не стане доменою марксистів ні анархістів, серед протекторів червоної Еспанії зродилася концепція незалежної Катальонії, яка охоронена від завоювання, мала б залишитися базою совітських впливів на іберійському півострові. Це завдання поручено доброму спецові від громадянської війни Антонову-Овсієнкові, що приїхав до Барсельони як генеральний консуль СССР та взявся зі штабом большевицьких старшин організувати оборону Катальонії.

Не було це легке завдання. Не зважаючи на високий рівень нинішньої воєнної техніки, людський чинник залишився вирішним у війні; найбільш модерна зброя та фортифікація безсила без добре зорганізованої, вишколеної та вдисциплінованої армії. Тимчасом організація та дисципліна в катальонській армії була досить своєрідна; ця армія складалася з озброєних формацій поодиноких політичних та професійних організацій, непідпорядкованих державному командуванню. На домагання СССР хенералідад взявся організувати суцільне командування, та це викликало у травні 1937 р. збройну револьту анархістів. Ця найсильніша політична група в Катальонії робила чимало мороки хенералідадові з огляду на ворогування з марксистами та на принципово неґативне становище до держ. влади. Не диво, що історія відбудованої катальонської держави — це безперервний ланцюг кабінетних криз. Колиж ці важкі до співпраці союзники підняли зброю, хенералідадові не залишилося нічого іншого, як просити збройної підмоги у Валенсії.

Еспанське військо прийшло і убрало в шори не лиш анархістів, але й автономну Катальонію. Катальонська армія дочекалася спільного командування — але еспанського і представники валенсійського уряду обняли провід служби безпеки та вплив на важніші ділянки адміністрації, практично редукуючи компетенції хенералідаду до вузенької льокальної автономії. Валенсійські „товариші з людового фронту" зробили 1937 р. в іншій формі те, що 1936 р. мадридські „праві реакціонери". З того часу ми рідко стрічали у пресі згадки про катальонський уряд — події котилися у скорому темпі понад його головами. Минулого року національні війська продерлися до моря, відділюючи Катальонію від червоної Еспанії — та в цьому часі Катальонія була вже лиш ґеоґрафічним поняттям. Барсельона стала осідком червоного еспанського уряду, хенералідад зовсім пішов у тінь. Під „барсельонським урядом" ніхто тепер не розуміє катальонського уряду, лиш еспанський.

Тому недавній декрет ґен. Франка, який касує катальонську автономію, властиво лиш формально санкціонує фактичний стан. Не ґен. Франко ліквідує автономну Катальонію — зліквідував її еспанський червоний уряд, зліквідували анархісти, зліквідували самі катальонці, що не зуміли витворити досить сильного державнотворчого осередка, що допустили до першого голосу в державі елемент, який поборює всяку державну організацію. Не зважаючи на чисельну, культурну та господарську перевагу, катальонці проявили в цьому випадку менше державницької зрілости ніж баски, для яких спільний фронт з марксистами був лише зовнішньополітичним, конюнктуральним маневром, який не нарушував національно-християнського характеру їхньої держави.

Коли катальонські праві кола критикували Масію за т. зв. сан-севастіянський пакт із серпня 1930 р., яким дві найбільші катальонські партії злучили національні змагання з боротьбою еспанської республиканської лівиці, вони передбачили, чи вичули, до чого доведе співпраця з демо-ліберальним табором, який зрештою тоді ще навіть не приняв був комуністичної орієнтації.

Як публично-правний акт, декрет ґен. Франка лиш формально завершує процес ліквідації катальонської автономії — але як політична декларація він ще раз підкреслює підхід еспанського національного уряду до національних меншин. Щож — декрет змінить адміністраційний устрій Еспанії, але не змінить її національного складу. Знехтоване національне питання, яке було одною з причин розкладу й анархії, що огорнули Еспанію, залишається без розвязки. Національна політика становить прикрий дисонанс зі загальною політикою ґен. Франка, що в інших ділянках виявився зрілим політичним мужем, який при будові нової національної Еспанії бережеться похибок давнього феодального режиму.

(гал.).

З польської преси.

ППС-івська наука з бориславських виборів.

В попередньому числі „Діла" вмістили ми докладне звідомлення про самоврядні вибори в Бориславі, з якого наші читачі знають вислід і хід виборів. Велика перемога ППС-ів дала привід до великої радости серед партійної верхівки у Варшаві. Висловом тієї радости є стаття лідера Польської Партії Соціялістичної М. Недзялковського в „Роботніку" (ч. 19. з 19-го січня ц. р.) п. н. „Слово Борислава".

„Почину — пише п. Недзялковський — ствердженням одного факту, що має підставове значіння для Світа Праці. Отож наша листа була в Бориславі спільною листою ППС, клясових професійних союзів, державних службовиків, службовиків почт і телеграфів, польських нафтових техніків і комбатантів. Спільний комітет мав назву: „Виборчий комітет Польської Партії Соціялістичної, Умових працівників, Нафтових техніків, Комбатантів та Учителів вселюдних шкіл". Таким чином Борислав зреалізував у себе ідею одноцілого фронту Світа Праці. Радні — умові працівники — вибрані зі спільної з нами листи — це очевидно переконані демократи, а не прихильники „Озону", як поінформувала в першому моменті своїх читачів „Газета Польска".

Як другий факт п. Недзялковський стверджує, що з уваги на те, що жиди здобули 11 мандатів відпадає леґенда про те, що на листу ППС впали масово жидівські голоси. І третій факт: те, що голосувало 75 відс. виборців — на думку п. Недзялковського — опрокидує твердження ендецької преси, буцімто уневажнення ендецької листи вплинуло на зменшення числа учасників у голосуванні.

„І вкінці — читаємо далі — четвертий факт, на який я хотів би звернути особливу увагу. Українська листа здобула 6 мандатів і назагал відповідну (у відношенні до 40 мандатів) кількість голосів. Це була загально-національна листа, що охоплювала ундівців, фашистів Палієва, т. зв. радикалів-соціялістів (рівноважник нашого Стронніцтва Людового) і... деяких українських соціялістів. Сама можливість створення такої листи — це знак, як глибоко сягнув в українське громадянство Польщі напір тієї течії, яку я недавно назвав „орієнтацією на Третій Райх".

Отже знову „німецька інтриґа". Вже при ріжних нагодах польська преса і польські політичні чинники винюшковували „німецький вплив" чи навіть „німецьку акцію" в українській національно-політичній діяльности. Чи треба наводити „статті" „Слова Народового" та всяких інших Ікаців. Аж ось п. Недзялковський перелицитував їх усіх: для нього обєднана українська листа до самоврядних виборів у Бориславі — це вислід „орієнтації на Третій Райх". Де кум, де коровай! Слабо визнаєтеся, пане Недзялковський в тому про що пишете. Даремно з простих справ робите складні. За тим напором, що спонукує всіх українців обєднуватися і творити спільні загально-національні листи, треба шукати багато ближче.

„Тут — пише п. Недзялковський далі — мусять добре поміркувати над власним історичним шляхом українські соціялісти й демократи, якщо... хочуть залишитися соціялістами й демократами. Мусить добре поміркувати й польська опінія, передовсім польська демократична опінія, як не хоче, щоб давні траґічні помилки з наслідками на міру століть не вернулись знову — в зміненій формі — на сцену Історії. Належу до оптимістів: ще не за пізно. Але гадаю, що вже дуже пізно.

Жаль, що п. Недзялковський у тому заклику до польської опінії, щоб вона добре поміркувала, не здобувся на таку ясність думки і вислову, як у тому уступі про вплив „орієнтації на Третій Райх" на українське громадянство. З його слів — як і взагалі з цілої політики ППС в українській справі — не можемо збагнути, в якому напрямі повинні піти оті міркуваннуя польської опінії.

ПОВСТАННЯ У САН САЛЬВАДОРІ.

Як подає „Ню Йорк Таймс", у середньоамериканській республиці Сан Сальвадор заарештовано 75-ох старшин і 60 цивільних осіб, які намагалися викликати повстання.

Пресове Бюро Сан Сальвадору стверджує, що парлямент змінив конституцію, продовжуючи мандат теперішнього президента ґен. Мартінеза на 6 років. Сальвадор підтримує приязні взаємини з Німеччиною, Італією, Японією та національною Еспанією.

До Українського Жіноцтва!

Вже відбуваються вибори до самоуправ по містах і містечках Галичини. Небавком, у найближчих тижнях і місяцях відбудуться вони по наших селах, волостях і повітах.

Значіння цих виборів для нас незвичайно важне, бо вислід їх має засвідчити про національну свідомість нашого населення і рішити про національний характер громадських самоуправ, вслід за цим про майбутнє села, повіту й цілого краю.

У такому преважному менті мусить і українське жіноцтво взяти якнайбільш активну участь у цих виборах, доказати, що й воно є живим чинником у народньому організмі.

Бо може ніяка ділянка народнього життя не є така близька нам, жінкам, як саме громадська самоуправа. Рішаються там справи, що їх найживіше відчуває і найкраще поладнати може жінка: гігієна, суспільна опіка над дітьми, молоддю, сиротами, каліками, немічними старцями — справи виховання й навчання, чистота, лад та естетичний вигляд міста чи села і його прохарчування, — і накінець справа самоврядних буджетів, себто раціональна господарка громадським майном.

Виховний інстинкт і здоровий практичний господарський змисл жінки дає їй змогу не тільки вибрати до самоуправи відповідних людей, але теж право і самій відіграти корисну ролю в самоуправі, як член гормадської, чи міської ради. Громадська Старшина може лише на тому зискати, як буде в ній господарська жіноча рука, материнська дбайливість і творча жіноча ініціятива.

Завданням нашого жіноцтва під теперішню хвилину є:

подбати, щоб скрізь повстали **місцеві чисто українські виборчі комітети і щоб до тих комітетів увійшли також жінки;**

подбати, щоб місцевий виборчий Комітет (тільки один!) виставив одну українську самостійну листу кандидатів на радних і **щоб на тій листі були також жінки;**

подбати, щоб до виборів **зявилися всі жінки від наймолодших, управнених до голосування, до найстарших бабусь і солідарно віддали свої голоси тільки на українську самостійну листу.**

Не сміє бути поміж нами партійних роздорів, ні особистих порахунків, ні ворожнечі! Йдемо до виборів під гаслом:

Усі українські голоси тільки на самостійні українські листи!

В українській громадській самоуправі відповідне місце українським жінкам!

ГОЛОВНА РАДА Д. К. О.

Марія Бассова, Іванна Бережанська, Ольга Голіян, Катря Голубцева, Антонина Горохович, Оксана Джиджора-Дзьоба, Анна Капустієва, Константина Малицька, д-р Софія Парфанович, Мілена Рудницька, Любов Савойкова, Марія Струтинська, Ольга Сухова, Евстахія Тишинська, Ольга Ціпановська, Лідія Шавяк, Олена Шепарович.

Тріюмф М. Голинського в Канаді.

ТОРОНТО ВИТАЄ ГОЛИНСЬКОГО КЛЮЧАМИ МІСТА.

Місто Торонто віддало — читаємо у вінніпеґському „Українському Голосі" з 21. XII. м. р. — незвичайну почесть для славного співака Михайла Голинського, почесть, якої ще не дістав ніякий українець на американській землі. У спеціяльній церемонії, що відбулася в міськім ратуші (ситі-голі) 14. грудня **мейор вручив йому золотий ключ міста, роблячи його в цей спосіб почесним гостем другого щодо величини міста Канади і столиці великої провінції Онтеріо.**

Коло 300 українців було зібралося в 10-ій год. рано 14. грудня в ситі-голі, щоб бути свідками незвичайного тріюмфу „українського Каруза", або „другого Каруза", як називають Голинського. Голинський здобув собі вже славу першорядного оперового тенора в світі. Він і співав уже раз в Торонто 3. грудня, а 14. грудня приїхав на другий виступ.

Вручаючи йому ключ міста, мейор Дей сказав:

„Як мейор міста Торонта, я захоплений, що маю приємність привітати найвизначнішого оперового тенора Европи, артиста, що зробив так багато, аби притягнути очі світа до природнього музичного генія українського народу.

„Ви, пане, приходите з одної з найстарших цивілізованих країн Европи, що має яких 45 мілонів народу, який є природно музикальний і якого старі та славетні традиції передавалися століттями за посередництвом кольоритних народніх пісень, що описували великі терпіння та пересадування, що їх ваша країна переходила у своїй багатій історії. Я рад, що можу вас поінформувати, що український нарід у Торонто, якого тут є коло чотирнацять тисяч, відзначається працьовитістю і пошаною закону та скоро припоровлюється до нашого канадійського способу життя й наших демократичних установ. Наші громадяни люблять приглядатись українцям у їх народніх убраннях і зворушуються співом їх народніх пісень, що так вірно представляють історію та культурне тло їх рідного краю.

„Торонто вважають за найбільше критичний з великих осередків на континенті Північної Америки із цієї причини покликання Вас з поворотом до Торонта у часі двох тижнів з уваги на загальне домагання наших громадян, що люблять музику, є дійсно тріюмфом для величности Вашого славного тенорового голосу, голосу, який компетентні критики вважають за рівний з голосом безсмертного Каруза задля його динамічної вібрантности та сили тону й чистої тенорової експресії та легкости.

„Тому, що Ваш золотий голос так цілковито полонив і отворив серця наших громадян, було справедливо, щоб я, як мейор міста, скомплімент... перед Вашою чаруючою особистістю і передав Вам ключ до нашого міста. Нехай цей ключ, що не має торговельної вартости, буде милим спомином Вашої гостини в цьому великому музичному місті Торонті, якого громадяни так дуже одушевлялися величністю Вашого голосу і через Вашу велику здібність драматичної інтерпретації окликали Вас **королем українських тенорів.**"

На цей привіт п. Голинський відчитав отсю подяку за щире приняття по англійськи:

„Пане Мейоре і Члени Міської Ради!

„Я глибоко зворушений Вашим ласкавим привітом. Це подія, якої я ніколи не забуду.

„Я дуже вдячний за честь, яку Ви мені віддали, бо коли так віддаєте мені честь, то віддаєте її також мому українському народові.

„Прошу приняти мою сердечну подяку й ваш дарунок. Можете бути певні, Пане Мейоре, що я не надужию привілеїв, які даєте мені цим ключем. Цей символічний ключ, що отворив мені брами Вашого міста, отворив також мое серце і серця мого народу. Я візьму його додому і буду вважати його за дорогий скарб. Він буде для мене постійною пригадкою Вашої щирости та теплої гостинности у цьому Вашому приязному місті. Дякую."

Того самого дня, увечорі, відбувся другий виступ нашого славного співака в Ітонс Авдиторіюм у присутности поверх 1.000 слухачів. Голинському вручено 3 китиці цвітів. Захоплення було небувале. Торонтські щоденники „Глоб енд Мейл", „Телеграм" і „Стар" помістили ... найвищі похвали від своїх музичних знавців Лоренса Мейсона, Едварда В. Водсона та Авґуста Бридла.

Виступ М. Голинського у Вінніпегу заповіджений на 19. січня 1939 в одному з більших театрів міста.

В Монтреалі підготовляють виступ Голинського **у травні цього року, де він співатиме перед британським королем у часі його відвідин Канаді.**

З голосів канадійської преси, примірники якої є в наших руках, торонтонський „Стар" у довгій рецензії називає М. Голинського „сенсаційним тенором", „Телеграм" „героїчним тенором величини Каруза", „Глоб" — „Карузом німецької школи й німецького стилю".

З ЖИТТЯ НАШОЇ ЕМІГРАЦІЇ.

Українська еміграція в Чехо-Словаччині.

КОНТАКТНИЙ КОМІТЕТ У ПРАЗІ.

Прага, 17. січня 1939.

Мабуть ще довго чехо-словацький нарід гоїтиме рани, що їх йому заподіяв минулий рік. Але хто на місці має змогу слідкувати за змаганнями чехів, той певний, що і це найбільше по Білій Горі нещастя цей здоровий, практичний, працьовитий, і головно жертвенний нарід успішно переможе.

Чесько-словацька республика в кризі минулого року не тільки стратила третину своєї території і стілько само населення, промислово-торговельні райони, комунікаційні звязки, культурні осередки та величезні природні багацтва, але й дістала ще у спадщині зверх 150 тис. втікачів з окупованих земель. Ця величезна армія колишніх вірних оборонців кордонів першої республики тепер гола й голодна і потребує при найскромнішому підрахунку тільки на своє утримання понад мілійон корон денно.

Приходиться просто подивляти жертвенність чесько-словацького громадянства. За цих останніх кілька років воно добровільно дало величезні суми на позичку праці поверх 3 і пів міліярда чеських корон на оборону. Крім цього воно склало дар на ту саму ціль поверх ... міліярда корон. І тепер поки держава не ... тяжкої біженецької проблеми, громадянство складає великі суми денно на втікачів з ... них земель.

Підчас кризи і тепер, разом із чехо-словацьким народом дуже болюче відчувала ... ситуації й українська еміграція. Були часи, ... наших людей опановував панічний страх ... кому вже навіть привиджувалося московське Г. П. У. Пізніше прийшли важкі дні турботи за своє існування, за своє завтра. Особливо трагічно представлялася доля наших дітей-сиріт, стариків, інвалідів-калік та інших запомогових ... Що буде з ними? Невже їх усіх чекає голодна смерть? І тут ми ніколи не повинні забути ... городного вчинку чесько-словацького ... Чесько-словацький нарід, у найтяжчий ... момент своєї історії, ані на один день не ... за українських скитальців і не залишив їх ... своєї підтримки. В міру своїх, тепер ... зменшених спромог він і далі призначив ... це було й попередніми роками, свою ... чу запомогу.

Правда, були часи, коли здавалося, що і цю скромну запомогу еміґрантам з колишньої Росії припинять. В урядових колах проектували, що всі наші еміґранти будуть переведені до катеґорії чесько-словацьких утікачів. Заходила небезпека, що наша еміґрація, як цілість, перестане істнувати у ЧСР. Але тут безперечно велику ролю відіграв Контактний Комітет українських організацій у Ч. С. Р. Контактний Комітет — це властиво той центр, у склад якого входять найповажніші, найактивніші наші культурно-громадські установи в числі 35, і який сьогодні репрезентує у Празі наше зорґанізоване життя перед урядовими установами й харитативними чеськими і чужинецькими орґанізаціями. Отож, завдяки кількамісячній праці Контактного Комітету осягнено те, що з правового і матеріяльного боку положення нашої еміґрації в республиці залишилося майже без змін.

Контактний Комітет увійшов у тісний звязок з такими установами, як Чесько-словацький Червоний Хрест, Офіс Нансена та ін. Внаслідок цього майже в останній хвилині вдалося вирвати з тяжкою бідою кілька тисяч корон, які кол. Офіс Нансена був призначив як запомоги для московської еміґрації.

Крім цього Контактний Комітет, сам чи через організації, які входять у його склад, інтервенію̂е та допомагає, чим може, нашим людям і персонально час до часу він скликає з інформативною метою загальні сходини, влаштовує концерти, свята й ін. Коротко, наша еміґрація у Празі нарешті зуміла обєднатися і як бачимо, це обєднання вийшло їй тільки на користь.

—ук.

22. СІЧНЯ У ПРАЗІ.

Контактний Комітет Українських Орґанізацій у Чехо-Словаччині влаштовує свято 20-ліття обєднання українських земель. В суботу 21. січня, напередодні свята, в 17-ій годині у ґеольоґічному інституті відбудуться святочні сходини празької кольонії. В неділю 22. січня в 10-ій годині в чеській православній церкві відправлять Службу Божу в намірении українського народу. Підчас свята переведуть збірку на Музей Визвольної Боротьби України у Празі.

Нові обмеження в обороті селянських господарств.

На основі ст. 5 уст. 2 закону з 14. квітня 1937 про обмеження обороту нерухомостями з парцеляції міністерство хліборобства і рільних реформ видало розпорядок (Д. З. ч. 3, поз. 9), що устійнює величину самостійних господарств на просторі воєвідств: тернопільського, станиславівського, львівського і краківського.

ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ВОЄВІДСТВО.

Отже розпорядок постановляє, що величина самостійних хліборобських господарств сягає **3 га на просторі тернопільського воєвідства в повітах:** борщівськім, бережанськім, бучацькім, чортківськім, копичинецькім, підгаєцькім, перемишлянськім, скалатськім, тернопільськім, теребовельськім, заліщицькім, збараськім, зборівськім і золочівськім; **4 га в усіх інших повітах** тернопільського воєвідства.

СТАНИСЛАВІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО.

На просторі станиславівського воєвідства величина самостійних господарств сягає **3 га в повітах:** городенськім, коломийськім, рогатинськім і снятинськім; **3 і пів га в повітах:** станиславівськім, стрийськім, товмацькім і жидачівськім; **4 га** в калуськім повіті; **5 га в повітах:** долинськім, косівськім і надвірнянськім.

ЛЬВІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО.

На просторі львівського воєвідства величина самостійних господарств сягає **3 га в повітах:** ярославськім, короснянськім, львівськім, ланцутськім, переворськім і ряшівськім; **4 га в повітах:** бобрецькім, дрогобицькім, городецькім, мостиськім, ніськім, перемиськім, рудецькім і сокальськім; **5 га в повітах:** березівськім, добромильськім, яворівськім, любачівськім, равськім, самбірськім, сяніцькім і жовківськім; **7 га в повітах:** ліськім і турчанськім.

КРАКІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО.

На просторі краківського воєвідства величина самостійних господарств сягає від 3 і пів до 6 га з тим, що в повітах: ясельськім і новосандецьким **5 га.**

До величини згаданих самостійних господарств не вчисляється зовсім неужитків, вод і площ під лісною управою, або які творять лісний ґрунт. Розпорядок обовязує від 17. січня 1939. р.

*

Значіння цього розпорядку в тому, що він може стягнути на згадані господарства ті самі обмеження, яким підлягають господарства, що повстали з парцеляції. Отже вище згаданих господарств **не можна б без дозволу влади в цілости або частинно збувати, ділити, виарендовувати, заставляти або обтяжувати.** Крім того власники згаданих господарств, подібно як власники господарств з парцеляції, мусіли б особисто господарити на цих господарствах. У ліцитації цих господарств могли б брати участь лише ті особи, які виєднали на купно нерухомостей дозвіл компетентної влади. Далі згадані обмеження торкались би не лише первісних набувців, але і пізніших.

Вичислені обмеження, що випливають зі закону про обмеження обороту нерухомостей з парцеляції (Д. З. ч. 36, поз. 272 з 1937. р.) будуть торкатися **тих селянських господарств тоді, якщо їх побільшено до норм самостійного**

Всі ті, що влаштовують просфори, театральні вистави, концерти, забави та інші імпрези, нехай памятають, що місяць січень — це місяць Рідної Школи і тому ввесь дохід з таких імпрез пересилайте до Рідної Школи у Львові, вул. Сикстуська 46.

ҐІЛЬТОН КЛІВЕР. 5)

Через неґатив.

Таку саму раду давав Ірисі той її опікун вчорашнього дня, коли вона зі своїм клопотом приїхала до нього залізницею. Але вже хіба час пізнати того панка ближче. То був давній знайомий Ириси, чоловік уже жонатий і то жонатий з її приятелькою, багато старшою від неї, завдяки їй Ириса з ним познайомилася. Відтак той пан зробив недавно якусь таку похибку, яка дуже не подобалася його жінці і жінка скаржилася на нього перед усіми знайомими і в тій справі згадувалося недвозначно і про Ирису. З того всього вийшла дуже неприємна історія і повстало питання: з ким властиво був той пан жонатий? З Ирисою чи з її приятелькою?

Все те, розуміється, було безпідставне і глупе підозріння, та коли жінки візьмуть кого на язики, то нема ратунку. Жінка в пересердю покинула чоловіка, а коли Ириса старалася їх помирити, довідалася, що то вона, Ириса, була причиною розводу. Дійшло до того, що Ириса постановила розмовитися з Джофером Вайзом в тій для неї такій фатальній справі. Вона це зробила і підчас переходу вулицею, натрапила на пожежу. Решту вже знаємо.

Більше як тиждень часу пройшло спокійно. Аж нараз все відкривається. Хтось доглянув їх разом і бачив, як Джофрей проводив Ирису за руку при переході через кишки, що обслуговували пожежну сикавку і ця вістка дійшла до відома Бериля. Бериль написав до Ириси рішучу нотку в тій справі, а Ириса так тим обурилась, що рішила поїхати з тою ноткою до Джофрея. Джофрей висміяв нотку і заявив, що ціла справа то один абсурд! Тоді-то випадком звернула Ириса увагу на ґазету, що лежала розгорнена на столику.

— Ага, сказав Джофрей, — я власне збирався вам це показати. Тут є світлина тої пожежі, що ми її бачили того дня. Я дуже побоювався, що і ми обоє будемо там висвітлені, але, на щастя, нас там нема. Принаймні я нікого з нас там не найшов. Ану, перегляньте ще самі докладніше.

Ириса стала приглядатися світлині.

По хвилині бачив Джофрей, що вона таки добре приглядається. Зір її не сходив з тої білої плями на світлині і з постати чоловіка, що коло плями.

— Нас тут нема, правда? Чи може ви відшукали нас серед юрби?

— Вас тут нема... а мене — мене вирізали!

Мовчанка. Джофрей приступив ближче і став приглядатися світлині понад Ирисині плечі.

— Нас тоді юрба розділила, — вияснювала. — Коли дах з грюкотом валився, я дуже зжахнулася і в страшеннім переляку чогось зловилася і думала, що хапаю вашу руку. А то була рука другого. Тоді я вам про це не говорила, та тепер ця обставина може нас оборонити перед безпідставним підозрінням. В тій хвилині піду до тої фірми і кажу собі показати вільне місце на світлині. Це для нас дуже щасливий припадок, що я держу за руку когось другого, а не вас і пішлю цю цілу світлину Брилеві і напишу йому як відповідь на його нотку, що спліткарські язики цим разом дуже пошкапилися. Він потребує показати цю світлину їй і це її вилікує від усяких безпідставних підозрінь і заздрощів.

Якої пів години пізніше телефонує знов Артюр до Роя.

— В тій хвилині приходи, бо мені тебе треба!

— Овва, не здуриш мене цим разом! Якщо прийшла якась дівчина, то збудь її чимнебудь і дай мені чистий спокій!

— Алеж раджу тобі поважно, приходи зараз сам! — відповів Артюр.

— Ого, а це що таке? Невжеж ти віднайшов вирізок світлини?

— Не світлина, а первовзір знайшовся!

І так в конторі Артюра знов зявився Рой з неймовірною скорістю. Ириса вже раніше тут була. Ириса у власній особі! Та сама, солодка, чудова дівчина! Рой не був годен і слова промовити з захоплення. Він тільки міг усміхатися і він усміхався. Побожно він погладив зором своїм її капелюшок, її футро, її суконку, її коштівні панчішки і черевики, що самі запрошували до оглядин. Відтак вернув зором назад до її губ і коротенького та гострого носика. Їхні очі стрінулися.

Артюр приглядався сцені як добросердний режисер. Він представив:

— Ця пані приходить за своєю премією! — сказав діловито.

Відтак промовила Ириса. Голос її був для Роя обявленням, був музикою слів. Вона сказала: Не так конче за премією я прийшла, а більше за частиною світлини. Вона має мені стати у пригоді. Я хочу нею доказати, де я була тоді і з ким я там була.

Рой заметушився.

— Я вас не надіялася тут застати, — сказала до нього Ириса. — З якої речі ви хотіли мене відшукати?

— Я просто хотів лиш довідатися хто ви — відповів Рой спокійно. — Ох, який я радий, що ви прийшли!

(Докінчення буде).

—o—

Правда, були часи, коли здавалося, що і цю скромну запомогу емігрантам з колишньої Росії припинять. В урядових колах проєктували, що всі наші емігранти будуть переведені до категорії чесько-словацьких утікачів. Заходила небезпека, що наша еміграція, як цілість, перестане існувати у ЧСР. Але тут безперечно велику ролю відіграв Контактний Комітет українських організацій у Ч. С. Р. Контактний Комітет — це властиво той центр, у склад якого входять найповажніші, найактивніші наші культурно-громадські установи в числі 35, і який сьогодні репрезентує у Празі наше зорганізоване життя перед урядовими установами й харитативними чеськими і чужинецькими організаціями. Отож, завдяки кількамісячній праці Контактного Комітету осягнено те, що з правового і матеріяльного боку положення нашої еміграції в республиці залишилося майже без змін.

Контактний Комітет увійшов у тісний звязок з такими установами, як Чесько-словацький Червоний Хрест, Офіс Нансена та ін. Внаслідок цього майже в останній хвилині вдалося вирвати з тяжкою бідою кілька тисяч корон, які кол. Офіс Нансена був призначив як запомоги для московської еміграції.

Крім цього Контактний Комітет, сам чи через організації, які входять у його склад, інтервеніює та допомагає, чим може, нашим людям і персонально час до часу він скликає з інформативною метою загальні сходини, влаштовує концерти, свята й ін. Коротко, наша еміграція у Празі нарешті зуміла обєднатися і як бачимо, це обєднання вийшло їй тільки на користь.

—ук.

22. СІЧНЯ У ПРАЗІ.

Контактний Комітет Українських Організацій у Чехо-Словаччині влаштовує свято 20-ліття обєднання українських земель. В суботу 21. січня, напередодні свята, в 17-ій годині у геольогічному інституті відбудуться святочні сходини празької кольонії. В неділю 22. січня в 10-ій годині в чеській православній церкві відправлять Службу Божу в намірені української народу. Підчас свята переведуть збірку на Музей Визвольної Боротьби України у Празі.

Нові обмеження в обороті селянських господарств.

На основі ст. 5 уст. 2 закону з 14. квітня 1937 про обмеження обороту нерухомостями з парцеляції міністерство хліборобства і рільних реформ видало розпорядок (Д. З. ч. 3, поз. 9), що устійнює величину самостійних господарств на просторі воєвідств: тернопільського, станиславівського, львівського і краківського.

ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ВОЄВІДСТВО.

Отже розпорядок постановляє, що величина самостійних хліборобських господарств сягає 3 га на просторі тернопільського воєвідства в повітах: борщівськім, бережанськім, бучацькім, чортківськім, копичинецькім, підгаєцькім, перемишлянськім, скалатськім, тернопільськім, теребовельськім, заліщицькім, збаразькім, зборівськім і золочівськім; 4 га в усіх інших повітах тернопільського воєвідства.

СТАНИСЛАВІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО.

На просторі станиславівського воєвідства величина самостійних господарств сягає 3 га в повітах: городенськім, коломийськім, рогатинськім і снятинськім; 3 і пів га в повітах: станиславівськім, стрийськім, товмацькім і жидачівськім; 4 га в калуськім повіті; 5 га в повітах: долинськім, косівськім і надвірнянськім.

ЛЬВІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО.

На просторі львівського воєвідства величина самостійних господарств сягає 3 га в повітах: ярославськім, коросненськім, львівськім, ланцутськім, переворськім і ряшівськім; 4 га в повітах: бобрецькім, дрогобицькім, городецькім, мостиськім, ніськім, перемиськім, рудецькім і сокальськім; 5 га в повітах: березівськім, добромильськім, яворівськім, любачівськім, равськім, самбірськім, сяніцькім і жовківськім; 7 га в повітах: ліськім і турчанськім.

КРАКІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО.

На просторі краківського воєвідства величина самостійних господарств сягає від 3 і пів до 6 га з тим, що в повітах: ясельськім і новосандецькім 5 га.

До величини згаданих самостійних господарств не вчисляється зовсім неужитків, вод і площ під лісною управою, або які творять лісний ґрунт. Розпорядок обовязує від 17. січня 1939. р.

•

Значіння цього розпорядку в тому, що він може стягнути на згадані господарства ті самі обмеження, яким підлягають господарства, що повстали з парцеляції. Отже вище згаданих господарств не можна б без дозволу влади в цілости або частинно збувати, ділити, виарендовувати, заставляти або обтяжувати. Крім того власники згаданих господарств, подібно як власники господарств з парцеляції, мусіли б особисто господарити на цих господарствах. У ліцитації цих господарств могли б брати участь лише ті особи, які виєднали на купно нерухомостей дозвіл компетентної влади. Далі згадані обмеження торкались би не лише первісних набувців, але і пізніших.

Вичислені обмеження, що виплівають зі закону про обмеження обороту нерухомостей з парцеляції (Д. З. ч. 36, поз. 272 з 1937. р.) будуть торкатися тих селянських господарств тоді, якщо їх побільшено до норм самостійного

Всі ті, що влаштовують просфори, театральні вистави, концерти, забави та інші імпрези, нехай памятають, що місяць січень — це місяць Рідної Школи і тому ввесь дохід з таких імпрез пересилайте до Рідної Школи у Львові, вул. Сикстуська 46.

ГІЛЬТОН КЛІВЕР. 5)

Через неґатив.

Таку саму раду давав Ірисі той її опікун вчорашнього дня, коли вона зі своїм клопотом приїхала до нього залізницею. Але вже хіба час пізнати того панка ближче. То був давній знайомий Ириси, чоловік уже жонатий і то жонатий з її приятелькою, багато старшою від неї, завдяки їй Ириса з ним познайомилася. Відтак той пан зробив недавно якусь таку похибку, яка дуже не подобалася його жінці і жінка скаржилася на нього перед усіми знайомими і в тій справі згадувалося недвозначно і про Ирису. З того всього вийшла дуже неприємна історія і повстало питання: з ким властиво був той пан жонатий? З Ирисою чи з її приятелькою?

Все те, розуміється, було безпідставне і глупе підозріння, та коли жінки візьмуть кого на язики, то нема ратунку. Жінка з пересердя покинула чоловіка, а коли Ириса старалася їх помирити, довідалася, що то вона, Ириса, була причиною розводу. Дійшло до того, що Ириса постановила розмовитися з Джофером Вайзом в тій для неї такій фатальній справі. Вона це зробила і підчас переходу вулицею, натрапила на пожежу. Решту вже знаємо.

Більше як тиждень часу пройшло спокійно. Аж нараз все відкривається. Хтось доглянув їх разом і бачив, як Джофрей провадив Ирису за руку при переході через кишки, що обслуговували пожежну сикавку і ця вістка дійшла до відома Бериля. Бериль написав до Ириси рішучу нотку в тій справі, а Ириса так тим обурилась, що рішила поїхати з тою ноткою до Джофрея. Джофрей висміяв нотку і заявив, що ціла справа то один абсурд! Тоді-то принагідном звернула Ириса увагу на ґазету, що лежала розгорнена на столику.

— Ага, сказав Джофрей, — я власне збирався вам це показати. Тут є світлина тої пожежі, що ми її бачили того дня. Я дуже побоювався, що і ми обоє будемо там висвітлені, але, на щастя, нас там нема. Принаймні я нікого з нас там не найшов. Ану, перегляньте ще самі докладніше.

Ириса стала приглядатися світлині.

По хвилині бачив Джофрей, що вона таки добре приглядається. Зір її не сходив з тої білої плями на світлині і з постати чоловіка, що коло плями.

— Нас тут нема, правда? Чи може ви відшукали нас серед юрби?

— Вас тут нема... а мене — мене вирізали!

Мовчанка. Джофрей приступив ближче і став приглядатися світлині понад Ирисині плечі.

— Нас тоді юрба розділила, — виясняла. — Коли дах з грюкотом валився, я дуже зжахнулася і в страшеннім переляку чогось зловилася і думала, що хапаю вашу руку. А то була рука другого. Тоді я вам про це не говорила, та тепер ця обставина може нас оборонити перед безпідставним підозрінням. В тій хвилині піду до тої фірми і кажу собі показати вільне місце на світлині. Це для нас дуже щасливий припадок, що я держу за руку когось другого, а не вас і пішлю цю цілу світлину Брилеві і напишу йому як відповідь на його нотку, що спліткарські язики цим разом дуже пошкапилися. Він потребує показати цю світлину її і це її вилікує від усяких безпідставних підозрінь і заздрощів.

Якої пів години пізніше телефонує знов Артюр до Роя.

— В тій хвилині приходи, бо мені тебе треба!

— Овва, не здуриш мене цим разом! Якщо прийшла якась дівчина, то збудь її чимнебудь і дай мені чистий спокій!

— Алеж раджу тобі поважно, приходи зараз сам! — відповів Артюр.

— Ого, а це що таке? Невжеж ти віднайшов вирізок світлини?

— Не світлина, а первовзір знайшовся!

І так в конторі Артюра знов зявився Рой з неймовірною скорістю. Ириса вже раніше тут була. Ириса у власній особі! Та сама, солодка, чудова дівчина! Рой не був годен і слова промовити з захоплення. Він тільки міг усміхатися і він усміхався. Побожно він погладив зором своїм її капелюшок, її футро, її суконку, її коштівні панчішки і черевики, що самі запрошували до оглядин. Відтак вернув зором назад до її губ і коротенького та гострого носика. Їхні очі стрінулися.

Артюр приглядався сцені як добросердний режисер. Він представив:

— Ця пані приходить за своєю премією! — сказав діловито.

Відтак промовила Ириса. Голос її був для Роя обявленням, був музикою слів. Вона сказала: Не так конче за премією я прийшла, а більше за частиною світлини. Вона має мені стати у пригоді. Я хочу нею доказати, де я була тоді і з ким я там була.

Рой заметушився.

— Я вас не надіялася тут застати, — сказала до нього Ириса. — З якої речі ви хотіли мене відшукати?

— Я просто хотів лиш довідатися хто ви — відповів Рой спокійно. — Ох, який я радий, що ви прийшли!

(Докінчення буде).

господарства придбанням наділів зі сусідської парцеляцій вже по вході в життя згаданого закону, себто від 14. травня 1937. р. Його постанови з обмеженнями не будуть мабуть відноситися до тих селян, які відкупили вже давніше землю від кольоністів, а не безпосередньо з парцеляції. Вкінці обмеження мусять бути вписані в гіпотечних книгах, що дуже легко зробити, бо до цього закон вимагає лише внеску влади (староства), щоб обовязували власників самостійних господарств.

Отже над згаданими самостійними господарствами, що походять з парцеляції, повисло мерево неподільности, проти якої не можна би підносити ніяких застережень, якби урухомлено довгоречинцеві кредити на родинні сплати, якби вже переведено основну реформу спадщинного закону, признано податкові привілеї, переведено основні меліорації та комасації. А покищо цього нема.

м-р М. Х.

Сконтролюймо себе!

Кожне звання вимагає відповідної підготови. Школа, термін, курси, практика, іспити — це ті ріжноманітні форми підготови людини до виконування її життєвих обовязків, що їх кожний — хоче, чи не хоче — мусить перейти.

Проте залишилася ще одна ділянка, ще одне звання, в якому ніхто від його адептів ніякої підготови ані іспитів не вимагає. Не думаймо, що це якась маловажна ділянка. Теоретично всі погоджуються з упертим твердженням, що це справа одна з найважніших, основних і найтрудніших. **Це виховання дітей і молоді.**

Хто хоче займатися годівлею голубів, чи кріликів, то перш-усе прочитає одну-другу книжку, що дасть йому вказівки, як це робити. А чи багато таких, що маючи діти, вважають за потрібне придбати собі до їх ведення яку-таку теоретичну підготову? А хіба згодимося всі, що людина — більш скомпліковане Боже сотворіння, як крілик.

Та це порівняння з кріликом насуває ще одну думку. Часто стрічаємося з висловом „пробний крілик". Це те нещасне сотворіння, що на ньому для наукових цілей експериментують природники та лікарі. Чи таким „пробним кріликом" не стають дуже часто наші діти в часах бурхливого змагання й боротьби між усякими педагогічними методами й системами на терені шкіл і виховних інституцій?

А дитина не крілик!

Кожна окрема одиниця — це окремий світ, це не тільки фізичний, але й духовий первень неоціненної вартости, на якому експериментувати **не вільно!**

Не слід цього останнього звороту розуміти хибно. Це не значить, що в ділянці виховання треба зректися всякого поступу й уперто триматися старих, пережитих або зовсім лихих метод. Методи можуть і мусять змінюватися; засоби до осягнення ціли мусять бути ріжні, але попри те є ще одвічні принципи і правди, яких нікому без шкоди для душі дитини порушити не вільно.

Серед хаосу сучасних педагогічних систем, в якому навіть досвідному педагогові не легко зорієнтуватися, зявилася перед кількома роками відома енцикліка про виховання папи Пія XI., що пригадує саме ті вічні принципи, про які творці „нової" школи так часто забувають або їх легковажать.

Щоб уможливити всім, що займаються практично виховуванням дітей і молоді, себто в першу чергу батькам і вчителям пізнати основи християнського виховання, уладжує Ген. Інститут Католицької Акції в цьому році вже другу серію викладів, в яких прелеґенти засують найважніші питання звязані з виховними справами.

Всіх викладів буде цього року 14. Вони відбуватимуться кожної неділі й четверга від 22. І. до 15. ІІ. ц. р. в год. 18-ій у салі „Української Бесіди", вул. Рутовського 22, І. Вступ на виклади за добровільними датками, отже ніхто не може сказати, що не міг позволити собі на те, щоб вислухати цей курс.

Нехай раз батьки й матері з більшою увагою подумають про виховання своїх дітей, як про годівлю кріликів і вчителі скористають з нагоди провірити, чи молодь в їх руках не є пробним кріликом!

Сконтролюймо себе, щоб з чистою совістю відповісти собі на питання, чи добре виконуємо свій обовязок супроти дорученої нашій опіці дитини.

Літературна нагорода за 1938 рік.

КОМУНІКАТ ЖЮРІ Й РАДИ Т-ВА ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ ІМ. І. ФРАНКА.

Члени жюрі, вибрані Радою Товариства Письменників і Журналістів ім. І. Франка для призначення трьох літературних нагород за найкращі твори, видані у 1938. р., на своїх засіданнях 17. і 19. січня 1939. р. порішили одноголосно не дати цього року першої нагороди нікому, другою відзначити Дарію Ярославську за її повість „Полин під ногами", і третьою Івана Колоса за збірку поезій „Молоді мої дні".

Крім цього одноголосно рішило жюрі вирізнити дві збірки Святослава Гординського „Сновидів" і „Вітер над полями", збірку Ростислава Кедра „Пінистий келих" та Івана Керницького „Мій світ".

Василь Щурат — голова, Микола Матіїв-Мельник, Евген Ю. Пеленський, Володимир Радзикевич, Михайло Рудницький — члени.

*

Рада Товариства Письменників і Журналістів ім. І. Франка на засіданні 20. І. ц. р. приняла до відома постанову жюрі та рішила згідно з проголошеним правильником виплатити призначені грошеві премії.

Львів, 20. І. 1939.

За Раду Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка:

Р. Купчинський, голова.

В. Софронів-Левицький, літературний референт.

Збіжевий монополь у Польщі.

Становище Комісії Аґрарної Політики Львівської Хліборобської Палати.

У Львівській Хліборобській Палаті відбулося під проводом проф. д-ра Францішка Буяка засідання Комісії Аграрної Політики, скликане для обговорення справ збіжевої політики та вислідів дотеперішніх заходів державної господарської політики, щоб піднести і втримати ціни хліборобських продуктів на рівні поплатности хліборобської продукції.

Після реферату кс. Панася і дискусії, в якій забирали слово: **Остап Луцький,** проф. Ґрабський і Закліка, комісія приняла таку ухвалу:

„Львівська Хліборобська Палата поробить заходи в Союзі Хліборобських Палат та орґанізацій як теж у компетентних державних чинників, щоб створити на просторі цілої Польщі збіжеву спілку сперту на хліборобських організаціях, суспільних і фахово-торговельних, що мала би виключне право купувати і продавати збіжжя, щоб таким чином запевнити поплатність хліборобської продукції і стабілізацію цін хліборобських продуктів унезалежнивши їх від вагань на закордонних ринках."

Прикладаючи до цієї справи велику вагу Комісія Аграрної Політики створила спеціяльну підкомісію, що має далі вести цю акцію.

—o—

Літературна сторінка.

Замало кандидатів до літературної нагороди.

У хвилині, коли віддаємо цю сторінку до друку — нічого ще не знаємо про вислід літературного конкурсу „Т-ва письменників і журналістів" за 1938 р.

Все-ж знаємо, що кандидатів до літературної нагороди було мало. Може і не кандидатів, а творів. Новель і повістей, як кіт наплакав; кілька збірок поезій, з яких деякі збірочки, якби навмисне видані наспіх в останній хвилині. Наші поети рішуче переборщують у переконанні, що в поезії рішає якість, не кількість. Хто не має архитворів мусить бодай дати книжку, а не „метелика".

Неодин читач може пригадає собі, що в останніх тижнях бачив статті з оглядами „літературного руху" за минулий рік. Факт, що автори таких статтей могли зробити огляд усіх книжок за один рік (і не втратили багато часу, щоб з ними ознайомитись) мусів звернути увагу неодного читача. Уважливіші читачі могли теж помітити, що в цей огляд входили і популярні речі, навіть деякі чисто публіцистичні.

У нас досі нема ясно проведеної межі між книжками популярними, з похвальною метою, призначеними для загалу і справді літературними. Інтеліґенція, що стежить за літературою, відріжняє їх добре, бо знає, які з них не для неї, — які добрі на село, для молоді, для пропаґанди чи практичного вжитку. Та автори і видавці часто недоцінюють інтеліґентних читачів; вони вірять, що можуть рахувати саме на інтеліґенцію як на своїх читачів, коли пишуть „для всіх", без великого умового зусилля, а більше з добрим наміром виховувати, навчати і повторяти відомі правди. Журналісти нераз беручи на увагу суспільно-виховний гарний вплив деяких книжок роблять їм рекляму для загального добра, свідомо промовчуючи факт, що самі таких книжок не вважають за літературні твори, ані не беруть їх як лектуру для себе.

У розмовах нераз ми вже чули фразу, що зріст зацікавлення пресою відтягнув багатьох інтеліґентів від книжки, яку вони тепер заступають ґазетою. Хто-ж більше як не денникарі повинні тішитись таким явищем? А проте ті між ними, що цінять літературну творчість і відріжняють вартість своїх статтей від поезій, драм чи повістей — напевне не тішаться. З ґазет не залишається для будуччини народу не більш як з наших приватних листів або щоденних розмов. Може і більше, а все-ж ґазета нікому не заступить письменства.

Навіть інтеліґентні журналісти закохані у своїй праці та професії, не можуть обійтись без постійних взаємин з літературою, коли хотять умово та духово розвиватись.

Історична повість з чудами.

Антін Чекмановський: „Віки пливуть над Киевом". В-во „Батьківщина", Львів 1938, ст. 208.

Ця книжка складається з восьми оповідань в історичному тлі звязаних спільним мотивом: таємничою мандрівкою чудодійної перли, що повстала від сльози св. Софії. Оповідання починається нападом татар на Київ у XIII ст. і кінчається картиною сучасного совітського колективного господарства складеного із кількох сіл. Автор вибирає ріжні моменти рідної історії по можності, зупиняючись залюбки на побутових картинах. Є тут війна, гайдамацька різня, спокійне життя на далекому хуторі, революція і дві чужі великі постаті Бенвенута Челіні та Марко Польо.

Кожне з цих оповідань має інші постаті в іншому середовищі і якусь завязку, що зацікавлює нас. А проте автор не силкується змальовувати нам поодиноких подій, згідно з їх завязкою так, як вимагав би цього їх розвиток за якимсь історичним процесом уже нам відомим чи за його власною поетичною уявою. Скрізь у хвилині, коли хочемо знайти відповідь на питання: до чого прямує історія, якої слухаємо — зявляється автоматично чудодійна перла оправлена в перстень. Хто бачив фільму Саша Ґітрі „Перли корони", знає, кілько пригод і несподіванок можна зосередити довкола одної дорогоцінної дрібнички, коли за нею люди шукають як за талісманом. Іще раніше „Тисяча й одна ніч" змалювала нам тисячу таких історій.

В оповіданнях А. Чекмановського нема ні казкової поезії ні таємничости, що стримує читачеві віддих із цікавости. Дуже реальні побутові подробиці, поодинокі історичні події чи чисто реалістичний оповідний тон заморожує нашу фантазію. Неодна сцена і сторінка написана з розмахом та ерудицією, але наша думка занадто часто шукє звязку між змальовуваною подією і чудодійним впливом перли. Можна повірити, що деякі предмети в історії були звязані з небувалими подіями. А проте коли письменник хоче цим подіям надати небувале освітлення, мусить сам передовсім вірити, що чудо було чудом або незвичайний збіг обставин — символом якоїсь таємничої сили.

Маємо враження, що А. Чекмановський не мав цього переконання; його перла появляється в ріжних історичних моментах зовсім механічно; це ані символ вищої сили ані символ якоїсь глибокої правди про таємницю людського життя. Це основна психольоґічна помилка книжки, яку автор хотів поглибити містичним забарвленням, не вясувавши собі власного становища до провідної нитки всіх оповідань.

Усе-ж треба признати сміливість задуму і похвальну спробу втягнути між дієві особи рідної історії такі цікаві постаті як Челіні та Марко Польо, дарма, що вони не мають приманного їм чару величнини.

Повість має всі дані на повість для молоді і жаль, що автор не написав її свідомо з такою метою.

Молодий закарпатський поет.

Іван Колос: „Молоді мої дні". Поезії. Ужгород 1938. Ст. 62. В-во Ю. Тищенка.

Ще донедавна на збірки закарпатських поетів ми дивилися вибачливим оком старших братів, що відвикли від гріхів молодости. Та сьогодня з останнього часу здивує вас ще більше, ніж якби ви взяли випадково в руки галицькі передвоєнні поезії. Ви не повірили б, що ще 20 років тому галицькі поети мали право вживати чисто місцевих слів, фальшивих наголосів, нелітературних зворотів. Це право ми залишили від якогось часу ще землякам в Америці та на Закарпатті. Тепер здивує вас така збірка, як Івана Колоса — дебютанта. У ній закарпатський поет відразу знявся на рівень чистої літературної мови наших наддніпрянських братів, засвоїв собі деякі нові літературні засоби і здивував нас своєю ширістю, легкістю та чистотою. Це ще один доказ, що літературна мова вироблена у творах письменників глузує собі з кордонів і часу; кожний молодий письменник може засвоїти собі її навіть коли він живе сам на пустині. Ось кілька зразків зі збірки Івана Колоса:

За днем юнацький день як та вода, сплине
І безперестань нам на плечі валитають
Прожиті дні й роки. Минає так життя,
Як сірі журавлі, коли в вирій летять.

Чи все, що ти робив, без жесту і без фальшу?
Тож, поки ще є час, будь мужем ти надальше,
Бо нашим всім ділам судця закон такий:
Є цінний кожний чин лиш мужньої руки.

Поет не має великої скалі мотивів, настроїв, тем, його світ обмежений майже до одного краєвиду і до одної провідної думки — верховини з ґрунями, вівсяні ниви, плесо Тиси і гарячий час, що кличе до діла. Ще раз мотив весни, що минає ще раз весна надії та свободи.

Прийшла весна і вбрала в свіжі квіти,
Траву й зівси грунів.
І сонце золоте так ясно, ясно сітить,
Дзвенить весняний спів.

Або в іншому місці:

Зашуміли Карпати весело.
Розбігаючись з вітром уклінь,
І розсміяний свіжістю ранок
Сон грунів перемінює в синь.

Ніхто не здивується, коли найде у цій збірці ще деякі залишки нелітературної мови як „многі", „у шумові" (зам. шумі), „розтерзане" (рос.) життя (зам. розшматоване), „товпи" (зам. юрба) і низку прозаїчних висловів чи переспіваних мельодій. Над усім цим панує ясність, простота, молодечий порив. Уся збірка тішить нас передовсім як суспільний і поетичний прояв. **м. р.**

—o—

Літературна хроніка.

НАГОРОДА ПОЛЬСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ МОЛОДИХ

припала цього року Анджеєвському за повість „Лад серця", про яку ми писали на цій сторінці. Другим кандидатом на нагороду був львовянин Т. Парніцький зі своєю історичною повістю „Аецій, останній римлянин".

ВИНО ПОЕТА І СУКНІ ЙОГО ЖІНКИ.

Якийсь д-р Брувері вибрав собі веселу тему до своєї „літературної" студії: вібрав 600 домашніх рахунків Віктора Гюго та його жінки за 16 років їх подружжя і на підставі їх змалював нам одну рису їх вдачі — надмірну ощадність, яку деякі називають скупарством. З цієї студії довідуємось, що у 1832 р. В. Гюго платив за мешкання своєї родини 875 фр. чвертьрічно і мешкав там для ощадности 16 років. З його рахунків видно, що коли кравець приніс йому убрання за 247 фр., тоді поет виторгував 7 фр. Льокаї в його домі (а він міг дозволити собі на льокаїв!) не діставали лівреї, ані нового убрання, а носили завсіди виношені старі убрання поета. Як кожний француз В. Гюго щодня пив вино, яке у Франції п'є до обіду і вечері навіть домашня служба. Родина В. Гюго випивала тижнево 25 пляшок вина — червоного бурґунда, тимто таке вино мусіло бути найдешевше, 28 сот. пляшка. Тільки тоді, коли приходили гості, купували вино за потрійну ціну, а для своїх приятелів ставив поет шампана по 3 франки! Жінка В. Гюго купувала свої прикраси у маленькій крамничці: мило за 50 сот., олівок до волосся і крейду до мальовання уст по 30 сот., а до фризієра ходила точно 30 разів на рік. Звичайні щоденні панчохи платила по 1 фр. 50 сот., а англійські по 2 фр. на рідку оказію. З кравчинею торгувалась за кожний франк, як це і нині роблять багаті пані, що одною рукою витрачають легко 20 зол., а другою ощаджують 20 сот. коли їх треба дати за послугу сторожеві чи кельнерові. З усіх цих рахунків виходить давно відома річ, що можна бути великим поетом з великою уявою та могутнім темпераментом, а при цьому мати спільні риси з усіми іншими громадянами. Цею рисою була спільна всім французам велика ощадність.

КОНКУРС ТУРИСТИЧНОГО ТОВАРИСТВА.

Французький туристичний клюб має намір розписати конкурс серед своїх читачів п. з. „Франція та французька імперія у 80 повістях", щоб читачі вибрали найкращих 70 повістей, що змальовують ріжні частини Франції і 10 франц. кольоній. Цей вибір має торкатися не повістей, що спеціяльно відтворюють краєвиди чи звичаї поодиноких провінцій, а цінних літературних творів уже відомих письменників, які поруч змальованих конфліктів, проблем і типів дають теж як тло якусь частину Франції. Відомо, що Моріяк відтворює бордоську провінцію, Бордо савойську, Жіоно провансальську, Жіроду лімузинську, Шамсон севенську і т. д.

Сторінка без політики.

ЖАХЛИВІ КОМАХИ.

Комахи — це така сила на нашій земній кулі, що вони чимало пакостей чинять людству. Їх величезні маси та просто неймовірна змога розмножуватися спричинили те, що всі ті комахи, не зважаючи на зусилля людей знищити їх, таки втримали своє істнування. Коли-ж вони час до часу появляться в міліонових масах, як стихія, тоді навіть люди стають перед ними безрадні.

Рої саранчі довгі на сто кільометрів.

Хто не чув про величезні хмари саранчі, які в деяких роках, зовсім несподівано появляються тут-то-там та перемінюють цвітучий краєвид в пустиню.

В північній Африці, полудневій Росії, в Україні, на островах Середземного Моря та в Полудневій Африці нераз можна почути несподіваний алярмовий крик: „Саранча летить!"

Тоді людей обхоплює паніка й переляк. Люди починають вживати всіх оборонних засобів, іноді незвичайно розпучливих, щоб тільки змінити напрям лету саранчі та не дати їй змоги впасти на поля. Вже на кілька миль чути шум комах, що летять цілими хмарами. Сонце щезає під тою хмарою. Недавно в Аргентині запримітили таку хмару саранчі довгу на сто кільометрів, широку на двацять кільометрів. Хіба нема сумніву, що там, де така хмара впаде на землю, там не залишається навіть сліду по рослинности. В Альжирі трапилося було одного року таке, що 20 тисяч людей вгинуло з голоду, тому, що саранча знищила в цілій околиці збіжжя до останньої стеблинки. Були теж випадки, що пияниці, які заснули на полі, стали жертвою ненаситних комах, які поїдають усе, що їм попаде на шлях. Ті, що дісталися під саранчу передтим гинули, задушившися під масами саранчі.

Літаки проти саранчі.

Проти розмірно менших хмар саранчі вживають люди, як ми вже замітили, найріжнородніших засобів. Літаки, бомби з отруйними газами та метчі вогню вбивають нераз цілі маси, міліони тих комах. Автім навіть в Европі уживають літаків до боротьби зі саранчею. Фірма Юнкерса будує навіть спеціяльні літаки та апарати, що розсипають отруту на шкідників, що нищать поля та ліси. Куди важча боротьба з комахами-шкідниками у тропікальних околицях. Европеєць навіть не може собі уявити, які величезні шкоди може спричинити напад термітів та інших муравлів. Малі щоки тих комах-хижаків працюють, наче гострі ножі. При тому терміти мають ще оригінальний та дивний звичай, що вони видовбують середину дерева, байдуже, чи меблів, чи домів і залишають тільки тонесеньку стінку. Буває таке, що власник дому, який вибрався в подорож, застає лише руїни, коли вернеться домів, або меблі змелені на порох.

Паніка на острові св. Олени.

Підчас своїх небезпечних мандрівок, терміти, як теж інші мандрівні роди муравлів, в міліонових масах дістаються до домів. Все, що вони знайдуть в дірах та прогалинах, отже інші комахи, миші, вужі і т. і. зїдають до тла. Люди рятуються в той спосіб, що ноги ліжка вкладають до миднишь з водою. Та буває, що величезні громади муравлів творять живий поміст через воду, або теж дістаються на стелю і приневолюють людей до втечі.

Яке страшне спустошення можуть спричинити муравлі, найкраще виявляють приклади. Палату губернатора в Калькуті вони так знищили за короткий час, що її треба було відбудовувати. Ще гірше господарили ті комахи на острові св. Олени, де дослівно цілу околицю Джемставну знищили до тла.

З нагоди спровадження закордоних рослин, терміти дісталися навіть до віденського цісарського замку в Шенбруні, в якому заки хтонебудь оглянувся, вони знищили цілу оранжерію. На щастя, по кількох роках удалося їх зовсім знищити.

Найгіршим ворогом людини є муха це-це, яка переносить заразки смертної хороби спячки, що на неї вмирають річно тисячі. Десяткує теж людей і малярія, яку викликує, як відомо, вкушення одного роду комаря.

Новітня хемія та медицина зводять гострий бій з тією комашою язвою.

—o—

Ферментація бананів причиною смерти.

Один із носіїв, який працював при вивантажуванні пароплаву „Стелля" в Ліверпулі, повідомив капітана корабля, що під чердаком чути якийсь дивний газ. Капітан вислав під чердак двох старшин, щоб вони знайшли причину того дивного явища. Та старшини не вернулися і як згодом виявилось вони оба стратили притомність. Старшин винесли на чердак та почали приводити до притомности. Капітан та кількох членів залоги, забезпечившися газовими масками, зійшов сам на дно, щоб прослідити відки добувається газ. Виявилося, що на дні стояло кілька бочок із сиром, який почав ферментувати й видавав зі себе газ із незвичайно отруйними прикметами.

Інша подібна пригода трапилася теж недавно в Парижі. Підчас сильної бурі залило пивницю, в якій лежало майже сто тисяч бананів. На другий день після бурі власник дому зійшов до пивниці і стратив притомність. Виявилося, що банани почали ферментувати та виділювати при тому зі себе сильний газ.

Тієї події ніхто не запримітив. Щойно по кількох годинах до пивниці зійшов один із робітників і добув уже тільки труп власника, який згинув від затроєння. Негайно приїхала пожежна сторожа, яка випомпувала воду з пивниці та знищила цілий запас бананів, з яких добувався такий отруйний газ.

—o—

Союз високих людей.

Американці дотепні й вигідні люди. Коли їм чогось не достає, організують негайно окремі союзи, чи товариства й тоді зорганізовано вибороюють собі те, чого їм треба.

Кільканот американських громадян, високих поверх 1.80 м. заложили собі товариство, якого централя міститься у стейті Джорджія. Завданням того товариства буде звернути увагу прилюдної опінії на невигоди, що на них виставлені в Америці високі люди. А саме нове товариство буде домагатися, щоб при будові нових автобусів, трамваєвих ваґонів, залізничих вагонів та інших засобів комунікації брати під увагу вигоду високих людей.

Організатори того оригінального союзу доказують на підставі статистики, що пересічна людська висота чимраз більша і що людей, які мають поверх 1.80 м. висоти у світі чимраз більше.

Серед членів того оригінального американського клюбу є теж кількадесять дуже високих жінок.

Боєві когути пішли на юшку.

Французькі митні органи заборонили привозити до Франції з Анґлії когутів, призначених до славних когутячих боїв. Свою заборону спирає митна влада на розпорядку міністерства внутрішніх справ.

В Анґлії вже від давна заборонили когутячі боротьби, але тому, що анґлійські фармери, які годували когутів мали багато „воєнного матеріялу", вони подбали, щоб свій товар експортувати до Франції, в якій чимраз більше почали люди захоплюватися боротьбою когутів. Потому люди робили великі заклади. До Франції приїздило багато анґлійців, які дуже любуються в азарді.

З уваги на проголошену тепер заборону привозити до Франції анґлійських когутів, когути, призначені до боротьби, мусіли вернутися до Анґлії, в якій їх призначили на менше геройську, хоч зате практичнішу ролю — на юшку.

—o—

Девять літ процесуються за 9 цм. муру.

Власники двох домів у Парижі, які зі собою сусідували, процесуються за дурницю. Перед вісьмома роками почали вони процес тому, що ринва дому одного з них була так приміщена, що вода, яка з неї спливала, знищила кілька центиметрів тинку на стіні сусідного дому.

Експерти оцінили предмет спору на 9 [illegible] всеж закукурічені перевели справу через всі інстанції, відтак знову починали справу, при чому судові та адвокатські кошти перевищують вже суму 20.000 фр.

—o—

Цікаві, дрібні вісти.

Мешканці найбільше висуненої на північ частини Сибіру, самоєди, мірять час на казани. Одним казаном називають вони час, що його треба на закипіння казана з 50 літрами води.

Винахідником незвичайно важного та потрібного сьогодні засобу до протинання сталі при допомозі кисня, є злодій-касяр, який перший у світі вжив кисня, розпорюючи в 1898 [illegible] касу одного гамбурського банку.

У багатьох костелах, в яких є старовинні вітражі, органісти не можуть вживати найнижчих тонів в орґанах, бо вони викликують дрогання повітря, яке спричинює тріскання шибок.

В Кантоні, в Китаю збирачі недокурків зорґанізували союз, який має к. 3000 членів. Цей союз поділив ціле місто на райони, призначені відповідним членам. Окрема сторожа, що [illegible] впорядчики дбають про те, щоб усі придержувалися визначених для себе границь. Ця своєрідна поліція вміє неслухняних приневолити до дисципліни, вживаючи іноді при тому [illegible] і револьверів.

—o—

Чи мусимо йти до ворожбита?

Кожний з нас зацікавлений своєю майбутністю, та на жаль — а може й на щастя — вона перед нами закрита. Все ж люди шукають [illegible] ких способів, щоб відкрити бодай рубець [illegible] емної заслони. А що певного способу [illegible] ми схильні вірити в непевні і фальшиві, так [illegible] неодин, навіть інтеліґент, не цурається [illegible] до всяких ворожбитів, хіромантів і т. п. [illegible] дачки — що це все тільки обман. Та все [illegible] знаємо один випадок, коли людина [illegible] но може вгадати свою будуччину, сама [illegible] собі її виворожити і то — добру будучність [illegible] не полягає це ворожения на якійсь таємній [illegible] гії, ні, воно наскрізь реальне і розумове [illegible] найважніше: оперте на досвіді. Який [illegible] док? Скажемо просто: коли людина [illegible] но і заощаджений гріш постійно складає [illegible] нім банку, наприклад, у нашім Земельнім [illegible] може сказати собі напевно, що жде її [illegible] і добробут. Докладаймо ж усіх зусиль, щоб [illegible] ша майбутність була якнайкраща, і тому [illegible] даймо наші ощадности в рідних фінансових [illegible] становах. Така ощадність — це єдиний [illegible] спосіб, передбачити і власною волею [illegible] собі світлу будуччину!

—o—

Смерть визначного славянознавця.

ПРОФ. Д-Р МІЛОШ ВАЙНҐАРТ.

(Від власного кореспондента).

Прага, 13. січня 1939.

По тяжкій утраті, що її зазнала чеська література із смертю Карла Чапека, чеська культура мусить записати до свого щоденника нову велику втрату — смерть Мілоша Вайнґарта, звичайного професора порівняльного славянського мовознавства та старої церковно-славянської мови Карлового університету у Празі. Коли з Чапеком чеська література втратила великого письменника й мислителя, то з Вайнгартом чеська наука, особливо славістика, втратила не тільки видатного вченого, але й першорядного **орґанізатора**, що покликав до життя й вів цілу низку важливих наукових установ, які з його смертю або розвиватимуться повільнішим темпом або зовсім припиняться.

Як і Чапек, народився Вайнгарт р. 1890, отже стояв щойно в 49-ому році життя. Вже як студент празького чеського університету звернув на себе увагу працями з історії старославянської мови („До нинішнього стану дослідів старослав. мови", 1912) та з історії болгарського богомільства („Початки богомільства, першого реформаційного руху серед славян", 1913). За ними пішли праці: „Болгари і Царгород перед тисячеліттям" (1915), „Про словник чеської мови" (1916), „Розвиток чеської мови" (1918), „Огляд болгарського письменства" (1919), „Прага в поезії Ярослава Врхліцкого" (1917), „Бар-Кохба" Врхліцкого (1920).

Покликаний на звичайного професора новоснованого університету Коменского у Братиславі, він поширив свої студії на словацьку мову й на взаємні відносини між нею та чеською мовою, згодом і на інші славянські мови. Головними працями з цих ділянок були: „Про чехословацькі взаємини" (1921), „Ідейне тло творів Чамбела" (1922), „Невідомі поезії Чамбела" (1922), „Про славянську єдність" (1922), „Про суть славянської фільольоґії" (1924), „Сто книг славістових" (1924). До цієї доби належать також дві монументальні праці: „Византійські хроніки в церковно-славянському письменстві" (2 томи, 1922—23) і „Добровського Інстітуціонес" (2 томи, 1923, 1925). В останньому творі він ближче підійшов і до старо-української літератури, з якої особливо виділив Мелетія Смотрицького та його граматику як вихідні точки для праці Добровського.

Від кінця 1926. року Вайнґарт вів у Карловім університеті в Празі семінар старо-славянської мови і славянського мовознавства та лінґвістичний відділ просемінара славянської фільольоґії. За цих 12 років він порушує всі без вийнятку актуальні питання славянської фільольоґії та лінґвістики. Для прикладу назвемо: „Мануальник Григорія Куйбіди" (1926), „Славянська взаємність" (1926), „Політичні й соціяльні елементи в старшій історії славянських літературних мов" (1928), „Славянська фільольоґія в чехословацькому письменстві" (1931), „Звукова культура чеської мови" (1932), „Нинішній стан дослідів над церковно-слав. мовою й літературою" (1934), „Перша чесько-церковно-слов. леґенда про св. Вацлава" (1934), „Масарикове славянство та слав. фільольоґія" (1935), „Підручник старославянської мови" (2 томи ,1937—38) з додатком особливого тому текстів.

Коли в останньому десятилітті Прага стала світовим осередком славянських студій, то це сталось у першій мірі завдяки орґанізаційному хистові та невтомній праці Вайнґарта.

Перед історією чеської мови Вайнґарт заслужився головно тим, що вказав на її далеко старше походження, ніж досі вважали, і навязав її безпосередньо до епохи церковно-славянської та византійської. У своїх загальних славянських концепціях він був уніоністом і волів бачити більші одноцілі комплекси, нпр. чехословацький або східно-славянський, проте — це не заважало йому шанувати і протилежні змагання, нпр. словацькі чи українські. В українській справі Вайнґарт теоретично займав становище більш-менш „неділиме", але у своїм семинарі, у своїх публікаціях та в своїм „Товаристві славянських мовних студій" він раз-у-раз викладав справу також з українського становища і давав слово також прихильникам української окремішности. Як професор і дуже впливова людина в університетських справах, він, правда, давав дорогу „своїм" і не допускав до університетських позицій „чужих", але це вже була одна з його улюблених засад, що „чехи все можуть зробити самі" й чужих учителів не потребують. Часом і великі люди мають малі слабощі.

Чеська славістика довго відчуватиме цю втрату, м. ін. ще й тому, що Вайнґарт був людиною світовою, він чудово говорив по французьки та по німецьки, мав першорядні міжнародні звязки і неабиякий дипльоматичний хист. Серед українців, що студіювали останніми роками у Празі, певно також знайдуться його учні, які приймуть вістку про його смерть із щирим жалем.

М. Г.

По десяти днях.

Перших десять днів тягнення четвертої кляси сорокт्रетьої Клясової Льотерії принесли багато знано — багато великих виграв.

Між ними тільне місце займає виграш 100.000 золотих, яка впала на число 7.654 в одній варшавській колектурі. Зпоміж власників поодиноких „пяток" згадаємо пп. Чайківську, Франтішку Урштайн і М. Вайнштока, візника.

Зпоміж виграв по 75.000 зол., одна впала в одній львівській колектурі на ч. 155.227, а друга в Лодзі на число 83.168.

Отсе щасливі власники цього числа:

Пані Е. Маєр, прядільниця, працювала в одній фабриці в Лодзі — тепер зредукована. Перебула безробіття, тепер буде їй багато лекше, коли дістала 12.000 зол.

Пан Лев Шульц, кваліфікований робітник, який працював постійно у фабриці Барцінського в Лодзі. Пан Шульц дістав теж виграшу 12.000 зол. Така сама сума припала

панові Ст. Вальчакові, провізорові одного парохіяльного шпиталя в Лодзі.

Третя виграш в сумі 75.000 зол. упала у варшавській колектурі на число 108.875. Зпоміж власників цього числа згадаємо п. Івана Вежбіцького, шофера в Межирічі Підляськім, а теж

п. Леаку Ґольдберґ, доньку вчителя, яка мешкає з рідною у Варшаві.

По пятьдесять тисяч золотих виграли числа: 85.912 у Варшаві і 110.183 у Любліні. Крім того впало багато виграв по 25.000, 20.000, 15.000, 10.000 і т. д. золотих.

Головна виграш, саме **міліон** золотих буде вильосована 24. ц. м. в год. 8-ій рано. Тягнення буде передаване всіми польськими радіовисильнями.

—o—

Смерть визначного славянознавця.

ПРОФ. Д-Р МІЛОШ ВАЙНҐАРТ.

(Від власного кореспондента).

Прага, 13. січня 1939.

По тяжкій утраті, що її зазнала чеська література із смертю Карла Чапека, чеська культура мусить записати до свого щоденника нову велику втрату — смерть Мілоша Вайнґарта, звичайного професора порівняльного славянського мовознавства та старої церковно-славянської мови Карлового університету у Празі. Коли з Чапеком чеська література втратила великого письменника й мислителя, то з Вайнґартом чеська наука, особливо славістика, втратила не тільки видатного вченого, але й першорядного організатора, що покликав до життя й він цілу низку важливих наукових установ, які з його смертю або розвиватимуться повільнішим темпом або зовсім припиняться.

Як і Чапек, народився Вайнґарт р. 1890, отже стояв щойно в 49-ому році життя. Вже як студент празького чеського університету звернув на себе увагу працями з історії старославянської мови („До нинішнього стану дослідів старослав. мови", 1912) та з історії болгарського богомільства („Початки богомільства, першого реформаційного руху серед славян", 1913). За ними пішли праці: „Болгари і Царгород перед тисячеліттям" (1915), „Про словник чеської мови" (1916), „Розвиток чеської мови" (1916), „Огляд болгарського письменства" (1919), „Прага в поезії Ярослава Врхліцкого" (1917), „Бар-Кохба" Врхліцкого (1920).

Покликаний на звичайного професора новоснованого університету Коменского у Братиславі, він поширив свої студії на словацьку мову й на взаємні відносини між нею та чеською мовою, згодом і на інші славянські мови. Головними працями з цих ділянок були: „Про чехословацькі взаємини" (1921), „Ідейне тло творів Чамбела" (1922), „Невідомі поезії Чамбела" (1922), „Про славянську єдність" (1922), „Про суть славянської фільольоґії" (1924), „Сто книг славістових" (1924). До цієї доби належать також дві монументальні праці: „Византійські хроніки в церковно-славянському письменстві" (2 томи, 1922—23) і „Добровського Інституціонес" (2 томи, 1923, 1925). В останньому творі він ближче підійшов і до старо-української літератури, з якої особливо виділив Мелетія Смотрицького та його граматику як вихідні точки для праці Добровського.

Від кінця 1926. року Вайнґарт вів у Карловім університеті в Празі семінар старо-славянської мови і славянського мовознавства та лінґвістичний відділ просемінара славянської фільольоґії. За цих 12 років він порушує всі без винятку актуальні питання славянської фільольоґії та лінґвістики. Для прикладу назвемо: „Мануальник Григорія Куйбіди" (1926), „Славянська взаємність" (1926), „Політичні й соціяльні елементи в старшій історії славянських літературних мов" (1928), „Славянська фільольоґія в чехословацькому письменстві" (1931), „Звукова культура чеської мови" (1932), „Нинішній стан дослідів над церковно-слав. мовою й літературою" (1934), „Перша чесько-церковно-слав. леґенда про св. Вацлава" (1934), „Масарикове славянство та слав. фільольоґія" (1935), „Підручник старославянської мови" (2 томи, 1937—38) з додатком особливого тому текстів.

Коли в останньому десятилітті Прага стала світовим осередком славянських студій, то це сталось у першій мірі завдяки орґанізаційному хистові та невтомній праці Вайнґарта.

Перед історією чеської мови Вайнґарт заслужився головно тим, що вказав на її далеко старше походження, ніж досі вважали, і навязав її безпосередньо до епохи церковно-славянської та византійської. У своїх загальних славянських концепціях він був уніоністом і волів бачити більші одноцілі комплекси, нпр. чехословацький або східно-славянський, проте — це не заважало йому шанувати і протилежні змагання, нпр. словацькі чи українські. В українській справі Вайнґарт теоретично займав становище більш-менш „недільниме", але у своїм семинарі, у своїх публікаціях та в своїм „Товаристві славянських мовних студій" він раз-у-раз викладав справу також з українського становища і давав слово також прихильникам української окремішности. Як професор і дуже впливова людина в університетських справах, він, правда, давав дорогу „своїм" і не допускав до університетських позицій „чужих", але це вже була одна з його улюблених засад, що „чехи все можуть зробити самі" й чужих учителів не потребують. Часом і великі люди мають малі слабощі.

Чеська славістика довго відчуватиме цю втрату, м. ін. ще й тому, що Вайнґарт був людиною світовою, він чудово говорив по французьки та по німецьки, мав першорядні міжнародні звязки і неабиякий дипльоматичний хист. Серед українців, що студіювали останніми роками у Празі, певно також знайдуться його учні, які приймуть вістку про його смерть із щирим жалем.

М. Г.

По десяти днях.

Перших десять днів тягнення четвертої кляси сорок третьої Клясової Льотерії принесли багате жниво — багато великих виграв.

Між ними чільне місце займає виграна 100.000 золотих, яка впала на число 7.654 в одній варшавській колектурі. Зпоміж власників поодиноких „п'яток" згадаємо пп. Чайківську, Франтішку Урштайн і М. Вайнштока, візника.

Зпоміж виграв по 75.000 зол., одна впала в одній львівській колектурі на ч. 155.227, а друга в Лодзі на число 83.168.

Отсе щасливі власники цього числа:

Пані Е. Маєр, прядільниця, працювала в одній фабриці в Лодзі — тепер зредукована. Перебула безробіття, тепер буде їй багато лекше, коли дістала 12.000 зол.

Пан Лев Шульц, кваліфікований робітник, який працював постійно у фабриці Барцінського в Лодзі. Пан Шульц дістав теж виграну 12.000 зол. Така сама сума припала

панові Ст. Вальчакові, провізорові одного парохіяльного костела в Лодзі.

Третя виграна в сумі 75.000 зол. упала у варшавській колектурі на число 108.875. Зпоміж власників цього числа згадаємо п. Івана Вежевського, шофера в Межирічі Підляськім, а теж

п. Лєвку Ґольдберґ, доньку вчителя, яка мешкає з рідньою у Варшаві.

По пятьдесять тисяч золотих виграли числа: 85.912 у Варшаві і 110.183 у Любліні. Крім того впало багато виграв по 25.000, 20.000, 15.000, 10.000 і т. д. золотих.

Головна виграна, саме мілїон золотих буде вильосована 24. п. м. в год. 8-ій рано. Тягнення буде передаване всіма польськими радіовисильнями.

—o—

Зміна на становищі станиславівського воєводи.

Як подає ПАТ, міністр внутрішніх справ заіменував дотеперішнього станиславівського воєводу Степана Пасавського директором бюра інспекцій при міністерстві. На його місце прийшов дотеперішній директор бюра інспекцій Станислав Ярецький.

НОВИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПІДСЕКРЕТАР.

Президент держави заіменував державним підсекретарем у президії ради міністрів директора президіяльного бюра премієра, Юрія Брозовського.

Чеські військові залоги в Карпатській Україні в поготівлі

ГЕНЕРАЛ ПРХАЛА ВИЇХАВ З БРАТИСЛАВИ.

Будапештенська радіовисильня повідомила у вечірному комунікаті в пятницю, що в цілій Карпатській Україні йдуть стихійні демонстрації проти іменування ґенерала Прхали карпато-українським міністром. Військові залоги у поготівлі, по вулицях Хусту ходять жандармські та військові стежі з баґнетами на крісах. Ген. Прхала мабуть уже виїхав з Братислави, переляючи командування військовою округою свому заступникові.

Премієр Карпатської України звернувся телеграфічно до німецького уряду, прохаючи інтервенції.

ОБУРЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ.

„Фелькішер Беобахтер", „Ессенер Національ-Цайтунг" та інші німецькі часописи широко описують положення, яке витворилося в Карпатській Україні після іменування ґенерала Прхали, зокрема настрої українського населення та демонстрації. Навязуючи до давньої чеської політики інтриґ, що підтримкою москвофілів намагалася гамувати розвиток українського національного руху, німецькі часописи гостро осуджують нельояльний та неконституційний крок Праги.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 21 січня 1889.

УКРАЇНЦІ В КРАКОВІ.

„З Кракова пишуть нам: На Йорданський празник зібралася тутешня кольонія русинів дуже численно. Церква була повна людей усіх станів почавши від Ексцеленції президента суду п. Зборовського і скінчивши на бідних робітниках. Русини-академики (з товариства „Академічної Громади") прегарним співом причинились до звеличання празника".

„КРАКІВСЬКИМ ЕПИСКОПАМ

надав цісар відручним письмом княжий титул. Як відомо князь-епископ має право засідати в палаті панів, якого звичайний епископ не має. Не треба і казати, що надання краківським епископам княжого титулу — це новий великий цісарський подарунок для поляків".

„ОРИГІНАЛЬНА ВЕЧІРКА

з танцями відбулася, як повідомляють часописи, в Ярославі. На цю першу вечірку, уладжену тамошнім міським касином, звилася — одна-одинока дама! Бідні кавалєри ждали-ждали, а коли не діждалися більше дам, то деякі почали при військовій музиці самі танцювати, а деякі в дуже квасній настрої забралися домів".

Бурхливі інциденти у Французькому парляменті.

В пятницю по полудні дійшло у французькому парляменті до інцидентів, які довели до того, що двічі перервано наради. Б. міністр летунства Кот описував у довшій промові небезпеки від Німеччини. Коли правиця йому переривала, він заявив, що ці переривання є доказом, яка сильна є німецька пропаґанда. Між послами правиці повстав нечуваний вереск. Вони домагались, щоб б. мін. Кот відкликав свої слова. Притиснений до стіни Кот заявив, що німецька дипльоматія і пропаґанда творячи протикомінтернівський пакт хотіла вплинути на опінію поодиноких країв лякаючи комунізмом. Це вияснення не вистало представникам правиці і по відкритті дальших нарад мало що не дійшло до бійки між комуністичними і правими послами. Підчас тих подій комуністи називали правицю „агентами Гітлєра", а правиця кричала під адресою комуністів „агенти Москви". Тому Еріо вдруге припинив наради.

Напади чеських боївок на заользанському Шлеську.

ПАТ повідомляє:

Дня 18. і 20. ц. м. боївки чеських дверсантів „Слеского Одбою" доконали нових нападів, у першім випадку між Ольбжиковіцами та Лижніцами на стежу прикордонної поліції, у другому кинули ручну ґранату в Лігоці Горішній на лісничівку, в якій кватерували вояки і зранили одного з них.

У звязку з повнішими нападами польська влада безпеки виселила з тешинського і фриштатського повіту 500 прикрих чужинців на чеську територію.

Хроніка Совітської України.

ШЕВЧЕНКОВІЯНА.

У Києві вдень і вночі йде напружена робота при будові постументу для памятника Шевченка. Архітект Левінсон, один з авторів проєкту постументу, особисто стежить за роботою.

Урядовий ювілейний комітет для вшанування 125-их роковин народин Шевченка затвердив проєкт медалі, яку видаватимуть установам та особам у день ювілею. Проєкт виконали різьбар Макогон та графік Пустовійт. Правий бік медалі зображує образ Шевченка з останніх років його життя. Навкола напис „Тарас Григорович Шевченко". З другого боку перо, оточене лавровим вінцем, на горі пятираменна зоря, на долі совітський герб. Написи: 1814-1939 і CXXV. Проєкт передано у монетний двір для відкарбування медалі.

Центральна архівна управа випускає збірку документів з матеріялами про життя Шевченка, ілюстровану фотокопіями й автографами поета.

Поет Герасименко написав віршовану пєсу „При битій дорозі" на мотивах творів Шевченка: показано траґедію жінки-покритки, яка шукала шляху до щастя, але за тодішніх умовин не могла його знайти. Пєсу прийняв до вистави харківський державний театр комсомолу.

Композитор Костенко написав оперу „Назар Стодоля" на текст Шевченка. Виставу її готує харківський оперний театр.

Письменник Костюк написав „Тарас Шевченко" на 4 дії. Пєсу прийняв до вистави державний чернігівський театр імени Шевченка. З уривків, поданих у періодичній пресі (Шевченко зустрічає новий, 1846 рік у Переяславі, перебуваючи в гостях у Козачковського) не можна зробити висновку, що їх написано талановито.

За останніх шість місяців поетову могилу відвідало понад 40.000 осіб з усіх кінців УССР.

Камянець Подільський обласний ювілейний комітет ухвалив між іншим збудувати памятник Шевченкові в Камяниці Подільському.

АРХЕОЛЬОҐІЧНІ РОЗКОПИ.

Закінчилися археольоґічні розкопи, що їх вів Миколаївський Історико-Археольоґічний Музей в с. Варварівці, Миколаївської области. Цими розкопами досліджували скитське городище, що істнувало ще в другому столітті до нашої доби. Виявлено рештки камяних будівель, прилеглих до брукованої вулиці. Знайдено понад тисячу окремих цікавих історичних памяток, між ними теракотову статуетку, золотий орнамент на одному з черепків.

Закінчила свої роботи археольоґічна експедиція, що її зорґанізували інститут історії матеріяльної культури Академії Наук СССР й інститут археольоґії Академії Наук УССР. Експедиція досліджувала стоянку камяного віку в околиці села Пушкарів у 20-ти кільометрах від Новгороду Сіверського: одну з найстарших, знайдених на території України. Знайдено велику кількість мамутових кісток, не менш як від 40 мамутів, кісток дикого коня, вовка, зайця, тощо. Знайдено також багато камяних ножів, різців, наконечників списів тощо (наконечників стріл тоді ще не було), знайдено також шила, вістря, вирізані з мамутових ... кістяні прикраси: підвіски й буси. За клясифікацією археольоґів стоянка відноситься до оринякської доби камяного віку, близько 30 тисяч років до нашої доби.

ДЕСЯТИЛІТТЯ ЖИТОМИРСЬКОГО ТЕАТРУ.

Незабаром житомирський державний український театр імени Щорса святкуватиме десятиліття свого істнування. Театр ставить нову пєсу „Котовський" і працює над пєсою „Богдан Хмельницький".

8-ЛІТТЯ КОЛГОСПНОГО ХОРОВОГО АНСАМБЛЮ.

Самодіяльний хоровий ансамбль колгоспу „Комунар" у с. Старосільцях, Коростишевського району на Житомирщині відзначає 8-ліття свого істнування. Він складається з 47 колгоспників і колгоспниць, під орудою вчителя місцевої школи й дав уже понад 200 концертів.

ПІДГОТОВА ДО ВЕСНЯНОЇ СІВБИ.

25—26. грудня відбувся пленум ЦК КП(б)У, який обговрив питання про підготову до весняної сівби року 1939. Пленум ствердив, що підготова по колгоспах, радгоспах і машинотракторних стаціях йде краще, ніж минулого року, але все ще далеко незадовільно.

НЕЗВИЧАЙНИЙ СУДОВИЙ ПРОЦЕС.

У військовому трибуналі прикордонних і внутрішніх військ Київської округи розглянули справу декількох співробітників наркомату внутрішніх справ Молдавської автономної республики, Юфи, Волкова, Шпіца, Чичикала та Кузьменка. Виявилося, що Юра, довідавшися про протисовітські висловлювання вчителя Велика, вирішив створити справу про „контрреволюційну фашистську молодняцьку організацію". Заарештовано 10 вчителів і сам нарком внутрішніх справ Молдавії Широкий разом з Юфою і слідчими Волковим, Шпіцом, Чичикалом та Кузьменком став „творити" справу, причому слідчі на кожному кроці порушували закони. Про це прийшла заява до секретаря комуністичної партії України. Нарком Широкий не дочекався суду й помер (на що саме невідомо), а решта на суді визнала себе за винних. Трибунал засудив усіх на розстріл. Присуд виконано.

РОЗМОВИ ІТАЛІЙСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ З ЮГОСЛОВЯНСЬКИМ РЕГЕНТОМ.

Як говорять у колах зближених до югословянського посольства в Римі, дотеперішні розмови Чяна зі Стоядіновичем становлять лише підготову до розмов Чяна з реґентом Павлом, що відбудуться в суботу. У цих розмовах ... м. ін. мадярсько-румунських взаємин.

—o—

ЧЕМБЕРЛЕН ВІДПОЧИВАЄ.

Чемберлен виїхав на вікенд до Чекерс, де проведе кілька днів.

—o—

НОВИЙ СЛОВАЦЬКИЙ УРЯД.

Президент Гаха приняв димісію словацького уряду та заіменував новий уряд у такому складі: премієр і міністр внутрішніх справ д-р Тісо, освіта: Сівак, скарб: Теплянський, комунікація і публичні роботи: Дурчанський, торговля, промисл та рільництво: Пружінський, справедливість: Ваньчо.

Зміна на становищі станиславівського воєводи.

Як подає ПАТ, міністр внутрішніх справ заіменував дотеперішнього станиславівського воєводу Степана Пасльавського директором бюра інспекцій при міністерстві. На його місце прийшов дотеперішній директор бюра інспекцій Станислав Ярецький.

НОВИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПІДСЕКРЕТАР.

Президент держави заіменував державним підсекретарем у президії ради міністрів директора президіяльного бюра премієра, Юрія Бронозовського.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 21 січня 1889.

УКРАЇНЦІ В КРАКОВІ.

„З Кракова пишуть нам: На Йорданський праздник зібралася тутешня кольонія русинів дуже численно. Церква була повна людей усіх станів почавши від Ексцеленції президента суду п. Зборовського і окінчивши на бідних робітниках. Русини-академики (з товариства „Академічної Громади") прегарним співом причинились до звеличання празника".

„КРАКІВСЬКИМ ЄПИСКОПАМ

надав цісар відручним письмом княжий титул. Як відомо князь-єпископ має право засідати в палаті панів, якого звичайний єпископ не має. Не треба і казати, що надання краківським єпископам княжого титулу — це новий великий цісарський подарунок для поляків".

„ОРИҐІНАЛЬНА ВЕЧІРКА

з танцями відбулася, як повідомляють часописи, в Ярославі. На цю першу вечірку, уладжену тамошнім міським касином, звилася — одна-одинока дама. Бідні кавалери ждали-ждали, а коли не діждалися більше дам, то деякі почали при військовій музиці самі танцювати, а деякі в дуже кваснім настрої забралися домів".

Чеські військові залоги в Карпатській Україні в поготівлі.

ҐЕНЕРАЛ ПРХАЛА ВИЇХАВ З БРАТИСЛАВИ.

Будапештенська радіовисильня повідомила у вечірному комунікаті в пятницю, що в цілій Карпатській Україні йдуть стихійні демонстрації проти іменування ґенерала Прхали карпатоукраїнським міністром. Військові залоги у поготівлі, по вулицях Хусту ходять жандармські та військові стежі з багнетами на крісах. Ґен. Прхала мабуть уже виїхав з Братислави, передаючи командування військовою округою своєму заступникові.

Премієр Карпатської України звернувся телеграфічно до німецького уряду, прохаючи інтервенції.

ОБУРЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ.

„Фелькішер Беобахтер", „Ессенер Націонал-Цайтунґ" та інші німецькі часописи широко описують положення, яке витворилося в Карпатській Україні після іменування ґенерала Прхали, зокрема настрої українського населення та демонстрації. Навязуючи до давньої чеської політики інтриґ, що підтримкою москвофілів намагалася гамувати розвиток українського національного руху, німецькі часописи гостро осуджують нельояльний та неконституційний крок Праги.

Бурхливі інциденти у Французькому парляменті.

В пятницю по полудні дійшло у французькому парляменті до інцидентів, які довели до того, що двічі перервано наради. Б. міністр летунства Кот описував у довшій промові небезпеки від Німеччини. Коли правиця йому перервала, він заявив, що ці перериванння є доказом, яка сильна є німецька пропаґанда. Між послами правиці повстав нечуваний вереск. Вони домагались, щоб б. мін. Кот відкликав свої слова. Притиснений до стіни Кот заявив, що німецька дипльоматія і пропаґанда творячи протикомінтернівський пакт хотіла вплинути на опінію поодиноких країв лякаючи комунізмом. Це вияснення не вистало представникам правиці і по відкритті дальших нарад мало що не дійшло до бійки між комуністичними і правими послами. Підчас тих подій комуністи називали правицю „аґентами Гітлера", а правиця кричала під адресою комуністів „аґенти Москви". Тому Еріо вдруге припинив наради.

Напади чеських боївок на заользанському Шлеську.

ПАТ повідомляє:

Дня 18. і 20. ц. м. боївки чеських диверсантів „Слешкого Одбою" доконали нових нападів, у першім випадку між Ольбжиковіцами та Лижбіцами на стежу прикордонної поліції, у другому кинули ручну гранату в Лігоці Горішній на лісничівку, в якій кватерували вояки і зранили одного з них.

У звязку з повищими нападами польська влада безпеки виселила з тешинського і фриштатського повіту 500 прикрих чужинців на чеську територію.

Хроніка Совітської України.

ШЕВЧЕНКОВІЯНА.

У Києві вдень і вночі йде напружена робота при будові постументу для памятника Шевченка. Архітект Левинсон, один з авторів проєкту постументу, особисто стежить за роботою.

Урядовий ювілейний комітет для вшанування 125-их роковин народин Шевченка затвердив проєкт медалі, яку видаватимуть установам та особам у день ювілею. Проєкт виконали різьбар Макогон та ґрафік Пустовійт. Правий бік медалі зображує образ Шевченка з останніх років його життя. Навколо напис „Тарас Григорович Шевченко". З другого боку перо, оточене лавровим вінцем, на горі пятираменна зоря, на долі совітський герб. Написи: 1814-1939 і CXXV. Проєкт передано у монетний двір для вікарбування медалі.

Центральна архівна управа випускає збірку документів з матеріялами про життя Шевченка, ілюстровану фотокопіями й автоґрафами поета.

Поет Герасименко написав віршовану пєсу „При битій дорозі" на мотивах творів Шевченка: показано траґедію жінки-покритки, яка шукала шляху до щастя, але за тодішніх умовин не могла його знайти. Пєсу прийняв до вистави харківський державний театр комсомолу.

Композитор Костенко написав оперу „Назар Стодоля" на текст Шевченка. Виставу її готує харківський оперний театр.

Письменник Костюк написав „Тарас Шевченко" на 4 дії. Пєсу прийняв до вистави державний чернігівський театр імени Шевченка. З уривків, поданих у періодичній пресі (Шевченко зустрічає новий, 1846 рік у Переяславі, перебуваючи в гостях у Козачковського) не можна зробити висновку, що їх написано талановито.

За останніх шість місяців поетову могилу відвідало понад 40.000 осіб з усіх кінців УССР.

Камянець Подільський обласний ювілейний комітет ухвалив між іншим збудувати памятник Шевченкові в Камянці Подільському.

АРХЕОЛЬОҐІЧНІ РОЗКОПИ.

Закінчилися археольоґічні розкопи, що їх вів Миколаївський Історико-Археольоґічний Музей в с. Варварівці, Миколаївської области. Цими розкопами досліджували скитське городище, що істнувало ще в другому столітті до нашої доби. Виявлено рештки камяних будівель, прилеглих до брукованої вулиці. Знайдено понад тисячу окремих цікавих історичних памяток, між ними теракотову статуетку, золотий орнамент на одному з черепків.

Закінчила свої роботи археольоґічна експедиція, що її зорґанізували інститут історії матеріяльної культури Академії Наук СССР й інститут археольоґії Академії Наук УССР. Експедиція досліджувала стоянку камяного віку в околиці села Пушкарів у 20-ти кільометрах від Новгороду Сіверського: одну з найстарших, знайдених на території України. Знайдено велику кількість мамутових кісток, не менш як від 40 мамутів, кісток дикого коня, вовка, зайця, тощо. Знайдено також багато [illegible] ножів, різців, наконечників списів тощо (наконечників стріл тоді ще не було), знайдено також шила, вістря, вирізані з мамутових [illegible] кістяні прикраси: підвіски й буси. За клясифікацією археольоґів стоянка відноситься до оринякської доби камяного віку, близько 30 тисяч років до нашої доби.

ДЕСЯТИЛІТТЯ ЖИТОМИРСЬКОГО ТЕАТРУ.

Незабаром житомирський державний український театр імени Щорса святкуватиме десятиліття свого істнування. Театр ставить нову пєсу „Котовський" і працює над пєсою „Богдан Хмельницький".

8-ЛІТТЯ КОЛГОСПНОГО ХОРОВОГО АНСАМБЛЮ.

Самодіяльний хоровий ансамбль колгоспу „Комунар" у с. Старосільцях, Коростишевського району на Житомирщині відзначає 8-ліття свого істнування. Він складається з 47 колгоспників і колгоспниць, під орудою вчителя місцевої школи й дав уже понад 200 концертів.

ПІДГОТОВА ДО ВЕСНЯНОЇ СІВБИ.

25—26. грудня відбувся пленум ЦК КП(б)У, який обговорив питання про підготову до весняної сівби року 1939. Пленум ствердив, що підготова по колгоспах, радгоспах і машинотракторних стаціях йде краще, ніж минулого року, але все ще далеко незадовільно.

НЕЗВИЧАЙНИЙ СУДОВИЙ ПРОЦЕС.

У військовому трибуналі прикордонних і внутрішніх військ Київської округи розглянули справу декількох співробітників наркомату внутрішніх справ Молдавської автономної республики, Юфи, Волкова, Шпіца, Чичикала та Кузьменка. Виявилося, що Юра, довідавшися про протисовтіські висловлювання вчителя Велика, вирішив створити справу про „контрреволюційну фашистську молодняцьку орґанізацію". Заарештовано 10 вчителів і сам нарком внутрішніх справ Молдавії Широкий разом з Юфою, слідчими Волковим, Шпіцом, Чичикалом та Кузьменком став „творити" справу, причому слідчі на кожному кроці порушували закони. Про це прийшла заява до секретаря комуністичної партії України. Нарком Широкий не [illegible] кався суду й помер (на що саме невідомо). [illegible] решта на суді визнала себе за винних. Трибунал засудив усіх на розстріл. Присуд виконано.

РОЗМОВИ ІТАЛІЙСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ З ЮГОСЛОВЯНСЬКИМ РЕГЕНТОМ.

Як говорять у колах зближених до [illegible] слов'янського посольства в Римі, дотеперішні розмови Чяна зі Стоядіновичем становлять [illegible] підготову до розмов Чяна з реґентом Павлом, що відбудуться в суботу. У цих розмовах [illegible] м. ін. мадярсько-румунських взаємин.

—o—

ЧЕМБЕРЛЕН ВІДПОЧИВАЄ.

Чемберлен виїхав на вікенд до Чекерс, [illegible] проведе кілька днів.

—o—

НОВИЙ СЛОВАЦЬКИЙ УРЯД.

Президент Гаха прийняв димісію словацького уряду та заіменував новий уряд у такому складі: премієр і міністр внутрішніх справ [illegible] Тісо, освіта: Сівак, скарб: Теплянський, комунікація і публичні роботи: Дурчанський, [illegible] промисл та рільництво: Пружінський, [illegible] льність: Ваньчо.

Зі сойму.

В пятницю буджетова комісія сойму радила над буджетом міністерства закордонних справ і над буджетом монополів.

Наради над буджетом міністерства закордонних справ започаткував віцемаршал Сурживський, після якого промовляв віцеміністр закордонних справ Шембек. В дискусії забирали слово посли: Вагнер, Зоммерштайн і кс. Палач. Пос. Зоммерштайн уважає, що у розвязці жидівської проблеми мусять бути заінтересовані не тільки самі жиди, але й польська держава і польське громадянство. Промовець виступив проти екстермінаційної акції, яка утруднює вирішення проблеми. Вкінці пос. Зоммерштайн звернувся з апелем до міністерства закордонних справ, щоб воно розвинуло опіку над жидами, польськими громадянами в Німеччині і Данцігу.

В дискусії над буджетом монополів промовляв між іншими посол Целевич від УПР. Він торкнувся у своїй промові справи праці в монопольних витвірнях, до яких не приймають українських робітників.

—o—

НІМЕЦЬКИЙ МЕМОРІЯЛ ДО ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ.

„Німецька Пресова Служба в Польщі“ повідомляє, що сенатор Гасбах вніс 18. січня на руки премієра ґен. Славой-Складковського меморіял, в якому подрібно зясовано домагання німців у Польщі та ствержено, що положення німецької меншини за останній рік не покращало.

ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ КАРПАТО-УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ.

Президія центрального обєднання лікарів Чехо-Словаччини в порозумінні з карпатоукраїнськими лікарями визначила комісію, яка на терені Карпатської України вирішуватиме організаційні справи, які не входять в обсяг діяльности лікарської палати. Предсідником комісії заіменували д-ра І. Рихла.

—o—

ПРИЇЗД ҐЕН. ПРХАЛИ ДО ХУСТУ.

Львівська вечірня преса подає, що ґен. Прхала приїхав у товаристві ґен. Сирового до Хусту та обняв урядування як третій міністр карпатоукраїнського уряду.

—o—

РУМУНСЬКИЙ ФРОНТ НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ ОРГАНІЗУЄ „НАЦІОНАЛЬНУ ГВАРДІЮ“.

Румунська монопартія „фронт національного відродження“ приступила до організації парамілітарної організації під назвою „національної ґвардії“. Командантом став ґен. Расоляну.

МІНІСТР ХВАЛЬКОВСЬКИЙ У БЕРЛІНІ.

Мін. Хвальковський приїхав нині (в суботу) в 10. год. до Берліна разом з послом Масариком. На двірці повитав його тамошній посол Мастни з членами посольства та представники міністерства закорд. справ.

Мін. Рібентроп переведе з мін. Хвальковським розмови та уладить йому прийняття. Вечором в суботу Хвальковський вертається до Праги.

ВІДГУКИ ДНЯ.

22. січня 1919.

(Спомин).

Пригадую собі як нині: Був тоді мороз, поля скривалися під грубим білим кожухом, а ліс на обрію синів як далеке озеро. Я їхав полевою доріжкою до команди бриґади і думав: Чи там у Києві нині такий самий мороз і так само блискуче ясно світить золоте сонце на безхмарній блакиті?! Довкола мене була така тиша, як буває в церкві після святочної відправи. І нараз не знаю, чи це здавалося мені, чи справді я почув далекий гомін дзвонів. Я спинив коня, притаїв дух і надслухував. Понад білими полями неслися хвилями дзвонні згуки, ледви чутні, але широкі, розливчасті, як гомін спокійного, але великого моря. Гомін плив зі сходу, може з села за горою, може ще з дальша, може зовсім здалека, обливав мене довкола і нісся щораз далі і далі.

Ось він тепер десь над закутаним у загати селом, ось затопивши село піднісся над сугорбок і поплив на сизий бір, а там — Бог зна як далеко закотиться, Бог зна кому дасться почути... Бувають такі акустичні узли в природі, що гомін дзвонів чи гук гармат зосереджується на якихсь місцях, хоч багато ближче зовсім не чути.

Може я був саме в такому узлі, а може це мені тільки так здавалося. Чи одно тоді всім нам здавалося!.. Але я до нині памятаю враження: золоте сонце, блакитне небо і той широкий гомін, що надплив понад поля до мене.

Страшенно люблю гомін дзвонів.

Як то каже Тичина:

„Десь дзвін гуде іздалеку,
Думки пряде над нивами,
Над нивами приливами,
Купаючи мене мов ластівку“...

Надзвичайно сказане. Справді має чоловік враження, що в тім гомоні купається як ластівка. Нераз стою серед поля і жадібно ловлю вечірні дзвони з наших сільських дзвіниць, купаюся в їхнім гомоні, що пливе по росі звідусіль. Але ніколи не мав я вже такої дивної насолоди як від тих дзвонів, що плили понад замерзлими полями в оту яснооку, білолицю днину.

А може це було так, як Лепкий каже:

„Довкола неї тишина
Така, що дзвоном дзвонить“...

Коли так, то й вона мала своє оправдання. Адже в тім часі в Києві, на Софійській Площі, серед молитовної мовчанки соток тисяч, на всі чотири сторони світа проголошували: „Від нині во єдино“...

Галактіон Чіпка.

Новий склад бельґійського уряду.

Реконструкція бельґійського уряду вже переведена. Особовий склад нового уряду ось який: премієр — Спаак; публ. роботи — Бальтазар (соціяліст); праця і суспільна опіка — Делятр (соціяліст); внутрішні справи — Мерльо (соціяліст); господарські справи — Берніш (соціяліст); закордонні справи — Жансен (ліберал); освіта — Сірк (ліберал); здоровля — Жесен (ліберал); шляхи — Марк (христ. демократ); кольонії — Де Флешавер (католик); скарб — Жансен (католик); народня оборона — Дені; справедливість — Ван Дівет (католик); рільництво — Лінден (католик).

Уряд складається з 7-ох послів, 3-ох сенаторів та 4-ох позапарляментарних міністрів.

—o—

Еспанські національні війська здобули Вендрель.

Нац. війська здобули місто Вендрель, віддалене на 50 км. від Барсельони. Це місто має лиш 5.000 мешканців, але є важним залізничим вузлом. Вже ціла тараґонська провінція обсаджена нац. військами.

Червоні втратили кількасот убитих та 1200 полонених. Чимало червоних перейшло до нац. військ.

БОЇ НА ЕСТРЕМАДУРСЬКОМУ ФРОНТІ.

На естремадурському фронті нац. війська відбили ворожі атаки та відібрали втрачений терен. Червоні втратили чимало убитих, 116 полонених та багато воєнного матеріялу. Нац. летунство співділало з операціями піхоти. Зістрілено 3 нац. літаки.

ЕСПАНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ УРЯД ПОКИДАЄ БАРСЕЛЬОНУ?

До Перпіняну наспіла вістка, що червоний уряд рішив евакуувати кілька своїх міністерств з Барсельони. Міністерство внутрішніх справ та рільництва перенесуть до Альбасете, міністерство скарбу і комунікації — мабуть до Мадриду. У Валенсії залишаться лиш міністерства закордонних справ та війни.

ГОЛОВА КАТАЛЬОНСЬКОГО ХЕНЕРАЛІДАДУ ВЗИВАЄ НАСЕЛЕННЯ ДО ОБОРОНИ.

Голова хенералідаду Компаніс звернувся до населення зі закликом, всіми силами боронити незалежність Катальонії.

АМБАСАДОР ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ У ФРАНЦУСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Мін. Бонне приняв еспанського амбасадора та відбув з ним довшу розмову — мабуть на тему недавніх подій на катальонському фронті.

ТРАНСПОРТИ ЗБІЖЖА З ФРАНЦІЇ ДО ЕСПАНІЇ.

Як подає Авас, до Сербере приїхав поїзд, зложений з 27-ох возів, навантажених збіжжам. Дальші транспорти прийдуть у найближчому часі з огляду на голод у деяких околицях Еспанії.

Французький уряд рішив доставити до Еспанії разом 45.000 тон збіжжа.

Похорон бл. п. Сергія Закрасняного.

Нині в год. 3-ій пісдяполудня львівське українське громадянство відпровадило на вічний спочинок на Личаківському цвинтарі щедрого добродія української молоді, покійного Сергія Закрасняного.

Заупокійний молебень відправив у крипті вірменської катедри, де були зложені тлінні останки Покійного, о. крилошанин Дзерович у окруженні отців: д-ра Гриньоха, Семчишина, Белея і д-ра Дурбака. Співав прегарно хор студентського товариства „Бандурист“. Студентська молодь прибула дуже численно. Від старшого громадянства були представники Головного Виділу Т-ва „Просвіта“, Товариства Допомоги Еміґрантам та інших національних орґанізацій, хоч не в такому числі, на яке Покійний заслужив собі працею та жертвою свого життя.

Починалo вже сутеніти, коли довжезний похорон рушив на цвинтар, де представники окремих орґанізацій та студентства попрощали Покійного теплими промовами.

Прилюдна збірка на Рідну Школу від 6. до 22. січня ц. р. недозволена. Одначе це не перешкоджає самочинно пересилати дар на коляду Рідній Школі у Львові, вул. Сикстуська 46.

НАРАДИ МІН. ХВАЛЬКОВСЬКОГО В БЕРЛІНІ.

В суботу 21. ц. м. приїхав чеський міністер закордонних справ Хвальковський до Берліна зі своїм шефом кабінету і відбув довшу нараду з мін. Рібентропом. В год. 14-ій мін. Рібентроп гостив його обідом. Дальші наради відбувалися пополудні. Перед північчю мін. Хвальковський віїде з Берліна до Праги.

—o—

ЄГИПЕТСЬКИЙ КОРОЛЬ — КАЛІФОМ ІСЛЯМУ.

У церемонії на каїрській площі Зиан, у якій взяли участь еміри: Гуссейн, Фейсаль та Хальод, проголошено єгипетського короля Фарука І. „каліфом Ісляму“.

Прилюдна збірка на Рідну Школу від 6. до 22. січня ц. р. недозволена. Одначе це не перешкоджає самочинно переслати дар на коляду Рідній Школі у Львові, вул. Сикстуська 46.

НОВИНКИ.

22 СІЧЕНЬ

Неділя

Ст. ст. 9. січня 1939.
Неділя по Просвіщенні. Полієвкта.
Лат. 3. Нед. по 3 Королях. Вінкентія.
Сонце: схід — 7.13, захід — 15.58.
Місяць: схід — 7.46 захід — 17.50

Завтра: 23. січня. Понеділок.
Ст. ст. 10. січня 1939.
Григорія і Домета.
Лат. Раймунда.
Сонце: схід — 7.11, захід — 16.01.
Місяць: схід — 8.35, захід — 20.04.
Післязавтра: 24. січня, Вівторок.
Ст. ст. 11. січня 1939.
† Теодозія прп. .
Лат. Тимотея.
Сонце: схід — 7.10, захід — 16.03.
Місяць: схід — 8.57, захід — 21.08

—o—

— **Традиційний вечір** Т-ва „Доля“ (Т-ва Допомоги вдовам і сиротам по священиках) відбудеться дня **7. лютого ц. р.** в салях Народнього Дому. 206

— **Українські народні пісні та думи на концерті.** Дня 28. січня ц. р. виступлять у Варшаві в салі консерваторії, вул. Окульнік ч. 1 Василь Тисяк (арт. опери, ліричний тенор) та Юрій Сингалевич, бандурист, у концерті українських пісень та дум. При фортепіяні пані Леся Вахнянин. Початок в год. 20. 208

— **На фільософічному факультеті Німецького Університету у Празі** викладає в зимовому семестрі 1938/39. р. дві години тижнево відомий знавець української проблеми проф. д-р Едвард Вінтер на тему: „Історія українського духового життя“.

— **В Українському Науковому Інституті в Берліні** відбувся 20. ц. м. відчит у німецькій мові п. **Гайнца Гекеля** п. н. „Моя подорож у Карпатську Україну“.

— **Мистецькі тріюмфи Любки Колесси.** Читаємо у „Фелькішер Беобахтер“ з 17. ц. м.: „Третій зимовий концерт, що його зааранжувала Східньо-Пруська Крайова Орхестра під кермою музичного директора Вальтера Еттля в Кольбергу (Німеччина, Поморя — Ред. „Діло“), присвятили слов'янській музиці. Симфонічна суїта „Шегерезаде“ Римського-Корсакова принесла орхестрі багато оплесків. Одначе найкращою точкою цілого вечора був виступ піяністки Любки Колесси. Відіграння концерту опус 21-в Е-моль Шопена викликало бурю оплесків для цієї великої артистки, так, що вона мусіла відіграти ще як надаток вальс Шопена.

— **У звідомленні зі свята Йордану у Львові** у вчорашньому числі „Діла“ подали ми, що у процесійному поході взяло участь Т-во „Зоря“ з прапором. Нас просять спростувати, що Т-во „Зоря“ виступило цього року без прапору, бо ще досі не має дозволу з прапором прилюдно виступати. В справі такого дозволу внесено перед двома місяцями прохання до воєвідства.

— **За фальшування** 10-золотівок скінчилася кількаденна розправа перед окружним судом у Львові. Суд засудив Арона Клінга на 12 років, Р. Грановітер на 7 років, Г. Безнівського на 10 років, А. Діяманда, Х. Валіка і В. Мандельберґ по 4 роки; Ф. Безнівську, Й. Шарана, Я. Шілера, Е. Мандельберг по 2 роки та Х. Гофнера на 3½ року.

— **Львівська хроніка.** В театрі „Ріжнородностей“ поліція арештувала Романа Верещинського (вул. Львівських Дітей ч. 6) за крадіж портфелю з готівкою з кишені Романа Іщука з Рівного. Портфель відібрано від Верещинського. — На Високім Замку намагалася скінчити самогубством 23-літня Яніна Л., замешкала при вул. Старознесінській ч. 35 і напилася сільного квасу. Її відвезли до шпиталю. — Крізь віконце на стрих дістався невідомий злодій до дому при вул. На Боїску ч. 18. і вкрав біля вартости 500 зол. на шкоду Й. Комінка.

— **Побили солтиса.** Як подає ПАТ, трьох селян побило солтиса з Чайкович (п. Рудки), Будникевича, з яким верталися до села.

— **Арештування на Волині.** У селі Бодячеві, к. Горохова, арештувала поліція на другий день Різдвяних Свят двох молодих українців: М. Книша, студента політехніки і Мартиновича студента Вищої Торговельної Школи в Познані. Обидвох арештованих відвели до Дубна. Причина арештування невідома.

— **Поліція у Польщі в числах.** З дискусії над буджетом міністерства внутрішніх справ у варшавському соймі довідуємось, що польська поліція має: одну головну команду у Варшаві, 16 воєвідських команд, 16 слідчих урядів, 6 команд міста, 8 команд повітів і міст, 225 повітових команд, 61 слідчих виділів, 2.729 постерунків, 10 компаній поліційної резерви, 1 компанію запасу рядовиків у Жирардові, 1 кінний дивізіон, 2 швадрони поліційного запасу, школу старшин і рядовиків — разом 876 старшин, 291 урядовців, 2.9926 рядовиків і 726 нижчих функціонарів. Річно видається на поліцію в Польщі 100,000.000 золотих.

— **Сільним квасом облила лікаря.** До шпиталю Суспільної Обезпечальні в Познані до д-ра Лукомського зголосилася 32-літня Яніна Гелівна запевняючи, що нездужає на легені, предкладаючи на доказ рентґенівську фотографію своїх легенів. Д-р Лукомський не ствердив з фотографії нічого старшного і тому заявив, що її огляне ще раз лікар. Тоді Гелівна підбігла до лікаря та облила його лице сільним квасом з пляшечки, яку мала зі собою. Лікар має важко попарене лице. Решту квасу випила Гелівна, яку у важкому стані відвезли до шпиталю. Лікар теж перебуває у шпиталі.

— **Девізову аферу** викрила влада скарбової контролі у Вильні й арештувала двох купців з чорної біржі. Подробиці справи тримають покищо в тайні.

— **Зріст протипольської пропаганди в Америці.** Краківський „І. К. Ц.“, ч. 20. з 20-го ц. м. з Ню-Йорку пише: „Шікагський „Дзєннік Зйєдноченя“ ствержує, що з кожним місяцем росте в Злуч. Державах протипольська пропаганда. Появляються у ріжних часописах статті, що ворожо відносяться до Польщі. Вони — пише згаданий часопис — спеціяльно препаровані, а полягають на фальшивих свідомо натягнених арґументах“...

— **Совітські жінки й дата вродження.** У зв'язку з теперішнім списом населення, совітська преса звертається з покликом до совітських жінок, щоб подавали правдиві дати свого вродження. Бо в часі частинного перепису згерез двох років виявилося, що совітські жінки рішили відмолодитись. Майже четвертина жін... у віці між 30—55 роком счеркувала зі своєї біографії по 8 років. Замітне й гідне уваги, що між відмолодженими „молодицями“ найшлась одна 65-літня, яка підчас спису подала свій вік на 42 роки.

— **Закон про румунське громадянство.** 19. ц. м. оголошено закон про набуття та втрату румунського громадянства. Закон значно загострює дотеперішні приписи. Чужинець може дістати румунське громадянство щойно по 10-ти роках від хвилини зложення подання. При тому цілий час мусить мешкати в Румунії.

— **Арештування трьох шпигунів.** Під закидом шпигунства французька влада арештувала трьох особи, а саме: двох французів та одного італійця. Арештовані призналися до вини. Їх відставлять до Ліону під воєнний суд.

— **Пожежа на кораблі.** На пасажирськім кораблі „Ноґат“, що вдержує комунікацію між Данціґом та Ельбінґом, вибухла пожежа, яку швидко загашено.

— **Велитенська пожежа** вибухла з невідомої причини в Ендінґен і дуже швидко знищила чотири бальоки, заки приїхала пожежна сторожа, що альокалізувала пожежу.

— **Наслідують американських ґанґстерів.** У місцевости Мерс у Надренії трьох замаскованих бандитів напало на власничку крамниці, стероризували револьверами обслугу і забрали всі гроші. По грабунку бандити віїхали спокійно поїздом. Негайна погоня довела до арештування бандитів.

— **Великий наплив прочан до Мекки.** З нагоди свята жертв „курбан байраму“ сподіються цього року більшого напливу мусулманських прочан до Мекки ніж минулого року. З британських Індій виїде прогулька прочан новозбудованим кораблем „Ель Гінд“. Сподіються теж багатих прочан з голяндських Індій та Малайських островів. Тому, що Геджас черпає свої доходи на покриття всіх державних видатків з оплат і датків прочан, влада вводить щораз нові удогіднення в Джелда, Мекці і Медині, а в мечетах заведено електричне освітлення і телефон. Між Джелда і Меккою та Мединою курсують самоходи. Свято байраму припадає на кінець січня і тревае 4 дні. З цього приводу в Туреччині будуть замкнені всі державні уряди на 5 днів.

— **Лише здорові можуть женитися.** В Німеччині 1939 рік буде проходити під гаслом „Року здоровля молоді“. У звязку з тим провідник німецької молоді Бальдур фон Ширах доручив провідникам молоді, щоби перед заручинами зверталися до штабу за спеціяльним дозволом, що його можна буде дістати за згодою лікаря. Лікарський штаб організації гітлерівської молоді підкреслює, що здійснення гасла „Рік здоровля молоді“ буде зводитися до того, що молодь буде гігієнічно жити, відповідно відживлятися, плекати зуби і тіло, не вживати алькогольних напитків, не курити тютюну і займатися ріжними спортами та руханкою.

— **Пів міліона чужинецьких робітників у Німеччині.** Зі звіту підсекретаря у міністерстві праці д-ра Сирупа виходить, що на території Німеччини працює коло 500.000 чужинецьких робітників. Конечність толерувати цей стан походить з недостачі потрібного числа німецьких робучих сил.

—o—

Зі судової салі.

ПО 2 РОКИ ВЯЗНИЦІ ЗА НАМАГАННЯ ПЕРЕХІД ЗІ ЗБРОЄЮ НА ТЕРИТОРІЮ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

2 процеси перед стрийським судом.

Стрийський окружний суд засудив на ... вязниці по два роки та втрату громадянських прав на 5 років Романа Конарата і Семена ...валку, ремісників зі Жовкви, які намагалися нелеґально перейти кордон Карпатської України та вступити до українського леґіону. Суд стояв на становищі, що вони провинилися проти закону про обовязкову військову службу і ... президентського декрету про державні ...

Цей самий суд засудив на ... вязниці до двох років та втрату громадянських прав на 3 до 5 літ: Василя Пениса, Д. Г..., ... Ф. Кіхана, М. Спалила, Ю. Мосека, ... та І. Кінчука, які-бути намагалися ... через кордон Карпатської України ... зброю військового типу

НАРАДИ МІН. ХВАЛЬКОВСЬКОГО В БЕРЛІНІ.

В суботу 21. ц. м. приїхав чеський міністр закордонних справ Хвальковський до Берліна зі своїм шефом кабінету і відбув довшу нараду з мін. Рібентропом. В год. 14-ій мін. Рібентроп гостив його обідом. Дальші наради відбувалися пополудні. Перед північю мін. Хвальковський відїде з Берліна до Праги.

—o—

ЄГИПЕТСЬКИЙ КОРОЛЬ — КАЛІФОМ ІСЛЯМУ.

У церемонії на каірській площі Змая, у якій взяли участь еміри: Гуссейн, Фейсаль та Хальод, проголошено єгипетського короля Фарука І. „каліфом Ісляму“.

Прилюдна збірка на Рідну Школу від 6. до 22. січня ц. р. недозволена. Одначе це не перешкоджає самочинно переслати дар на коляду Рідній Школі у Львові, вул. Сикстуська 46.

НОВИНКИ.

22 СІЧЕНЬ

Неділя

От. ст. 9. січня 1939.
Неділя по Просвіщенні. Полієвкта.
Лат. 3. Нед. по 3 Королях. Віншентія.
Сонце: схід — 7.18, захід — 15.58.
Місяць: схід — 7.46 захід — 17.59

Завтра: 23. січня. Понеділок.
От. ст. 10. січня 1939.
Григорія і Доментя.
Лат. Раймунда.
Сонце: схід — 7.11, захід — 16.01.
Місяць: схід — 8.35, захід — 20.04.
Післязавтра: 24. січня. Вівторок.
От. ст. 11. січня 1939.
† Теодозія прп.
Лат. Тимотея.
Сонце: схід — 7.10, захід — 16.03.
Місяць: схід — 8.57, захід — 21.08.

—o—

— **Традиційний вечір Т-ва „Доля“** (Т-ва Допомоги вдовам і сиротам по священиках) відбудеться дня 7. лютого ц. р. в салях Народнього Дому. 206

— **Українські народні пісні та думи на концерті.** Дня 28. січня ц. р. виступлять у Варшаві в салі консерваторії, вул. Окульнік ч. 1 Василь Тисяк (арт. опери, ліричний тенор) та Юрій Сингалевич, бандурист, у концерті українських пісень та дум. При фортепіяні пані Леся Вахнянин. Початок в год. 20. 208

— **На фільософічному факультеті Німецького Університету у Празі** викладає в зимовому семестрі 1938/39. р. дві години тижнево відомий знавець української проблеми проф. д-р Едвард Вінтер на тему: „Історія українського духового життя“.

— **В Українському Науковому Інституті в Берліні** відбувся 20. ц. м. відчит у німецькій мові п. **Гайнца Гекеля** п. н. „Моя подорож у Карпатську Україну“.

— **Мистецькі тріюмфи Любки Колесси.** Читаємо у „Фелькішер Беобахтер“ з 17. ц. м.: „Третій зимовий концерт, що його заранжувала Східньо-Пруська Краєва Орхестра під кермою музичного директора Вальтера Еттля в Кольбергу (Німеччина, Поморя — Ред. „Діло“), присвятили слав'янській музиці. Симфонічна суіта „Шегерезаде“ Римського-Корсакова принесла орхестрі багато оплесків. Одначе найкращою точкою цілого вечора був виступ піяністки Любки Колесси. Відіграння концерту опус 21 в Е-моль Шопена викликало бурю оплесків для цієї великої артистки, так, що вона мусіла відіграти ще як надаток вальс Шопена.

— **У звідомленні зі свята Йордану у Львові** у вчорашньому числі „Діла“ подали ми, що у процесійному поході взяло участь Т-во „Зоря“ з прапором. Нас просять спростувати, що Т-во „Зоря“ виступило цього року без прапору, бо ще досі не має дозволу з прапором прилюдно виступати. В справі такого дозволу внесено перед двома місяцями прохання до воєвідства.

— **За фальшування** 10-золотівок скінчилася кількаденна розправа перед окружним судом у Львові. Суд засудив Арона Клінга на 12 років Р. Грановітер на 7 років, Г. Безнівського на 10 років, А. Діяманда, Х. Валіка і В. Мандельберґ по 4 роки; Ф. Безнівську, Й. Шарана, Я. Шілера, Е. Мандельберґ по 2 роки та Х. Гофнера на 3½ року.

— **Львівська хроніка.** В театрі „Ріжнородностей“ поліція арештувала Романа Верещинського (вул. Львівських Дітей ч. 6) за крадіж портфелю з готівкою з кишені Романа Іщука з Рівного. Портфель відібрано від Верещинського. — На Високім Замку намагалася скінчити самогубством 23-літня Яніна Л., замешкала при вул. Старознесінській ч. 35 і напилася сільного квасу. Її відвезли до шпиталю. — Крізь віконце на стрих дістався невідомий злодій до дому при вул. На Боїску ч. 18. і вкрав біля вартости 500 зол. на шкоду Й. Комінка.

— **Побили солтиса.** Як подає ПАТ, трьох селян побило солтиса з Чайкович (п. Рудки), Будинкевича, з яким верталися до села.

— **Арештування на Волині.** У селі Бодячеві, к. Горохова, арештувала поліція на другий день Різдвяних Свят двох молодих українців: М. Книша, студента політехніки і Мартиновича студента Вищої Тогровельної Школи в Познані. Обидвох арештованих відвели до Дубна. Причина арештування невідома.

— **Поліція у Польщі в числах.** З дискусії над буджетом міністерства внутрішніх справ у варшавському соймі довідуємось, що польська поліція має: одну головну команду у Варшаві, 16 воєвідських команд, 16 слідчих урядів, 6 команд міста, 8 команд повітів і міст, 225 повітових команд, 61 слідчих виділів, 2.729 постерунків, 10 компаній поліційної резерви, 1 компанію запасу рядовиків у Жирардові, 1 кінний дивізіон, 2 шводрони поліційного запасу, школу старшин і рядовиків — разом 876 старшин, 291 урядовців, 2.9926 рядовиків і 726 нижчих функціонарів. Річно видається на поліцію в Польщі 100,000.000 золотих.

— **Сільним квасом облила лікаря.** До шпиталю Суспільної Обезпечальні в Познані до д-ра Лукомського зголосилася 32-літня Яніна Гелівна запевняючи, що нездужає на легені, предкладаючи на доказ рентґенівську фотоґрафію своїх легенів. Д-р Лукомський не ствердив з фотографії нічого старшного і тому заявив, що її оглянe ще раз лікар. Тоді Гелівна підбігла до лікаря та облила його лице сільним квасом з пляшечки, яку мала зі собою. Лікар має важко попарене лице. Решту квасу випила Гелівна, яку у важкому стані відвезли до шпиталю. Лікар теж перебуває у шпиталі.

— **Девізову аферу** викрила влада скарбової контролі у Вильні й арештувала двох купців з чорної біржі. Подробиці справи тримають покищо в тайні.

— **Зріст протипольської пропаганди в Америці.** Краківський „І. К. Ц.“, ч. 20 з 20-го ц. м. з Ню-Йорку пише: „Шікаґський „Дзеннік Звйонзкови“ стверджує, що з кожним місяцем росте в Злуч. Державах протипольська пропаганда. Появляються у ріжних часописах статті, що ворожо відноситься до Польщі. Вони — пише згаданий часопис — спеціяльно препаровані, а полягають на фальшивих свідомо натягнених аргументах“..

— **Совітські жінки й дата вродження.** У звязку з теперішнім списом населення, совітська преса звертається з покликом до совітських жінок, щоб подавали правдиві дати свого вродження, бо в часі частинного перепису зперед двох років виявилося, що совітські жінки рішили відмолодитись. Майже четвертина жін[ок] у віці між 30—55 роком счеркувала зі своєї [біогр]ографії по 8 років. Замітне й гідне уваги, [що] між відмолодженими „молодицями“ найбіль[ша] одна 65-літня, яка підчас спису подала свій в[ік] на 42 роки.

— **Закон про румунське громадянство.** 19. [ц.] м. оголошено закон про набуття та втрату [ру]мунського громадянства. Закон значно заос[трює] дотеперішні приписи. Чужинець може[...] дістати румунське громадянство щойно [по] 10-ти роках від хвилини зложення подання. При тому цілий час мусить мешкати в Румун[ії].

— **Арештування трьох шпигунів.** Під закид[ом] шпигунства французька влада арештувала [три] особи, а саме: двох французів та одного італій[ця]. Арештовані признались до вини. Їх відіш[лють] до Ліону під воєнний суд.

— **Пожежа на кораблі.** На пасажирськім к[о]раблі „Ноґат“, що вдержує комунікацію м[іж] Данціґом та Ельбінґом, вибухла пожежа, [яку] швидко загашено.

— **Велитенська пожежа** вибухла з невідомої причини в Ендінґен і дуже швидко знищила [чо]тири бльоки, заки приїхала пожежна сторож[а], що зльокалізувала пожежу.

— **Наслідують американських ґанґстерів.** У місцевости Мерс у Надренії трьох замаскованих бандитів напало на власничку крамниці, стерроризували револьверами обслугу і забрали всі гроші. По грабунку бандити відїхали [...] спокійно поїздом. Негайна погоня довела до арештування бандитів.

— **Великий наплив прочан до Мекки.** З наго[ди] свята жертв „курбан байраму“ сподіються цього року більшого напливу мусулманських прочан до Мекки ніж минулого року. З брит[ій]ських Індій виїде прогулька прочан новозбудованим кораблем „Ель Гінд“. Сподіються теж ба[]гатих прочан з голяндських Індій та Мал[ай]ських островів. Тому, що Геджас черпає [свої] доходи на покриття всіх державних видатків з оплат і датків прочан, влада вводить щораз нові удогіднення в Джедда, Мекці і Медині, а в мечетах заведено електричне освітлення і телефон. Між Джедда і Меккою та Мединою курсують самоходи. Свято байраму припадає на кінець січня і тревaє 4 дні. З цього приводу в Туреччині будуть замкнені всі державні уряди на 5 днів.

— **Лише здорові можуть женитися.** В Німеччині 1939 рік буде проходити під гаслом „[оз]доровля молоді“. У звязку з тим провідник німецької молоді Бальдур фон Ширах доручив провідникам молоді, щоби перед заручинами зверталися до штабу за спеціяльним дозволом, що його можна буде дістати за згодою лікаря. Лікарський штаб орґанізації гітлерівської молоді підкреслює, що здійснення гасла „рік оз[до]ровля молоді“ буде зводитися до того, що молодь буде гігієнічно жити, відповідно відживлятися, плекати зуби і тіло, не вживати алкогольних напитків, не курити тютюну і займатися ріжними спортами та руханкою.

— **Пів міліона чужинецьких робітників у Німеччині.** Зі звіту підсекретаря у міністерстві праці д-ра Сирупа виходить, що на території Німеччини працює коло 500.000 чужинецьких робітників. Конечність толерувати цей стан виходить з недостачі потрібного числа [ні]мецьких робучих сил.

—o—

Зі судової салі.

ПО 2 РОКИ ВЯЗНИЦІ ЗА НАМАГАННЯ ПЕРЕХІД ЗІ ЗБРОЄЮ НА ТЕРИТОРІЮ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

2 процеси перед стрийським судом.

Стрийський окружний суд засудив [...] вязниці по два роки та втрату громадянських прав на 5 років Романа Кондрата і Семена [...]валку, ремісників зі Жовкви, які намагалися нелеґально перейти кордон Карпатської України та вступити до українського легіону. Суд ст[ояв] на становищі, що вони провинилися проти [за]кону про обовязкову військову службу і [...] президентського декрету про державні [...] на вязницю [...]

Цей самий суд засудив на вязницю та втрату громадянських [...]року до двох років та втрату громадянських прав на 3 до 5 літ: Василя Пеляка, Д. Г[...] [...]ка, Ф. Кінаша, М. Спалилa, Ю. Мел[...] [...]валева та І. Кінчука, які гуртами намагалися [пе]рейти кордон Карпатської України [...] зброєю військового типу.

З театру.

ТЕАТР ІМ. САДОВСЬКОГО: „НЕВОЛЬНИК", історична драма на 5 дій М. Кропивницького.

Популярна народня песа все ще збирає публику, що залюбки прислухується відомим пісням і стежить за долею дієвих осіб, які нагадують нам народні думи та історичну бувальщину. Наш відомий народній театр, що спеціялізується у побутових песах, тримається цупко традиційного репертуару і члени його трупи почувають себе в ньому, як у своїй стихії. Там, де треба сильніше підкреслити сцену, ніхто не боїться шаржу і самі глядачі приймають пересякравлену гру, як щось природне, що підносить їх настрій.

У головних ролях треба відзначити гру п. Ґонти в ролі Степана, Федчишинової в ролі Ярини, О. Левицького як Неплюя, Марка Лева як Опару й батька та Ібо Потюка в ролі Недобитого.

М. О.

З кіна.

КІНО „АМПІР": „ЗАЛЮБЛЕНА ПАНІ".

Фільма з відомою парою американських танцюристів Фредом Астером і Джінджер Роджерс. Астер цим разом у ролі лікаря, що лікує психоаналізою, має пацієнтку, яка в ньому закохується. Пацієнтка має нареченого і вагається довго у своому виборі. Все це комедія за американським шаблоном; її головна прикраса — танці відомої пари мистців. Головно є в них два, що визначуються оригінальністю: один Астера, коли він танцює граючи в ґольфа, другий Джінджер Роджерс, коли їй сниться танок. Цей звільнений танок, відомим способом звільнювання рухів, має багато поетичного чару.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник. Рік XI. Ч. 12. Грудень 1938. Львів. Зміст: С. Орлов: До мети. — Кость Левицький: Поздоров „Просвіті". — Василь Верниволя: Ювілейні свята „Просвіти". — Лідія Горбачева: О. Олесь — з приводу 60-ліття. — І. Маркович: Кемаль Ататюрк — творець нової Туреччини. — Г-ка: Автострада вздовж Карпатської України. — Вол. Січинський: Збоків на Пряшівщині. — Гр. Бобик: Шавлія. — О. Лопшинський: Крохмаль. — Г-ка: Вистава „вражкового дому". — Борис Кудрик: Дещо про оперу. — Ярослав Пастернак: „Золотий тік" промовив. — Г-ка: Чесько-словацько-українська держава у нових границях. — Емеп Приступа: Бавовна править світом. — Петро Дужий: Дещо з математики. — Дм. Самбірський: Дещо про святоандріївські звичаї. — Я. М. Береза: Останній свідок — Пристайкова хата. — Г-ка: Найшли в льоді тіло мамута. — Микола М. Палій: Обеліски Риму. — Мирон Богун: Будуймо власні доми. — Василь Пачовський: Густ. — Антін Лотоцький: Великодній острів. — Ті, що від нас відійшли. — Бібліографія.

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для всіх. Рік VII. Ч. 28 з 1-го грудня 1938. Львів. Зміст: Карпатська Україна. — Заява провідників українських центральних установ. — Двадцять літ тому. — Л. Ясінчук: Кружки Р. Ш. як станиці національного духа. — 25-ліття школи Р. Ш. ім. Короля Данила у Львові. — Р. Сливка: Гранітні серця. — На які високі школи можуть вписуватися абсольвенти ліцеїв. — Боротьба з неграмотністю. — Народне шкільництво в Галичині в числах статистики. — Завдання кооперативи „Рідна Школа" й обовязки українського загалу супроти неї. — Надзвичайні Загальні Збори кооп. „Рідна Школа" у Львові. — Конкурс Видавництва Рідної Школи. — Велика карта Карпатської України. — Д-р П. Біланюк: Дитячі інстинкти і як з ними обходитися. — Правна порада. — Посмертні згадки. — Вісти з Української Порадні для вибору звання при Р. Ш. — З життя Р. Ш. — Бібліографія. — Різні вісти.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ. Орган Українського Технічного Товариства. Рік XV. Ч. 12. Грудень 1938. Львів. Зміст: Корисні копалини Карпатської України. — Напрямні нашого господарського розвою. — Які варстати праці і як їх закладати. — Технічно-господарський огляд. — Рецензії. — З життя Українського Технічного Товариства.

НАША БАТЬКІВЩИНА. Орган Українського Краєзнавчо-Туристичного Товариства „Плай" у Львові. Рік II. Ч. 12. Грудень 1938. Львів.

СВІТ МОЛОДІ. Дівочий журнал. Рік VI. Ч. 11. Листопад 1938. Коломия.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 48-49. З 27-го листопада 1938. Париж.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган „Взаїмної Помочі Українського Вчительства". Рік XXVI. Ч. 18. З 1-го грудня 1938. Львів.

ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ. Місячник. Видають монахи ЧНІ. Рік 10. Ч. 12. Грудень 1938. Йорктон, Саск.

ПЛУГ ТА МЕЧ. Неперіодичне видання Українського Союзу Монархістів-Державників „Плуг та Меч" в Аргентинській Республиці. Ч. 5. Березень 1938. Ч. 6. Червень 1938. Буенос Айрес.

МІСІОНАР Пресвятого Ісусового Серця. Річник 41. Ч. 12. Грудень 1938. Жовква.

ШЛЯХ. Релігійно-громадський часопис для народу. Рік II. Ч. 12. Грудень 1938. Луцьк.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАСІЧНИК. Орган Пасічницької Секції Т-ва „Сільський Господар" у Львові. Річник XI. Ч. 12. Грудень 1938. Львів.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО. Ілюстрований місячник Орган Молочарського Крайового Союзу „Маслосоюз". Рік XIII. Ч. 12. Грудень 1938. Львів.

ДЗВІНОЧОК. Часопис для українських дітей. Рік VIII. Ч. 86. Грудень 1938. Львів.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий театр.

Субота 21. І. год. 7.30 веч. „Кармен" оп.
Неділя 22. І. год. 12. впол. „Кіт в чоботях" казка; год. 3.30 пополуд. „День без брехні"; год. 7.30 веч. „Тартюф".
Понеділок 23. І. год. 6. веч. „День без брехні".

Театр Ріжнородностей.

Субота 21. І. год. 7.30 веч. „Фройда теорія сна".
Неділя 22. І. год. 3.30 попол. і 7.30 веч. „Фройда теорія сна".
Понеділок 23. І. вистави нема.

Український Театр ім. І. Котляревського.

БОЛЕХІВ, саля Нім. Дому:
22. І. Царица Грузії.
23. І. Шельма.
24. І. Киця з Львова.

КІНА.

АМПІР: „Залюблена пані".
АПОЛЬО: „Прогулька у багряному".
АТЛЯНТИК: „Бант".
БАЛТИК: „Верес".
ВАНДА: „За заслоною", „Невдаха".
ГРАЖИНА: „Фльорїяш" Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Страх перед скандалом".
КАСІНО: Норма Шірер як „Марія Антоанета".
КОПЕРНИК: „Смотрик".
МАРУСЕНЬКА: „Невгчине серце".
МЕТРО: „Буревій".
МІРАЖ: „Золотоволоса".
МУВА: „Модельна", „Готель у Тиролю".
ПАКС: „Останній акорд".
ПАЛЯС: „Циганка".
РАЯ: „Танго Нотурно" з Полею Негрі.
РІЯЛЬТО: „Радість життя".
РОКСІ: „Ескапада" з Марленою Дітріх.
СВІТ: „Ти, що в Гострій світиш брамі", Роберт і Бертран".
СВЯТОВІД: „Світальні північ", Флип і Флап як царевичі.
СТИЛЕВЕ: „Прокуратор Алярсов" та ревія.
ТОН: „Тайна нічного льокалю", „Стежа на пустині".
УТІХА: „Пострах Монголії".
ХИМЕРА: „Чар травневої ночі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Маріяцька)
„Японія: Токіо, Кіото, Йокогама"

..ВЕ ..Е РАДІ..

Субота, 21. січня 1939.

7.00 Ранішній дениник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Тарантелі, з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр уяви для дітей: „Діти пана майстра", 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий дениник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Літер. хроніка, 16.35 Віол. рецітал у супр. форт., 17.01 Авдиція, 17.05 Водові часи французької спеки, 17.20 Джсонові твори у вик. камер. інстр. ансамблю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка. Що співав народ. Про січневе повстання, 19.15 Нар. капели, 19.55 Вальси, 20.40 Інформ. авдиція, 21.00 Танц. музика, спів, рефрени; у перерві в год. 21.50 Працьовитий день окон, 22.55 Інформаційна авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Неділя, 22. січня 1939.

7.20 Орх., 8.00 Ранішній дениик, 8.15 Для села: Газетка, Огляд ринків рільних продуктів, музика з пл., 8.45 Подорож, програма, „Плекання кнурів і льохов", музика з пл., коло год. 10.30 Музика з пл., 11.45 Програмовий фейлетон, 11.57 Сигнал, 12.08 Симф. поранок, 13.00 Вийнятки з творів Пілсудського, 13.05 Новий осередок рег. культури на Поділлі, 13.15 Музика, 14.40 Трохи пісні трохи слова, 15.00 Слово-муз. авд., 15.25 Золота книга громад, 16.10 Мечч „Польща — Франція", 17.05 Останні блиски січневого повстання, 17.25 Танц. забава для дітей: орх., хор, у перерві коло год. 18.25 Хаванна бора студій, 19.30 Причини та наслідки січневого повстання, 19.40 Концерт присвячений творчости Желенського, 20.00 Музика з пл., 20.10 Спортові вістки, 20.15 Збірні спорт. вістки, політ. огляд, веч. дениик, звук. тижневик, програма на завтра, 21.20 Орх., у перерві коло год. 21.50 Веселий білинцо, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Понеділок, 23. січня 1939.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Танц. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: „Тадзьо Забудальський" гутірка для молодших дітей, 11.15 Музика з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Для купців і ремісників: Пятнадцять літ у куренцьому фаху, Багатолітні обсервації провідників, 13.30 Авд. для гімназій: „Шопен", в супр. форт., 14.00 Концерт баяніль, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для молоді: „Передісторичні історії", 15.30 Орх., сопран, 16.00 Пополудневий дениик, 16.05 Господарські вістки; 16.20 Біольогія, 16.35 Квартетові мініатюри, 17.05 Січневе повстання у польськ. повісти, 17.20 Музика, спів, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Адм науки у львівському університеті, 18.20 Актуальність, 18.30 Авдиція, 19.00 Розр. концерт: орх., сопран, танговий ансамбль 20.35 Веч. дениик, метеорольог. вісти, спорт, програма на завтра, 21.00 Форт., 21.40 Літер. новини, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Старий і новий Львів, 22.20 Театр Уяви: „Віліа цісаря" на осн. Зельми Лягерльоф, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вісти, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 21. січня 1939.

ВЕРЛІН 11.35 15.45 Гутірка, 18.00 Концерт баянів, 20.10 21.00 Веселий вечір, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Муз. розр. програма, ВРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 „Іродіада" оп. Массенета, БУДАПЕШТ 17.25 Нар. пісні, 18.35 21.50 Орх., ВІДЕНЬ 9.30 Для дітей, 15.30 Пісні про сніг, 16.00 Концерт баянів, 19.00 Пісні, 20.10 21.00 Вечір танку, 22.30 Розр. концерт, ДАВТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.30 Для дітей, 18.15 Камер. концерт, КЕЛЬН 16.00 Веселий концерт, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, ЛЯЙПЦІГ 20.05 Ґріґові твори, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 20.30 Розр. музика, ПРАГА 21.10 Військ. орх., ПРАГА II. 19.40 Нар. пісні, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Симф. концерт, 21.15 Пісні, 22.10 Кабарет, РИМ 17.15 20.30 Музика, 21.00 22.00 „Сальоме" оп. Р. Штравса.

Неділя, 22. січня 1939.

ВЕРЛІН 19.20 Італ. музика, 20.10 Оперетові мельодії І. Штравса, 21.00 Нові

З театру.

ТЕАТР ІМ. САДОВСЬКОГО: „НЕВОЛЬНИК", історична драма на 5 дій М. Кропивницького.

Популярна народня песа все ще збирає публику, що залюбки прислухується відомим пісням і стежить за долею діевих осіб, які нагадують нам народні думи та історичну бувальщину. Наш відомий народній театр, що спеціялізується у побутових песах, тримається цупко традиційного репертуару і члени його трупи почувають себе в ньому, як у своїй стихії. Там, де треба сильніше підкреслити сцену, ніхто не боїться шаржу і самі глядачі приймають пересекравлену гру, як щось природне, що підносить їх настрій.

У головних ролях треба відзначити гру п. Гонти в ролі Степана, Федчишинової в ролі Ярини, О. Левицького як Неплюя, Марка Лева як Опару й батька та Юо Потюка в ролі Недобитого.

м. о.

З кіна.

КІНО „АМПІР": „ЗАЛЮБЛЕНА ПАНІ".

Фільма з відомою парою американських танцюристів Фредом Астером і Джінджер Роджерс. Астер цим разом у ролі лікаря, що лікує психоаналізою, має пацієнтку, яка в ньому закохується. Пацієнтка має нареченого і вагається довго у своєму виборі. Все це комедія за американським шабльоном; її головна прикраса — танці відомої пари мистців. Головно є в них два, що визначуються оригінальністю: один Астера, коли він танцює граючи в ґольфа, другий Джінджер Роджерс, коли їй сниться танок. Цей звільнений танок, відомим способом звільнювання рухів, має багато поетичного чару.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник. Рік XI. Ч. 12. Грудень 1938. Львів. Зміст: С. Орлюк: До мети. — Кость Левицький: Поздоров „Просвіті". — Василь Верниволя: Ювілейні свята „Просвіти". — Лідія Горбачева: О. Олесь — в приводу 60-ліття. — І. Маркович: Кемаль Ататюрк — творець нової Туреччини. — Г-ка: Автострада вздовж Карпатської України. — Вол. Січинський: Зборів на Прикарпатті. — Гр. Бобик: Шалвія. — О. Лонкинський: Крохмаль. — Г-ка: Вистава „лялькового дому". — Борис Кудрик: Дещо про оперу. — Ярослав Пастернак: „Золотий тік" промовив. — Г-ка: Чесько-словацько-українська держава у нових границях. — Евген Приступ: Вазовка править світом. — Петро Дужий: Дещо з математики. — Дм. Самбірський: Дещо про святоандріївські звичаї. — Я. М. Береза: Останній свідок — Пристайкова хата. — Г-ка: Найшли в льоді тіло мамута. — Микола М. Палій: Обеліски Риму. — Мирон Богун: Будуймо власні доми. — Василь Паховський: Густ. — Антін Лотоцький: Великодній острів. — Ті, що від нас відійшли. — Бібліографія.

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для всіх. Рік VII. Ч. 28 з 1-го грудня 1938. Львів. Зміст: Карпатська Україна. — Заява провідників українських центральних установ. — Двадцять літ тому. — Л. Ясінчук: Кружки Р. Ш. як стежниці національного духа. — 25-ліття школи Р. Ш. ім. Короля Данила у Львові. — Р. Сливка: Гранітні серця. — На які високі школи можуть вписуватися абсольвенти ліцеїв. — Боротьба з неграмотністю. — Народнє шкільництво в Галичині в числах статистики. — Завдання кооперативи „Рідна Школа" й обовязки українського загалу супроти неї. — Надзвичайні Загальні Збори кооп. „Рідна Школа" у Львові. — Конкурс Видавництва Рідної Школи. — Велика карта Карпатської України. — Д-р П. Біланюк: Дітоці інстинкти і як з ними обходитися. — Правна порада. — Посмертні згадки. — Вісти з Української Поради для вибору звання при Р. Ш. — З життя Р. Ш. — Бібліографія. — Різні вісти.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ. Орган Українського Технічного Товариства. Рік XV. Ч. 12. Грудень 1938. Львів. Зміст: Корисні копалини Карпатської України. — Напрямні нашого господарського розвою. — Які варстати праці і як їх закладати. — Технічно-господарський огляд. — Рецензії. — З життя Українського Технічного Товариства.

НАША БАТЬКІВЩИНА. Орган Українського Краєзнавчо-Туристичного Товариства „Плай" у Львові. Рік II. Ч. 12. Грудень 1938. Львів.

СВІТ МОЛОДІ. Дівочий журнал. Рік VI. Ч. 11. Листопад 1938. Коломия.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 48-49. З 27-го листопада 1938. Париж.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган „Взаємної Помочі Українського Вчительства". Рік XXVI. Ч. 18. З 1-го грудня 1938. Львів.

ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ. Місячник. Видають монахи ЧНІ. Рік 10. Ч. 12. Грудень 1938. Йорктон, Саск.

ПЛУГ ТА МЕЧ. Неперіодичне видання Українського Союзу Монархістів-Державників „Плуг та Меч" в Аргентинській Республиці. Ч. 5. Березень 1938. Ч. 6. Червень 1938. Буенос Айрес.

МІСІОНАР Пресвятого Ісусового Серця. Річник 41. Ч. 12. Грудень 1938. Жовква.

ШЛЯХ. Релігійно-громадський часопис для народу. Рік II. Ч. 12. Грудень 1938. Лупьк.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАСІЧНИК. Орган Пасічницької Секції Т-ва „Сільський Господар" у Львові. Річник XI. Ч. 12. Грудень 1938. Львів.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО. Ілюстрований місячник. Орган Молочарського Краєвого Союзу „Маслосоюз". Рік XIII. Ч. 12. Грудень 1938. Львів.

ДЗВІНОЧОК. Часопис для українських дітей. Рік VIII. Ч. 86. Грудень 1938. Львів.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий театр.

Субота 21. I. год. 7.30 веч. „Кармен" оп.
Неділя 22. I. год. 12. полуд. „Кіт в чоботях" казка; год. 3.30 пополуд. „День без брехні"; год. 7.30 веч. „Тартюф".
Понеділок 23. I. год. 6. веч. „День без брехні".

Театр Рівнородностей.

Субота 21. I. год. 7.30 веч. „Фройда теорія снів".
Неділя 22. I. год. 3.30 пополуд. і 7.30 веч. „Фройда теорія снів".
Понеділок 23. I. вистави нема.

Український Театр ім. І. Котляревського.

ВОЛКІВ, сали Нім. Дому:
21. I. Цариця Грузії.
22. I. Шаріка.
24. I. Карта з Львова.

КІНА.

АМПІР: „Залюблена пані".
АПОЛЬО: „Пропщик у багр..."
АТЛЯНТИК: „Бант".
БАЛТИК: „Венес".
ВАНДА: „За заслоною", „Невдаха".
ГРАЖИНА: „Фльоріян" Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Страх перед скандалом".
КАСІНО: Норма Шірер як „Марія Антоанета".
КОПЕРНИК: „Смотрик".
МАРУСЕНЬКА: „Незвичне серце".
МЕТРО: „Буревій".
МІРАЖ: „Золотоволоса".
МУЗА: „Модельна", „Готель у Тиролю".
ПАКС: „Останній акорд".
ПАЛЯС: „Циганка".
РАЙ: „Танго Нотурно" з Полею Негрі.
РІЯЛЬТО: „Радість життя".
РОКСІ: „Ескапада" з Марленою Дітріх.
СВІТ: „Ти, що в Гострій світиш брамі", Роберт і Бертран".
СВЯТОВИД: „Святальні півночі", Фліп і Флап як церковці.
СТИЛЕВЕ: „Прокуратор Андреєв" та ревія.
ТОН: „Тайна нічного льокалю", „Стежа на пустині".
УТІХА: „Пострах Монголії".
ХИМЕРА: „Чар травневої ночі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Японія: Токіо, Кіото, Йошівара"

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Субота, 21. січня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Тарантелі, з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр уяви для дітей: „Діти пана майстра", 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Літер. хроніка, 16.35 Віол. реситаль у супр. форт., 17.01 Авдиція, 17.05 Золоті часи краківської сцени, 17.20 Лясонові твори у вик. камер. інстр. ансамблю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, Що співав нарід про січневе повстання, 19.15 Нар. капеля, 19.55 Вальси, 20.40 Інформ. авдиція, 21.00 Танк. музика, спів, рефрени; у перерві в год. 21.50 Працьовитий день, скеч, 22.55 Інформаційна авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Неділя, 22. січня 1939.

7.20 Орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Ґазетка, Огляд ринків рільних продуктів, музика з пл., 8.45 Поздоров, програма, „Плекання курів і льонок", музика з пл., коло год. 10.30 Музика з пл., 11.45 Програмовий фейлєтон, 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Вийнятки з творів Пілсудського, 13.05 Новий осередок рег. культури на Поділлі, 13.15 Музика, 14.40 Трохи пісні трохи слова, 15.00 Словно-муз. авд., 15.25 Золота книга громад, 16.10 Мечі „Польща — Франція", 17.05 Останні блиски січневого повстання, 17.25 Танк. забава для дітей: орх., хор, у перерві коло год. 18.25 Хвилина бюра студій, 19.30 Причини та наслідки січневого повстання, 19.40 Концерт присвячений творчости Желенського, 20.00 Музика з пл., 20.10 Спортові вістки, 20.15 Збірні спорт. вістки, політ. огляд, веч. денник, звук. тижневик, програма на завтра, 21.20 Орх., у перерві коло год. 21.50 Веселий бідняк, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Понеділок, 23. січня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Танк. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: „Тадзьо Забувальський" гутірка для молодших дітей, 11.15 Музика з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Для купців і ремісників: Пятнадцять літ у купецькому фаху, Багатолітні обсерванці працедавця, 13.30 Авд. для гімназій: „Шопен", в супр. форт., 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для молоді: „Передісторичні історії", 15.30 Орх., сопран, 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки; 16.20 Біольогія, 16.35 Квартетові мініятури, 17.05 Січневе повстання у польськ. повісти, 17.20 Музика, спів, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Адм науки у львівському університеті, 18.20 Актуальність, 18.30 Авдиція, 19.00 Розр. концерт: орх., сопран, танговий ансамбль 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Форт., 21.40 Літер. новини, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Старий і новий Львів, 22.20 Театр Уяви: „Візія пісаря" на осн. Зельми Лягерлеф, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 21. січня 1939.

БЕРЛІН 11.35 15.45 Гутірка, 18.00 Концерт бажань, 20.10 21.00 Веселий вечір, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Муз. розр. програма, БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 „Іродіяда" оп. Масснета, БУДАПЕШТ 17.25 Нар. пісні, 18.35 21.50 Орх., ВІДЕНЬ 9.30 Для дітей, 15.30 Пісні про сніг, 16.00 Концерт бажань, 19.00 Пісні, 20.10 21.00 Вечір танку, 22.30 Розр. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.30 Для дітей, 18.15 Камер. концерт, КЕЛЬН 16.00 Веселий концерт, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, ЛЯҐТІ 20.05 Ґріґові твори, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, ПРАГА 21.10 Військ. орх., ПРАГА II. 19.40 Нар. пісні, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Симф. концерт, 21.15 Пісні, 22.10 Кабарет, РИМ 17.15 20.30 Музика, 21.00 22.00 „Сальоме" оп. Р. Штравса.

Неділя, 22. січня 1939.

БЕРЛІН 19.20 Італ. музика, 20.10 Оперетові мельодії І. Штравса, 21.00 Нові

оперетові мельодії, БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.00 Концерт, ВІДЕНЬ 9.30, 13.00 Музика, 13.10 Давні й нові танк. мельодії, 20.10 21.00 Вес. вечір, ДАПТШЛЯНД-ЗЕНДЕР 20.10 „Дон Карльос" оп. Верді, МІЛЯНО 17.00 18.00 Симф. концерт, 21.00 Іт. пісні, МИНХЕН 20.10 21.00 22.00 „Оберон" оп. Вебера, ПРАГА 15.20 Оп. музика, 18.05 Сальон. музика, 20.20 21.00 „Збіточник" оп. Бенеша, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Симф. концерт, РИМ 17.00 Розр. музика, пісеньки, 21.30 22.00 Симф. концерт, СОФІЯ 18.00 21.30 Легка і танк. музика, 20.00 Опів.

Понеділок, 23. січня 1939.

БЕРЛІН 10.00 Дитячі пісні, 18.00 Веселі мельодії, 19.00 Музика та гумор, БІЛГОРОД 18.25 Російські романси, 20.00 21.00 (після комунікату) 22.00 Опера, БУДАПЕШТ 12.10 Сольоти, 18.30 Військ. орх., 17.30 Вок. ансамбль, 18.30 19.00 Циг. музика, 21.00 22.00 Орх., ВІДЕНЬ 10.00 Дитячі пісні, 18.50 Нар. пісні та мельодії, 22.20 Соната на скр. і форт., ГАМБУРГ 12.00 Симф. орх., соліст., КЕЛЬН 18.25 Пісні та форт. музика, КОВНО 19.30 Опів, КОПЕНГАГЕН 20.00 Популярні італ. пісні, ЛІЛЬ 21.30 Фестиваль Р. Штрауса, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, ПРАГА 15.15 18.20 Розр. музика, РАДІО ПАРІ 18.30 Скрипка, 19.15 Пісні, 19.30 Твори на віол. і альтівку, 21.15 Форт., РИМ 21.00 Розр. програма, 22.15 Хор, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 18.15 Популярна музика, 19.00 Опів, 19.30 20.00 Тріо.

БІРЖА.

Львів, 21 січня 1939

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·6 — Долари америк. 5.28·50 — Дол. канад. 5.23·50 — Фльорени гол. 288·59 — Франки франц. 14·02 — Франки шв. 119·95 — Фунти анг. 24·82 — Гульдени данц. 100·25 Корони чеські 10·75 — Кор. дун. 110·80 Кор. норв. 124·68 — Кор. шв. 127·84 Ліри італ. 16·90 — Марки фінляндські 10·94 —

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ„

Львів, дня 21. січня 1939

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·90 зол.
молоко 17—18 сот.
1 кг. яєць 1·5—1·90 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко слаба, на яйця вдержана.

Подяка.

Подобалося Всевишньому повикликати до Себе нашу Милу Донечку та Сестричку ДАРУСЮ, б. ученицю лицею „Р. Ш." в Рогатині, 3. 1. 1939 р.

Сердечно щиро подякувати за похоронні відправи та християнському потішу Впр. о. дек. Т. Кудринові, парох. Рогатина, о. рект. І. Гавришкові, о. В. Соловієві, парох. Пукова, о. В. Максимцеві, пар. Підгороддя й о. От. Кіржецькому, пар. Бабинець.

Окремо дякуємо Впр. о. дек. Т. Кудринові за зворушливу й глибоку змістом прощальну проповідь у церкві. Студентському хорові дякуємо за гарні похоронні співи. Гаряче дякуємо Вп. П. дир. Гімназії В. Ратичеві за щиро-батьківську прощальну промову від себе й Учит. Збірні і панні Вірі Потапчинській, що попрощала пок. Дарусю від б. товаришів і товаришок.

Щиро дякуємо за сумлінну лікарську опіку Вп. П. Д-р Л. Мельникові в Рогатині та Вп. п. д-р О. Бажанському у Львові.

Дякуємо всім Вп. П. професорам, учителям й учням шкіл „Р. Ш." в Рогатині, Приятелям і Знайомим і всім тим, що взяли участь у сумнім обряді, усім, що спішили до нас зі словами потіхи чи зі співчуттям у нашім великім горі.

Микола Угрин-Безгрішний з дружиною, дочкою Лесею і сином Святославом.

МАТРИМОНІЯЛЬНЕ

СЕНІОР дипльомований звичайний з патентованими винаходами теж в Америці, кавалер шукає спільнички зі здоровими, молодої, гарної, що любить діти, з готівкою до співведення фабрики. Зголошення до „Діла" під „Перебірчивість". 202 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АГЕНТІВ креотілки до продажі кіс, бритов, артикулів залізно-стелевих приймемо, Скритка 137. Корисні умовини. 23/55 4-4

КУПНО — ПРОДАЖ

ВСІЛЯКІ КРАВЕЦЬКІ ПРИБОРИ, ҐУДЗИКИ, МАРЕК ЦУКЕР, КАЗИМИРІВСЬКА 28. 2998 10-0

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2964 13-0

ФОРТЕПІЯН Вірта готівкою або ратами продам Пекарська 16, Райковський. 202 1-2

НАУКА

ВПИСИ на трамісячні **КУРСИ КРОЮ** шиття приймає „Анна", Львів, Галицька 20. 182 2-3

ШКОЛА ЖІНОЧОГО КРОЮ, шиття, моделювання, проваджена паризьким моделістом Віндером дипльомованого у Відні, Дрездені, Парижі, з правом видавати свідоцтва, приймає вписи Оссолінських 12. 2880 9-10

КНИГОВОДСТВО! ДОДАТКОВІ ВПИСИ. Ecole Française Баторія 4. 12/22 1-1

РІЖНІ

СТОЛЯРНЯ М. ФЕДИНСЬКОГО Львів, вул. Зиблікевича 27. поручає по приступних цінах гуцульсько-мистецькі уладження власних проєктів, також галантерію й інші модерні гарнітури. 2838 11-52

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить українська фірма П. Карпишин у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1930 90-0

УКРАЇНСЬКА ПРАЛЬНЯ І ФАРБАРНЯ повідомляє П. Т. Клієнтів, що в цьому сезоні обнизила ціни на 50% на всіляку роботу, прання ковнірчика 10 сот. Марія Процикова, Вірменська 14. 2369 10-0

НОВОВІДКРИТА робітня дитячих візків І. Л. Кік, Львів, пасаж Гавсмана 7. Приймає всілякі реперації, відновлення і заміни. 2970 6—6

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ, ґумові, черевні, ниркові, проти усування матиці за ґарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2741 19-0

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайноги 1.

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше порше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 3. 2816 16-0

ДЕШЕВО роблю форми на всяку жіночу гардеробу та заразом негайно випробовую. Робітня кукол, Восинська, Собєського 12, тел. 217-04. 207 1-5

БАНДАЖИСТ М. Полячок зі Самбора повідомляємо інтересованих, що приймаю замовлення у Львові в Гранд Готелю, вул. Легіонів 13, у вівторки від 8 рано до 8 увечір, а в середи від 9 рано до 4 пополудні. 204 1-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

лікар недуг шкірних, венеричних та лікарської косметики

Роман Лисяк

б. приватний асистент д-ра Е. Дурделла та лікар шкірно-венер. клініки.

Львів, вул. Сикстуська 56
Тел. 114-44.

УРОЛЬОГ

Д-р Богдан Макарушка

спеціяліст недуг нирок і мочевополових органів

Львів, ул. Руська ч. 16, І. п.
орд. від 3—6. — Тел. 108-85.

Спеціялістка дитячих недуг

Др. Ольга Ган

ординує тепер
Глубока 11 а, тел. 284-45.
ч. 181. 2—5

ОГОЛОШЕННЯ

Під увагу приїздним до Перемишля! Смачні снідання, обіди і вечері та добірні напитки і перекуски можна дістати лиш у РЕСТОРАНІ

Михайла Кузишина
ПЕРЕМИШЛЬ, ПЛ. НА БРАМІ 4.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії (Steinway & Sons - London), Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. п.

Виключне заступництво:

С. Новацький
Львів, вул. Пілсудського 17.

Й. Шрайбер Львів, Гетьманська 6. Рік осн. 1904. Тел. 213-05.

НОВОЧАСНА ВИРІБНЯ КОРСЕТІВ

відзначена медалею і золотим хрестом у Парижі поручає по фабричних цінах: КОРСЕЛЄТИ, КОРСЕТИ, НАГРУДНИКИ, ЧЕРЕВНІ ПОЯСИ, ҐУМОВІ ПАНЧОХИ. 2940 9-10

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 карток) зол. 2.50
оправлена (200 карток) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

це причина початку ріжних недуг. Воно відбирає апетит і спричинює злу переміну матерії. Тому треба дбати про нормальну працю шлунка через реґулярне випорожнювання.

Зела з гір Гарцу
Д-ра ЛЯВЕРА

вживають при запорі, управильнюють травлення, прочищують лагідно і безболісно, протидіють товстінню, виділюють гнильні субстанції, не призвичаюють до них. Уживаємо їх теж з успіхом при недугах печінки, нирок і міхура, жовчевих камінців, ревматизму, артретизму, гемороїдах і товстінню.

ЗЕЛА з ГІР ГАРЦУ
Д-ра ЛЯВЕРА.

НОВОВІДКРИТА
молочарня і харчівня

ҐДИНЯ

Львів, пл. Академічна 4.

поручає смачні добірні обіди, снідання і вечері з ріжних страв під управою **Йосиф Тупіс.**

Блаватні рештки сукняні шовкові і бавовняні по найдешевших цінах

поручає

Циля Шварцвальд
Львів, Легіонів 39. II. п. Тел. 212-83.
ч. 187 1—4

„Палата Дитини"
Львів, Рутовського 1, тел. 19-81
(будинок Шпрехера)
влаштовує ІНВЕНТАРНУ ВИПРОДАЖ: плащиків, убрань, ... ів і ін. по знижених цінах до 20%

„ВОДОТЯГИ"

Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарних та огрівання.

Львів, вул. Пелчинська 22. тел. 22-56
Станиславів, 3-го Мая 12

Всякі тапіцерські роботи
виконує солідно і дешево
Арт. тапіцерсько-декоративна робітня
П. БОЧИЛЮК і І. ОГОРОДНИК
Львів, Сикстуська 48, тел. 19-?
На складі тапіцерські меблі.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенні шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденції по зол. 0.15
купно, продаж, вимани і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. ...

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

оперетової мельодії, БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні. БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.30 Концерт, ВІДЕНЬ 9.20, 13.00 Музика, 18.10 Давні й нові танц. мельодії, 20.10 21.00 Вес. вечір, ДАЙТШЛЯНД-ЗЕНДЕР 20.10 „Дон Карльос“ оп. Верді, МІЛЯНО 17.00 18.00 Симф. концерт, 21.00 Іт. пісні, МЮНХЕН 20.10 21.00 22.00 „Оберон“ оп. Вебера, ПРАГА 15.20 Оп. музика, 18.05 Сальон. музика, 20.20 21.00 „Донечкам“ оп. Венети. РАДІО ПАРІ 17.00 18.00 19.00 Симф. концерт, РИМ 17.00 Розр. музика, пісеньки, 21.30 22.00 Симф. концерт, СОФІЯ 18.00 21.30 Легка і танц. музика, 20.00 Спів.

Понеділок, 23. січня 1939.

БЕРЛІН 10.00 Дитячі пісні, 18.00 Веселі мельодії, 19.00 Музика та гумор, БІЛГОРОД 18.35 Російські романси, 20.00 21.00 (після комунікату) 22.00 Опера, БУДАПЕШТ 12.10 Оселоти, 13.30 Військ. орх., 17.30 Нов. [illegible], 18.30 19.05 Циг. музика, 21.00 22.00 Орх., ВІДЕНЬ 10.00 Дитячі пісні, 18.50 Нар. пісні та мельодії, 22.20 Соната на вioл. і форт., ГАМБУРГ 12.00 Симф. орх., сол., КЕЛЬН 18.25 Пісні та форт. музика, КОВНО 19.30 Спів, КОПЕНГАГЕН 20.00 Популярні італ. пісні, ЛІЛЬ 21.30 Фестіваль Р. Штравса, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, ПРАГА 13.10 18.20 Розр. музика, РАДІО ПАРІ 18.30 Окружна, 19.15 Пісні, 19.30 Твори на віол. і альтiвку, 21.15 Форт., РИМ 21.00 Розр. програма, 22.15 Хор, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 18.15 Популярна музика, 18.30 Спів, 19.30 20.00 Тріо.

БІРЖА.

Львів, 21 січня 1939

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·6[illegible] — Доляри америк. 5·25·50 — Дол. канад. 5·23·10 — Фльорени гол. 288·59 — Франки франц. 14·02 — Франки шв. 119·95 — Фунти анг. 24·82 — Гульдени данц. 100·25 Корони чеські 10·75 — Кор. дун. 110·80 Кор. норв. 124·68 — Кор. шв. 127·84 Ліри італ. 16·90 — Марки фінляндські 10·94 —

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, дня 21. січня 1939

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·90 зол.
молоко 17—18 сот.
1 кг. яєць 1·85—1·90 зол.

Тенденція на масло зниж[illegible], на молоко слаба, на яйця вдержана.

Подяка.

Подобалося Всевишньому покликати до Себе нашу Малу Донечку та Сестричку ДАРУСЮ, б. ученицю ліцею „Р. Ш.“ в Рогатині, 8. І. 1939 р.

Спішимо щиро подякувати за похоронні відправи та християнську потіху Всеч. о. дек. Т. Кудрикові, пapох. Рогатина, о. рект. І. Гавриcові, о. В. Соловієві, парох. Пукова, о. В. Максимцеві, пар. Підгороддя й о. Ст. Кирж[illegible], пар. Бабинець.

Окремо дякуємо Всеч. о. дек. Т. Кудрикові за зворушливу й глибоку змістом прощальну проповідь у церкві. Отудентському хорові дякуємо за гарні похоронні співи. Гаряче дякуємо Вп. П. дир. гімназії В. Ра[illegible] за щиро-батьківську прощальну промову від себе й Учит. Збору і пані Вірі Пол[illegible], що попрощала пок. Дарусю від б. товаришок і товаришів.

Щиро дякуємо за сумлінну лікарську опіку Вп. П. Д-р Л. Ме[illegible] в Рогатині та Вп. п. д-р О. Ве[illegible] у Львові.

Дякуємо всім Вп. П. професорам, ученицям й учням школи „Р. Ш.“ в Рогатині, Приятелям і Знайомим і всім тим, що взяли участь у сумнім обряді, усім, що спішили до нас зі словами потіхи та зі співчуттям у нашім великім горі.

Микола Угрин-Безгрішний з дружиною, донькою Лесею і сином Святославом.

МАТРИМОНІЯЛЬНЕ

СЕНІОР [illegible] з [illegible] тех в Америці, [illegible] пізнати [illegible] зі зрівнoваженою, молодою, постійною, що любить діти, в готівкою до [illegible] фабрики. Зголошення до „Діла“ під „Перебiгова мoжливiсть“. 202 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АГЕНТІВ християн до продажі кв. бритов, артикулів залізно-сталевих приймемо, Скритка 187. Корисні умовини. 23/55 4-4

КУПНО — ПРОДАЖ

ВСІЛЯКІ КРАВЕЦЬКІ ПРИБОРИ, ҐУДЗИКИ, МАРЕК ЦУКЕР, КАЗИМИРІВСЬКА 28. 2998 10-0

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЯХ, Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2964 13-0

ФОРТЕПІЯН Вірта готівкою або ратами продам Пекарська 16, Райковський. 202 1-2

НАУКА

ВПИСИ на тримісячні **КУРСИ КРОЮ** шиття приймає „Анна“, Львів, Галицька 20. 182 2-3

ШКОЛА ЖІНОЧОГО КРОЮ, шиття, моделювання, провадження паризьким моделістом Віндером дипльомованого у Відні, Дрездені, Парижі, з правом видавати свідоцтва, приймає вписи Оссолінських 12. 2880 9-10

КНИГОВОДСТВО! ДОДАТКОВІ ВПИСИ. Ecole Française Баторія 4. 12/22 1-1

РІЖНІ

СТОЛЯРНЯ М. ФЕДИНСЬКОГО Львів, вул. Зиблікевича 27. поручає по приступних цінах гуцульсько-мистецькі уладження власних проєктів, також галянтерію й інші модерні ґарнітури. 2338 11-52

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить українська фірма П. Карпінця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1960 90-0

УКРАЇНСЬКА ПРАЛЬНЯ І ФАРБАРНЯ повідомляє П. Т. Клієнтів, що в цьому сезоні обнизила ціни на 50% на всіляку роботу, прання ковнірчика 10 сот. Марія Процикова, Вірменська 14. 2369 10-0

НОВОВІДКРИТА робітня дитячих візків І. Л. Кік, Львів, пасаж Гавсмана 7. Приймає всілякі репераціï, відновлення і заміни. 2970 6-6

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ, гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці за гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА,** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2741 19-0

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ“, тепер Шайноти 1.

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 5. 2816 16-0

ДЕШЕВО роблю форми на всяку жіночу гардеробу та заразом негайно виробовую. Робітня сукон, Волинська, Собіського 12, тел. 217-04. 207 1-5

БАНДАЖИСТ М. Позичак зі Скалбора повідомляю інтересованих, що приймає замовлення у Львові в Гранд Готелю, вул. Легіонів 13, у вівторки від 8 рано до 8 увечір, а в середи від 9 рано до 4 пополудні. 204 1-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

лікар недуг шкірних,
венеричних та лікарської косметики

Роман Лисяк

б. приватний асистент д-ра Е. Дурделла та лікар шкірно-венер. клініки.

Львів, вул. Сикстуська 56
Тел. 114-44.

УРОЛЬОГ

Д-р Богдан Макарушка

спеціяліст недуг нирок і мочевополових органів

Львів, ул. Руська ч. 16, І. п.
орд. від 3—6. — Тел. 108-85.

Спеціялістка дитячих недуг

Др. Ольга Ган

ординує тепер
Глубока 11 а, тел. 284-45.
ч. 181. 2—5

ОГОЛОШЕННЯ

Під увагу приїздним до Перемишля! Смачні сніданнє, обіди і вечері та добірні напитки і перекуски можна дістати лиш у РЕСТОРАНІ

Михайла Кузишина

ПЕРЕМИШЛЬ, ПЛ. НА БРАМІ 4.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла“ Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 5 сот.

Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 карток) зол. 2.50
оправлена (200 карток) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

це причина початку різних недуг. Воно відбирає апетит і спричинює злу переміну матерії. Тому треба дбати про нормальну працю шлунка через регулярне випорожнювання.

Зела з гір Гарцу
Д-ра ЛЯВЕРА

викликають при запорі, управильнюють травлення, прочищують лагідно і безболісно, протидіють товстінню, виплюють гнильні субстанції, не призвичаюють до них. Уживаємо їх теж з успіхом при недугах печінки, нирок і жовчевих камінців, ревматизму, артретизму, гемороїдах і товстінню.

ЗЕЛА з ГІР ГАРЦУ
Д-ра ЛЯВЕРА.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.25
1 мм. одношпальтовий в тексті і повістках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, вилади і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. [illegible]

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo“, Lwów, Rynek [illegible]
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок [illegible]